

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Regionální politika a její úloha v rozvoji města Vrchlabí

Bc. Monika Palátková

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Monika Palátková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Regionální politika a její úloha v rozvoji města Vrchlabí

Název anglicky

Regional Policy and its Role in Development of the Municipality Vrchlabí

Cíle práce

Cílem diplomové práce je charakterizovat regionální politiku České republiky a Evropské unie. Zhodnotit, jakou roli hraje regionální politika v rozvoji města Vrchlabí, a posoudit využívání finančních prostředků Evropské unie v rámci této obce. Práce se zaměřuje na zhodnocení realizovaných projektů a jejich vliv na rozvoj města Vrchlabí.

Metodika

Pro zpracování diplomové práce bude využito především techniky studia dokumentů a sekundární analýza dat. Dále bude využit primární sběr dat pomocí polostandardizovaných rozhovorů s místními aktéry regionálního rozvoje a také dotazníkové šetření zaměřené na spokojenost občanů města Vrchlabí s realizovanými rozvojovými projekty.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Evropský fond regionálního rozvoje, město Vrchlabí, regionální politika, regionální rozvoj, rozvojový projekt, strukturální a investiční fondy

Doporučené zdroje informací

BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.

ESKELINEN, Heikki, et al.: *Competitiveness, Localised Learning and Regional Development: Specialization and Prosperity in Small Open Economies*, Taylor and Francis, 2002. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.infozdroje.czu.cz/lib/czup/detail.action?docID=169634>.

PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

SKOKAN, K. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. Ostrava: Repronis, 2004. ISBN 80-7329-059-6.

TOTH, P. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.

WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, R. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1301-0.

WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 10. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Regionální politika a její úloha v rozvoji města Vrchlabí“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu diplomové práce doc. Ing. Jakubovi Husákovi, Ph.D. za čas a ochotu při všech odborných konzultacích. Děkuji doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za konzultace ohledně statistického zpracování. Poděkování patří také zaměstnancům Městského úřadu ve Vrchlabí za poskytnutí interních podkladů, a všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření.

Regionální politika a její úloha v rozvoji města Vrchlabí

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tématem regionální politiky a její úlohy v rozvoji města Vrchlabí. Teoretická východiska definují pojmy související s regionálním rozvojem a regionální politikou, které jsou nezbytné k pochopení dané problematiky. Vymezuje pojetí, aktéry, vývoj, programové dokumenty, cíle a nástroje regionální politiky ČR i EU. Literární rešerše se týká také hospodaření obcí včetně rozpočtu územně samosprávných celků. Empirická část obsahuje vlastní práci zaměřenou na město Vrchlabí a zahrnuje jeho charakteristiku z hlediska socioekonomických faktorů, politického systému, infrastruktury, občanské vybavenosti atd. Dále obsahuje analýzu vybraných rozvojových projektů realizovaných, probíhajících či připravovaných na území Vrchlabí. Na základě výsledků dotazníkového šetření je posuzováno fungování regionální politiky a zhodnocen přínos investičních akcí pro město Vrchlabí a jeho obyvatele. Závěr diplomové práce vyjadřuje doporučení pro aktéry působící v oblasti regionální politiky a nastiňuje možné návrhy na další rozvoj této oblasti.

Klíčová slova: město Vrchlabí, obec, region, regionální rozvoj, regionální politika, Evropská unie, strukturální a investiční fondy, Evropský fond regionálního rozvoje, Operační program, programový dokument, strategie rozvoje, rozvojový projekt

Regional Policy and its Role in Development of the Municipality Vrchlabí

Abstract

The diploma thesis deals with the topic of regional policy and its role in development of the municipality Vrchlabí. Theoretical background defines the concepts related to regional development and regional policy, which are necessary in order to understand the issue. This part of the thesis defines the stakeholders, development, program documents, goals and instruments of regional policy of the Czech Republic and the European Union. Literary research also concerns the management of municipalities, including the budget of territorial self-governing units. The empirical part focuses on the town of Vrchlabí and includes its characteristics in terms of socio-economic factors, political system, infrastructure, civic amenities, etc. It also contains an analysis of selected development projects implemented, ongoing or being prepared in Vrchlabí. Own work assesses the functioning of regional policy and evaluates the benefit of investment projects for the town of Vrchlabí and its inhabitants, based on the results of an opinion poll. The conclusion of the diploma thesis expresses recommendations for parties operating in the field of regional policy and outlines possible proposals for further development of this area.

Keywords: town of Vrchlabí, municipality, region, regional development, regional policy, European Union, structural and investment funds, European Regional Development Fund, Operational program, program document, development strategy, development project

Obsah

1 Úvod.....	14
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
2.2.1 Dotazníkové šetření	16
2.2.2 Statistické zpracování	16
3 Teoretická východiska	18
3.1 Regionální vědy a regionální rozvoj	18
3.2 Regionální politika	21
3.2.1 Aktéři regionální politiky.....	23
3.2.2 Pojetí regionální politiky	24
3.2.3 Vývoj regionální politiky.....	25
3.2.4 Cíle a nástroje regionální politiky.....	26
3.3 Regionální politika v Evropské unii	29
3.3.1 Principy regionální politiky Evropské unie	30
3.3.2 Fondy Evropské unie	31
3.3.3 Etapy regionální politiky Evropské unie	35
3.3.3.1 Programové období 2014 až 2020.....	35
3.3.3.2 Programové období 2021 až 2027.....	37
3.4 Regionální politika v České republice	40
3.4.1 Příčiny regionálních disparit a klasifikace regionů soudržnosti ČR.....	40
3.4.2 Legislativa v oblasti regionální politiky na území ČR	42
3.5 Dokumenty regionální politiky	43
3.6 Hospodaření obcí	48
3.6.1 Rozpočet územních samosprávných celků	48
3.6.2 Rozpočet obce.....	49
4 Vlastní práce.....	53
4.1 Charakteristika města Vrchlabí	53
4.1.1 Geografie	53
4.1.2 Historie a vývoj města Vrchlabí	55
4.1.3 Demografické údaje.....	57
4.1.4 Hospodářství	60
4.1.5 Ekonomické údaje.....	61
4.1.5.1 Trh práce.....	61
4.1.5.2 Nezaměstnanost.....	62

4.1.6	Cestovní ruch	63
4.1.7	Hospodaření města Vrchlabí	64
4.1.7.1	Rozpočet města	64
4.1.8	Politický systém města Vrchlabí	67
4.1.8.1	Orgány města	68
4.1.8.2	Političtí aktéři města	70
4.1.8.3	Výsledky komunálních voleb v roce 2018	72
4.1.9	Zájmová sdružení a spolky	72
4.1.9.1	Svazek měst a obcí Krkonoše	73
4.1.9.2	Místní akční skupina	74
4.1.10	Občanská vybavenost	74
4.1.10.1	Bydlení	74
4.1.10.2	Vzdělávání	75
4.1.10.3	Zdravotnictví a sociální služby	76
4.1.10.4	Kulturní vyžití	77
4.1.10.5	Sport a volnočasové aktivity	78
4.1.11	Infrastruktura	79
4.1.11.1	Technická infrastruktura	79
4.1.11.2	Dopravní infrastruktura	79
4.1.12	Životní prostředí	80
4.2	Regionální politika města Vrchlabí	81
4.2.1	Dotační projekty	81
4.2.2	Analýza vybraných projektů	83
4.3	Dotazníkové šetření	90
4.3.1	Technika dotazníkového šetření	90
4.3.1.1	Vymezení populace a způsob výběru reprezentativního vzorku	91
4.3.2	Charakteristika vzorku respondentů	92
4.3.3	Výsledky dotazníkového šetření	95
4.3.3.1	Interpretace výsledků dotazníku	95
4.3.4	Statistické ověření hypotéz	113
5	Výsledky a diskuze	118
5.1	Zhodnocení dotazníkového šetření	118
5.1.1	Posouzení regionální politiky města Vrchlabí	118
5.1.2	Posouzení vybraných rozvojových projektů	119
5.2	Doporučení a návrhy na rozvoj města Vrchlabí	121
5.3	Shrnutí výsledných návrhů	127

6 Závěr.....	128
7 Seznam použitých zdrojů	129
7.1 Literatura	129
7.2 Internetové zdroje.....	131
7.3 Další zdroje	141
8 Přílohy	142

Seznam obrázků

Obrázek 1: Hlavní cíle programovacího období 2021-2027	37
Obrázek 2: Priority politiky soudržnosti 2021-2027	39
Obrázek 3: Geografická poloha města Vrchlabí	54
Obrázek 4: Administrativní mapa správního území ORP Vrchlabí	55
Obrázek 5: Screenshot z diskuzní rubriky Městského úřadu Vrchlabí.....	126

Seznam tabulek

Tabulka 1: Operační programy 2021-2027 včetně výše alokace finančních prostředků	47
Tabulka 2: Schéma běžného rozpočtu	51
Tabulka 3: Schéma kapitálového rozpočtu	52
Tabulka 4: Vývoj obyvatelstva ve vybraných letech 1961-2021 ve městě Vrchlabí	57
Tabulka 5: Počet obyvatel ve městě Vrchlabí v letech 2016-2020.....	59
Tabulka 6: Pohyb obyvatelstva ve Vrchlabí v letech 2016-2020	60
Tabulka 7: Počet ekonomických subjektů města Vrchlabí v období 2015-2021	61
Tabulka 8: Počet ekonomických subjektů podle činností k roku 2021	61
Tabulka 9: Vývoj nezaměstnanosti města Vrchlabí v letech 2016-2021.....	63
Tabulka 10: Příjmy a výdaje města Vrchlabí v období 2016-2021	65
Tabulka 11: Výsledky voleb do zastupitelstva města Vrchlabí v roce 2018.....	72
Tabulka 12: Počet dokončených bytů ve městě Vrchlabí v letech 2016-2020.....	75
Tabulka 13: Přehled částek a zdroje financování rozšíření PZ.....	85
Tabulka 14: Porovnání reprezentativity vzorku populace podle pohlaví	91
Tabulka 15: Porovnání reprezentativity vzorku populace podle věku nad 15 let.....	92
Tabulka 16: Bydliště respondentů dotazníkového šetření	93
Tabulka 17: Počet odpovědí na otázku o rozpočtu města Vrchlabí.....	97
Tabulka 18: Počet odpovědí na otázku o dotacích města Vrchlabí	97
Tabulka 19: Hodnocení vybavenosti města Vrchlabí podle respondentů.....	99
Tabulka 20: Návštěvnost areálu Vejsplachy dle dotazníkového šetření.....	102
Tabulka 21: Názor respondentů na nově zrekonstruované náměstí Míru	103
Tabulka 22: Projekt Čisté horní Labe dle dotazníkového šetření	105
Tabulka 23: Názor respondentů na zapojení Vrchlabí do projektu Smart Region	106
Tabulka 24: Hodnoty sledovaných ukazatelů (hypotéza č. 1).....	113
Tabulka 25: Kontingenční tabulka očekávaných četností (hypotéza č. 1)	114
Tabulka 26: Pearsonův chí-kvadrát a Cramérův V koeficient (hypotéza č. 1).....	114
Tabulka 27: Hodnoty sledovaných ukazatelů (hypotéza č. 2).....	115
Tabulka 28: Kontingenční tabulka očekávaných četností (hypotéza č. 2)	115
Tabulka 29: Kontingenční tabulka po sloučení sloupců (hypotéza č. 2).....	115
Tabulka 30: Kontingenční tabulka očekávaných četností po úpravě (hypotéza č. 2).....	116

Tabulka 31: Pearsonův chí-kvadrát a Cramérův V koeficient (hypotéza č. 2)	116
Tabulka 32: Hodnoty sledovaných ukazatelů (hypotéza č. 3)	117
Tabulka 33: Kontingenční tabulka očekávaných četností (hypotéza č. 3).....	117
Tabulka 34: Pearsonův chí-kvadrát a Cramérův V koeficient (hypotéza č. 3).....	117

Seznam grafů

Graf 1: Alokace finančních prostředků do operačních programů 2021-2027	47
Graf 2: Vývoj obyvatelstva ve vybraných letech 1961-2021 ve městě Vrchlabí	58
Graf 3: Struktura obyvatel podle pohlaví ve městě Vrchlabí k roku 2020	59
Graf 4: Porovnání počtu obyvatel ve Vrchlabí v letech 2016-2020	60
Graf 5: Vývoj podílu nezaměstnaných osob (%) města Vrchlabí v letech 2016-2021	63
Graf 6: Příjmy a výdaje města Vrchlabí v období 2016-2021	66
Graf 7: Věková struktura respondentů dotazníkového šetření	93
Graf 8: Vzdělanostní struktura respondentů dotazníkového šetření	94
Graf 9: Struktura respondentů dotazníkového šetření dle společenského statusu	94
Graf 10: Zdroje informací o dění ve městě Vrchlabí dle dotazníkového šetření	96
Graf 11: Nedostatek vybavenosti města Vrchlabí podle respondentů	100
Graf 12: Kvalita života ve městě Vrchlabí podle respondentů	101
Graf 13: Názor respondentů na rozvoj města Vrchlabí.....	101
Graf 14: Účely využití nábřeží Marie Kubátové dle dotazníkového šetření.....	103
Graf 15: Názor respondentů na přínos rekonstrukce ulice Krkonošská.....	104
Graf 16: Názor respondentů na vybudování průmyslové zóny ve Vrchlabí.....	105
Graf 17: Názor respondentů na stavbu krytého bazénu ve Vrchlabí	107
Graf 18: Odpovědi respondentů na otázku využití kina ve Vrchlabí.....	107

Seznam příloh

Příloha 1: Legislativa v oblasti regionální politiky na území České republiky	142
Příloha 2: Obce správního území ORP Vrchlabí	143
Příloha 3: Největší města v Královéhradeckém kraji a jejich počet obyvatel	143
Příloha 4: Struktura příjmů a výdajů města Vrchlabí za rok 2021.....	144
Příloha 5: Svazek měst a obcí Krkonoše a jeho členské obce	145
Příloha 6: Členské obce MAS Krkonoše	145
Příloha 7: Přijaté dotace města Vrchlabí v období 2015-2021	146
Příloha 8: Rozložení obyvatel podle pohlaví v ORP Vrchlabí k roku 2020	148
Příloha 9: Rozložení obyvatel podle věku v ORP Vrchlabí k roku 2020	148
Příloha 10: Vybavení nového krytého bazénu ve Vrchlabí	149
Příloha 11: Dotazník	149

Seznam použitých zkratk

CF	Kohezní fond
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	Dům dětí a mládeže
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EGF	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci
EMFF	Evropský námořní a rybářský fond
ENRAF	Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESI	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUSF	Fond solidarity
FST	Fond pro spravedlivou transformaci
HDP	Hrubý domácí produkt
IROP	Integrovaný regionální operační program
KD	Kulturní dům
KRNAP	Krkonošský národní park
MAS	Místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MÚ	Městský úřad
NGEU	Next Generation EU (Nástroj na podporu oživení)
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
PZ	Průmyslová zóna
ROP	Regionální operační program
SNK	Sdružení nezávislých kandidátů
SOP	Sektorový operační program

1 Úvod

Regionální politika neboli kohezní politika se zaměřuje na vyrovnávání hospodářských a sociálních rozdílů mezi jednotlivými regiony a představuje tak zásadní pilíř pro evropskou integraci a budování jednotného trhu. Tato politika hospodářské a sociální soudržnosti podporuje ekonomický růst, konkurenceschopnost, lepší kvalitu života obyvatel a vytváření nových pracovních míst. Představuje tak klíčový prvek pro dosahování vyváženého, harmonického a udržitelného rozvoje regionů při zachování národních a kulturních specifik jednotlivých oblastí.

Regionální politika je významná na národní i nadnárodní úrovni. Na kohezní politiku je vynakládána více než třetina finančních prostředků z celkového rozpočtu Evropské unie. Tyto finanční prostředky jsou čerpány v rámci určitého účelu a na realizaci konkrétních projektů, které přispívají na rozvoj daného území, a jejichž cíle musí být v souladu s cíli jednotlivých operačních programů. Regionální politika proto hraje důležitou roli pro rozvoj a konkurenceschopnost regionů, a napomáhá k rovnoměrnému rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé oblasti. Cílem regionální politiky je snižovat významné ekonomické, sociální a územní nerovnosti a finančně podporovat méně rozvinuté země a regiony. Hlavní nástroje pro podporu rozvoje regionů a zmírňování disparit tvoří strukturální a investiční fondy. Financování z evropských zdrojů pomáhá podporovat vzdělání, zaměstnanost, výzkum a inovace, fungování malých a středních podniků, přístup k digitálním technologiím, investuje do ochrany životního prostředí, bojuje proti změnám klimatu a dále.

Diplomová práce je zaměřena na regionální politiku ve městě Vrchlabí, ve kterém bylo zrealizováno již mnoho projektů, jež přispěly ke zkvalitnění života místních obyvatel. V této práci je zkoumáno, z jakých zdrojů byly projekty financované a jaký je jejich přínos. Součástí je zhodnocení vlivu těchto projektů na zlepšení životní úrovně občanů a zvýšení atraktivity Vrchlabí na základě výsledků dotazníkového šetření. Na závěr jsou vyjádřeny možné návrhy na další rozvoj města Vrchlabí.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit, jakou roli hraje regionální politika v rozvoji města Vrchlabí, a posoudit realizované rozvojové projekty. Záměrem je charakterizovat regionální politiku České republiky a Evropské unie. Dílčím cílem je vyjádřit smysl a funkce regionální politiky, její vývoj a principy na národní i nadnárodní úrovni, a analyzovat využívání finančních prostředků Evropské unie v rámci daného města.

V teoretické části jsou popsány základní pojmy regionální politiky, které jsou nezbytné k pochopení dané problematiky. Důležité je také vysvětlení cílů a nástrojů regionální politiky, jednotlivých operačních programů a dalších programových dokumentů. Součástí je rozbor strukturálních a investičních fondů EU, ze kterých lze čerpat finanční prostředky. Empirická část se zabývá regionální politikou a jejím vlivem na rozvoj území města Vrchlabí. Vlastní práce je zaměřena na obec s rozšířenou působností Vrchlabí a její charakteristiku z hlediska základních sociálních a ekonomických faktorů, politického systému, občanské vybavenosti atd. Dále se pak soustřeďuje na analýzu a přínos rozvojových projektů realizovaných v oblasti Vrchlabí a zhodnocení fungování regionální politiky na základě výsledků dotazníkového šetření. Součástí jsou doporučení a návrhy na další rozvoj města Vrchlabí.

2.2 Metodika

Pro zpracování diplomové práce bylo využito především techniky studia odborné literatury a sekundární analýza dat. V praktické části byl využit primární sběr dat pomocí dotazníkového šetření zaměřeného na názor občanů města Vrchlabí na regionální politiku a vybrané rozvojové projekty. Informace byly zpracovány také na bázi osobních konzultací s místními aktéry a představiteli Městského úřadu ve Vrchlabí. Na základě získaných dat byly analyzovány realizované, probíhající či plánované projekty. Následně byl vyhodnocen přínos vybraných investičních akcí a posouzena úloha regionální politiky v rozvoji města Vrchlabí. Důležitým zdrojem pro zpracování informací a dostupných materiálů byly internetové zdroje, statistiky úřadů (např. ČSÚ, MPSV), výsledky dotazníkového šetření a interní podklady regionálních institucí (primárně Městského úřadu Vrchlabí).

2.2.1 Dotazníkové šetření

Na území obce s rozšířenou působností (ORP) Vrchlabí byl proveden výzkum, jehož cílem bylo zjistit názor obyvatel na rozvoj města Vrchlabí. K výzkumu byla vybrána technika dotazníkového šetření jako nástroj pro sběr dat za účelem zjištění, jaké je povědomí obyvatel Vrchlabí a jeho přilehlého okolí o hospodaření města, jak hodnotí jeho vybavenost a rozvoj, a jak vnímají vybrané investiční projekty realizované na tomto území. Jako způsob výběru reprezentativního vzorku v rámci dotazníkového šetření byla zvolena metoda kvótního výběru. Na základě zjištěných poznatků bylo možné vyhodnotit, jak projekty přispívají k lepší životní úrovni občanů, jak obohacují a usnadňují jejich životy, zda zpestřují volnočasové aktivity apod. Výsledky dotazníkového šetření pomohly ke zhodnocení fungování regionální politiky a přínosu pro rozvoj města Vrchlabí potažmo jeho obyvatele.

2.2.2 Statistické zpracování

Stanovené nulové hypotézy byly ověřeny na základě dat získaných z dotazníkového šetření pomocí statistické metody v programu Statistica 14. Pro testování závislosti kvalitativních znaků byl použit Pearsonův chí-kvadrát neboli χ^2 test nezávislosti, a síla závislosti byla vyhodnocena pomocí Cramérova koeficientu kontingence.

Analýza závislosti kvalitativních znaků

Pro zkoumání závislosti mezi kvalitativními znaky byl použit χ^2 test na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ (alfa), který slouží ke zjišťování vzájemné závislosti dvou sledovaných znaků. V rámci stanovených hypotéz byly jednotlivé kombinace znaků rozděleny do kontingenčních tabulek a následně zjišťovány očekávané četnosti. Vychází se z rozdílu skutečných (empirických) n_{ij} četností a teoretických (očekávaných) n_{oj} četností. Teoretické četnosti jsou vyjádřeny jako součin příslušných okrajových marginálních četností ($n_{i\cdot}$, $n_{\cdot j}$) dělený celkovým rozsahem souboru (n) dle vzorce:

$$n_{oj} = \frac{n_{i\cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n}$$

χ^2 test nezávislosti

χ^2 test nezávislosti ověřuje nulovou hypotézu, která říká, že mezi sledovanými znaky neexistuje závislost. Testové kritérium χ^2 testu nezávislosti má následující podobu:

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

Testové kritérium χ^2 se řídí χ^2 rozdělením o $(r-1)(s-1)$ stupních volnosti, kde r představuje počet obměn prvního znaku a s počet obměn druhého znaku. Je-li $\chi^2 > \chi^2_{\alpha(r-1)(s-1)}$, nulová hypotéza o nezávislosti se zamítá. Pearsonův chí-kvadrát neboli χ^2 test nezávislosti nelze provést automaticky, nejprve je nutné ověřit podmínky jeho použitelnosti.

Podmínky použitelnosti χ^2 testu nezávislosti

Pro využití chí-kvadrát testu je nutné splnit dostatečný rozsah výběrového souboru, tzn. podíl teoretických četností menších než 5, nesmí překročit 20 %, a žádná z teoretických četností nesmí být menší než 1. Pokud není splněna tato podmínka (tj. jestliže více než 20 % očekávaných četností je menších než 5, nebo je očekávaná četnost menší než 1 alespoň v jednom políčku kontingenční tabulky), je nutné sloučit jednotlivé související řádky nebo sloupce tak, aby se četnosti upravily. Řádky či sloupce musí být sloučeny logicky a věcně správně, aby byly dobře interpretovatelné. Poté je potřeba opět vyjádřit teoretické četnosti sloučených sloupců nebo řádků, a znovu zjistit, zda podíl teoretických četností nepřekročil povolených 20 %.

Měření síly závislosti

Pro měření síly závislosti kvalitativních znaků je použit Cramérův koeficient kontingence, který vychází z hodnoty veličiny χ^2 . Koeficient nabývá hodnot v intervalu 0 a 1, nezávisle na velikosti tabulky a počtu hodnot. Hodnota 0 značí nezávislost, hodnota 1 naopak absolutní závislost znaků. Cramérův koeficient kontingence se značí písmenem V a počítá se dle následujícího vzorce, kde $q = \min(r, s)$:

$$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n(q-1)}}$$

(Svatošová, Kába, 2012, s. 13-15)

3 Teoretická východiska

3.1 Regionální vědy a regionální rozvoj

Pro pochopení dané problematiky je nezbytné vysvětlit základní pojmy související s regionálními vědami a rozvojem. **Regionální vědy** neboli **regionalistika** je chápána jako rámcový a souhrnný obor, který se zabývá studiem prostorových jevů, procesů a vztahů. Věnuje se zkoumání regionů, tedy prostorovému uspořádání společnosti, které souvisí se sídelní strukturou a osídlením určitého území. Pochopení základních východisek regionalistiky napomáhá definovat specifika ČR a určit její postavení v rámci Evropy. Zkoumání prostorového uspořádání společnosti vychází z nerovnoměrného rozvoje regionů, což je charakteristické pro celý svět, tedy i pro členské státy EU včetně naší země. Pochopení regionálních problémů a rozdílů je základem k vytváření odpovídající hospodářské a regionální politiky každého státu. (Kolektiv autorů, 2008, s. 7, 9)

Regionální rozvoj vede ke zvyšování potenciálu a konkurenceschopnosti obcí a celých regionů, dílčím cílem je zlepšovat životní úroveň obyvatel a kvalitu životního prostředí. Obce a regiony by se měly všestranně harmonicky, dynamicky a vyváženě rozvíjet a s pomocí regionálního rozvoje by mělo docházet k vyrovnávání regionálních rozdílů a nerovností. Pro regionální rozvoj je klíčová spolupráce venkova a města, která je důležitá pro hospodářský rozvoj regionu a zvyšování produkce veřejných statků, jakož i dosahování úspor z rozsahu při poskytování veřejných služeb, a zvyšování schopnosti partnerů rozhodovat v oblastech s územními dopady. Kromě toho mohou partnerství mezi venkovem a městem pomoci rozvíjet nové ekonomické příležitosti v městských a venkovských oblastech. (Rural-Urban Partnership and Regional Sustainable Development; A Conceptual and Experimental Approach, *Journal of Rural Research* [online])

Regionální rozvoj nemá danou jednoznačnou definici, je možné ho chápat ze dvou základních hledisek, která se vzájemně ovlivňují. Prvním hlediskem je **praktický přístup**, dle kterého je regionální rozvoj chápán jako vyšší úroveň využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného území, a využití příslušných přírodních zdrojů. Praktické chápání se uplatňuje zejména v rámci krajských, městských a obecních samospráv a v soukromých společnostech. Cílí na zvyšování konkurenceschopnosti soukromého sektoru, životní úrovně obyvatel a zlepšování stavu životního prostředí. Druhým hlediskem je **akademický přístup**, který je často nazýván regionalistikou, a je typický pro prostředí akademické půdy. Tento přístup je chápán jako aplikace nauk, které

řeší jevy, procesy a vztahy systematicky vymezeného území, které jsou ovlivněny sociálními, ekonomickými a přírodně-geografickými podmínkami v rámci daného prostoru, resp. regionu. Akademické hledisko zahrnuje zejména vědy jako je ekonomie, sociologie, demografie nebo geografie hledající příčinné zákonitosti, které ovlivňují rozmístování ekonomických činností či nerovnoměrné osídlování území. Hledají nástroje pro ovlivnění těchto procesů a rozebírají další ovlivnitelné či neovlivnitelné faktory rozvoje. Akademické pojetí vytváří poznatky na základě charakteristiky regionů, které jsou následně využity v praktickém pojetí regionálního rozvoje.

Na obě hlediska navazuje **regionální politika**, která na základě všech poznatků o regionálním rozvoji ovlivňuje ten reálný regionální rozvoj, jenž zpětně působí na regionální politiku. Hledání nástrojů regionální politiky vede k lepšímu rozložení socioekonomických aktivit v regionech. Účelem je podpora reálného regionálního rozvoje, tedy zvyšování využití potenciálu vymezeného území čili regionů a jejich harmonický rozvoj. (Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 11-12)

Regionální rozvoj by měl být udržitelný. Cílem **udržitelného rozvoje** je zajistit potřeby současných generací a zároveň zaručit, aby nebylo ohroženo splnění základních potřeb budoucích generací. Dle definice Evropského parlamentu se jedná o „*zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace*“. Na udržitelný rozvoj se nahlíží z hlediska časového a prostorového. Časový rozměr vyjadřuje zodpovědnost a solidaritu mezi různými generacemi stejné lidské komunity a společenství. Prostorový rozměr udržitelného rozvoje vyznačuje zodpovědnost a solidaritu mezi společenstvími, které společně sdílejí prostor kontinentů, regionů a celé planety Země.

Koncept udržitelného rozvoje představuje obecný návod pro dlouhodobé směřování rozvoje daného území. Jeho realizace je podmíněna dobrovolností v přístupu, samotnou volbou cílů, způsobem jejich realizace a nezbytným partnerstvím všech zúčastněných. V případě územního rozvoje se prosazuje prvek vyváženosti, jelikož udržitelný rozvoj směřuje k rozvoji všestranně vyváženému. Principem udržitelného rozvoje území je dosáhnout rovnovážného vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, hospodářský rozvoj a lidskou soudržnost. Tento princip souvisí s vyvážeností mezi třemi pilíři, na kterých je udržitelný rozvoj postaven, a to na **ekologickém, ekonomickém a sociálním hledisku**. (Maier a kol., 2012, s. 12-17; The Concept of Sustainable Development in Public

Administration, *International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences & Arts SGEM* [online])

Princip udržitelného rozvoje má tři pilíře týkající se **životního prostředí, hospodářství, sociální soudržnosti**. Někdy se uvádí čtvrtý pilíř kulturní, nebo ještě také dobrá správa veřejných věcí. Systém pilířů lze odvodit z předpokladů naplňování základních lidských potřeb. Toto naplňování je podmíněno ekonomikou, která nemůže existovat mimo společnost a její instituce. A protože společnost ani její ekonomika nemohou existovat jinak než jako součást životního prostředí, vzniká vzájemná závislost a propojenost všech tří pilířů, které bez sebe nemohou existovat a měly by být vyvážené. Se všemi pilíři souvisí kapitál ve smyslu prostředků produkce a potenciálu pro vytváření bohatství a blahobytu.

Ekologický pilíř zahrnuje přírodní kapitál tvořící zdroje energie a surovin, půdu, kapacitu pro odpady, rozsah ekosystémových služeb a jiné. Jeho význam spočívá ve vyváženém přírodním prostředí, které je schopno samo se vyrovnávat s různými změnami. Dostupnost a kvalita přírodních zdrojů jako jsou základní elementy vzduch, voda, půda, energie, je předpokladem pro existenci života nejen lidského druhu. V zájmu lidské společnosti je proto usilovat o udržitelný rozvoj z hlediska životního prostředí, předcházet poškození přírodních ekosystémů, a nedopustit, aby došlo k vyčerpání přírodních zdrojů.

V rámci **sociálního pilíře** je člověk považován za společenskou bytost, která potřebuje uspokojovat základní lidské potřeby. Potřebuje uspokojit nejen elementární hmotné potřeby, ale také potřeby sociální v různých společenstvích, a být naplněna pocitem bezpečí, sounáležitosti, přátelství a partnerství. Významným předpokladem sociálního pilíře je proto dosažení soudržnosti společenství lidí, a vztahuje se v rámci území k nejbližšímu okolí bydliště daného jedince, k městské čtvrti, obci, regionu, státu nebo i k vyššímu celku jako je nadnárodní společenství například Evropská unie.

Ekonomický pilíř úzce souvisí se zmíněnými sociálními aspekty, jelikož soudržnost společenství obyvatel území je podmíněna ekonomickou prosperitou, které může dosáhnout jen dlouhodobě soudržná komunita. Podle Maiera a kolektivu (2012, s. 12-17) jsou společenství a jejich hospodářství „*udržitelná, pokud jsou schopna přizpůsobit svoji spotřebu přírodních, lidských a hospodářských zdrojů možnostem jejich přirozené regenerace*“. Lidé jsou poměrně přizpůsobiví vůči různým změnám prostředí, ve kterém žijí, a to odráží jejich ekonomické chování, které velmi pohotově reaguje na tyto změny.

Posuzování a hodnocení dopadů různých změn je poměrně obtížné, přesto by na jednotlivé pilíře měl být kladen důraz a neměly by se opomíjet. Různé dopady všech sociálních a

ekonomických faktorů vztahujících se k udržitelnému rozvoji lze přinejmenším sledovat některými charakteristickými jevy a rysy, porovnávat je se situacemi v jiných obdobných územích s podobnými podmínkami, či porovnávat časové období, například sledováním vybraného jevu z hlediska současnosti a minulosti, z čehož se dá odhadnout trend dalšího budoucího vývoje. Jedním ze způsobů implementace principů udržitelnosti v praxi je Místní agenda 21 (MA21) jakožto programový dokument OSN a nástroj pro zavádění udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. (Maier a kol., 2012, s. 12-17; Contribution of Local Agenda 21 to Practical Implementation of Sustainable Development: The Case of the Czech Republic, *European Planning Studies* [online])

3.2 Regionální politika

Regionální politika představuje reakce na existující rozdíly mezi jednotlivými regiony, které byly vytvořeny v důsledku historického vývoje. Příčinou jejího vzniku je tedy výskyt meziregionálních rozdílů a vzniku tzv. **problémových regionů**, které se začaly vytvářet vedle prosperujících regionů s vysokou životní úrovní. Problémové regiony se začaly vyznačovat podprůměrnou ekonomickou výkonností, vysokou nezaměstnaností a dalšími sociálními problémy. Některé regiony nemají špatnou ekonomickou úroveň, ale na jejich rozvoj mají silný vliv například nepříznivé geografické podmínky nebo špatný stav životního prostředí. Mezi **problémové regiony** se řadí tři hlavní typy: **regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji, regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů, regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími**. (Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 92-93)

Mezi **regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji** patří většinou odlehlé oblasti jednotlivých zemí, kde přetrvávají nepříznivé podmínky a převládá orientace pouze na zemědělství. **Regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů** jsou oblasti s nedostatkem kapitálu. Důsledkem je nízká životní úroveň ve srovnání s jinými rozvinutými regiony. **Regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími** patřily v minulosti mezi nejvyspělejší oblasti, ale změny poptávky způsobily stagnaci či úpadek tradičních průmyslových odvětví jako je například těžba uhlí, strojírenství, hutnictví, textilní výroba či energetický průmysl. V takových regionech klesá ekonomická úroveň, roste míra nezaměstnanosti, upadá infrastruktura a zvyšuje se výskyt emigrace. (Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 92-93)

Rozdíly mezi regiony se dají vyjádřit různými ukazateli, mezi které patří například úroveň hrubého domácího produktu (HDP) na obyvatele, úroveň příjmů, míra zaměstnanosti či nezaměstnanosti apod. (Skokan, 2004, s. 34)

Regionální politika má mnoho definic. Dle Matese, Wokouna a kolektivu (2001, s. 115-116) lze obecně říci, že se jedná o „*soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů*“. Regionální politika se tedy snaží o snižování významných ekonomických, sociálních a územních nerovností mezi regiony. Mezi její základní cíle patří rozvoj regionů, měst a venkovských oblastí. Důležitá je podpora jejich soudržnosti, zvyšování konkurenceschopnosti, zachovávání rovných příležitostí k vyváženému rozvoji odpovídajícímu charakteru a specifickým stránkám daného území. Podporuje vytváření pracovních míst, hospodářský růst, zlepšování kvality života či udržitelný rozvoj. (Regionální politika, *Europa.eu* [online])

Obecně jde v regionální politice o změnu čili snížení regionálních disparit. Regionální disparity neboli nerovnosti mezi jednotlivými územími jsou obecně významným prvkem společenského vývoje, který je žádoucí a dokonce nezbytný. Avšak příliš velké rozdíly mezi regiony přestávají být žádoucí a mohou mít negativní důsledky, které se týkají nejen sociálního a ekonomického rozvoje. Značné diference mezi jednotlivými oblastmi mají vliv nejen na samotné regiony, ale především na celkový hospodářský rozvoj státu. Příliš velké nerovnosti mohou vyústit až k sociálním nepokojům či vyvolat politické konflikty. Regionální politika se proto snaží reagovat na velké rozdíly na regionální úrovni, jejím cílem je vytvořit předpoklad pro zmírnění či odstranění rozdílností v rozvoji jednotlivých regionů, a zároveň přispět k vývoji celé národní ekonomiky. Na národní úrovni jsou nerovnosti vyrovnávány pomocí různých politických nástrojů, a velikost rozdílů mezi jednotlivci či skupinami obyvatel se snaží řešit vláda svou nastavenou politikou, do které patří například systém sociálního zabezpečení, daňový systém a další nástroje. René Wokoun a spol. (2008, s. 21-23, 30) vymezuje regionální politiku jako „*součást souboru ekonomických, sociálních i ekologických politik, pomocí nichž se státy snaží dosáhnout národních cílů, jako jsou ekonomický růst, udržitelný rozvoj, kvalitní životní prostředí, sociální a politická stabilita, rovnost šancí obyvatel i rozdělování příjmů způsobem, který většina obyvatel považuje za spravedlivý a který je současně ekonomicky stimulující*“. (Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 21-23, 30)

Na základě zkušeností z jednotlivých členských států Evropské unie lze regionální politiku charakterizovat také jako určitou koncepční a cílevědomou činnost veřejných autorit jako

jsou místní a regionální orgány, vlády jednotlivých zemí nebo řídicí orgány Evropské unie, které usilují o „*eliminaci negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného ekonomického rozvoje a probíhajících strukturálních změn*“. (Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 21-23, 30)

3.2.1 Aktéři regionální politiky

Regionální politika nemá jednoho jediného nositele, ale je rozptýlena mezi několik aktérů, kteří se přímo či nepřímo regionální politikou zabývají nebo ji ovlivňují. Mezi aktéry regionálního rozvoje patří sami obyvatelé daného území, působící firmy v regionech či do nich přicházející podniky, veřejná správa nebo neziskové organizace vznikající s různými účely. Maier a kolektiv (2012, s. 172) uvádí, že „*aktéři mohou vytvářet různé zájmové skupiny i napříč obory, s cílem prosazovat svoje různé zájmy, preference, potřeby či jen prostě představy o budoucnosti rozvoje daného regionu*“. (Maier a kol., 2012, s. 172)

V rámci České republiky se regionální politikou zabývají orgány na státní úrovni jako vláda ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj a dále pak ostatní ústřední orgány státní správy. Na regionální úrovni se jí zabývají orgány územní samosprávy obcí, krajů a jednotlivých regionů. Důležitou roli hrají místní klíčoví aktéři na lokální úrovni, kteří tvoří tzv. lokální a regionální institucionální infrastrukturu. Regionální politika je tedy realizována na třech základních úrovních, které jsou hierarchicky uspořádány: **místní** neboli **regionální, státní** neboli **národní, a nadnárodní úroveň**. Na jaké úrovni je regionální politika vykonávána, závisí na povaze konkrétních cílů a na tom, zda jejich dosažení bude spjato s přerozdělováním finančních prostředků či nikoliv.

Kromě státních orgánů jsou nositeli regionální politiky **instituce Evropské unie**, které v dnešní době určují a stanovují její samotné fungování včetně definice řady souvisejících úloh týkajících se dané problematiky. Evropská unie tvoří vlastní cíle, programy a opatření regionální politiky, a zároveň harmonizuje její chod v jednotlivých členských státech EU, prostřednictvím různých intervencí ze strukturálních a investičních fondů.

Postupem času dochází také k vytváření **partnerství mezi státním a soukromým sektorem**, tedy mezi veřejnou správou a podnikatelskou sférou, a postupně se snižují rozdíly v dělbě práce mezi těmito dvěma sektory. Čím dál více rostou požadavky na koordinaci aktivit v jednotlivých regionech, a proto úlohy regionální politiky státu přebírají rovněž polostátní či soukromé subjekty, jako jsou například různé fondy sloužící k podpoře regionálního rozvoje, nebo také rozvojové agentury, poradenské a technologické instituce. (Skokan, 2004, s. 34-35)

3.2.2 Pojetí regionální politiky

Regionální politika má dvě základní pojetí, kterými jsou **tradiční a moderní**. Podle Karla Skokana (2004, s. 36-39, 42-43) rozlišují ekonomické teorie dva přístupy v regionální politice, které nazývá **exogenní (tradiční) a endogenní (moderní)**.

Tradiční regionální politika byla uskutečňována zhruba do 70. let 20. století a orientovala se na vysoce rozvinuté regiony na jedné straně (industriální regiony) a zaostávající regiony na straně druhé (venkovské regiony). Zaměřovala se na velké firmy, vyznačovala se centralizovaností, a jejím cílem bylo snižování regionálních rozdílů, v rámci kterých se řešilo přerozdělování mezi regiony, otázky využití surovin a lokalizace kapitálu. Tuto politiku je možné nazývat také jako **exogenní regionální politika**, jejíž snahou bylo ovlivňovat mobilitu výrobních faktorů, jako je kapitál a práce, z vyspělých do méně rozvinutých regionů. Spočívala také v různých formách subvencí a orientovala se především na vnější rozvojové impulsy, které souvisely s intervencemi státu a centrálním řízením. (Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 12-14; Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 98-100)

Oproti tomu **moderní neboli současné pojetí regionální politiky** se začalo formovat od druhé poloviny 70. let 20. století jako nový koncept, který převládá do dnešní doby ve většině evropských státech. Moderní regionální politika se naopak vyznačuje silnou decentralizací řízení, kdy centrální orgány mají koordinační roli. Zaměřuje se na malé a střední firmy, řeší mobilizaci vnitřních zdrojů, informací a služeb. Orientuje se zejména na podporu inovativnosti a řešení problémů souvisejících s procesem rychlé restrukturalizace. Tato **endogenní regionální politika** je založena na uvolňování a mobilizaci vnitřních regionálních faktorů pomocí využití různých regionálních nástrojů, a na základě respektování specifických podmínek daného regionu. Regionální politika je v tomto případě prováděna spíše přímo místními a regionálními institucemi, její realizace úzce souvisí s decentralizací a autonomií včetně využívání vlastních zdrojů. Případné státní zásahy jsou pouze doplňkovým zdrojem. Tento princip by se měl orientovat na plné využití a produktivitu místních zdrojů. Snahou je přímo na úrovni regionu vytvářet podmínky pro rozvoj regionálního potenciálu, při využívání vlastních zdrojů prosazovat orientaci na trvale udržitelný růst, zohledňovat ekologické aspekty a ochranu životního prostředí. (Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 12-14; Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 98-100)

3.2.3 Vývoj regionální politiky

Počátky regionální politiky spadají do 30. let 20. století a kolébkou vzniku je Velká Británie. Zrod regionální politiky souvisel s velkou hospodářskou krizí, která byla započata v roce 1929. Těžká hospodářská situace ovlivnila světové hospodářství ve 30. letech a stala se největší ekonomickou krizí 20. století. Velká Británie musela začít řešit dopady této krize v klasických průmyslových regionech. Během hospodářské krize se začaly prohlubovat sociální a ekonomické rozdíly do takové míry, že stát musel začít jednat, aby byly nadměrné rozdíly zmírněny a nedošlo k sociálním konfliktům či politickým nepokojům. V rámci řešení krize byl v roce 1934 vytvořen první regionálně zaměřený a legislativně ukotvený dokument, byl přijat tzv. Zákon o speciálních územích, který vymezil problémové regiony. Definoval způsoby pomoci spočívající ve zlepšení infrastruktury, a stanovil pravidla pro alokaci finančních prostředků. Od té doby se regionální politika Velké Británie nepřetržitě rozvíjí.

Koncem 40. let po skončení 2. světové války byly vymezeny tzv. rozvojové regiony. Regionální politika se rozvinula nejprve ve Francii a poté v Itálii. Ve Francii šlo především o extrémní nesoulad mezi pařížskou aglomerací a ostatními regiony, proto se francouzská regionální politika zaměřila na postupy vedoucí k vyváženější regionální struktuře. Cílem regionální politiky v Itálii bylo řešit nadměrné ekonomické rozdíly mezi severní a jižní částí země, proto byla zacílena podpora na industrializaci zemědělských velmi zaostalých regionů na jižní polovině Itálie.

Na přelomu 50. a 60. let se regionální politika začala aplikovat ve většině západoevropských zemí. V Německu byla zaměřena na podporu restrukturalizace tzv. starých průmyslových regionů a na rozvoj nových spolkových zemí. Belgie postupně přenesla všechny kompetence regionální politiky zcela na regionální úroveň v důsledku regionalizace a poté federalizace státu. V Nizozemsku byly středem zájmu vysoce urbanizované regiony, které se potýkaly se socioekonomickými, ekologickými a infrastrukturními problémy. Ve Skandinávských zemích naopak řešili problém řídké osídlených oblastí za polárním kruhem.

Regionální politika vykonávaná za socialistické éry cílila například na podporu výstavby bytů a rozvoj technické infrastruktury s cílem zabránit depopulaci v pohraničí na jihozápadě českého území. Koncem 80. let dochází ke změnám regionální politiky v důsledku změny komunistického režimu, přechodem na demokracii a tržní ekonomiku. Po Sametové revoluci v roce 1989 došlo k zásadním společenským, politickým a

ekonomickým změnám. Regionální politika v postkomunistických zemích má až do současnosti za úkol mimo jiné zmírňovat výrazné regionální rozdíly v míře nezaměstnanosti, vyvolané tehdejším komunistickým převratem a přechodem k tržní ekonomice. (Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 94-95; Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 24-25)

3.2.4 Cíle a nástroje regionální politiky

Cíle regionální politiky vycházejí z celkového pojetí státní hospodářské politiky a identifikace hlavních regionálních problémů. V jednotlivých časových a programových obdobích dochází ke konkretizaci cílů regionální politiky, aby bylo možné kontrolovat jejich plnění a zároveň hodnotit účinnost použití různých nástrojů. Nástroje regionální politiky jsou formulovány a odvozovány zpravidla z daných cílů regionální politiky. Jsou zaměřeny především na podporu podnikatelských aktivit, získání kapitálu, efektivní využití vnitřních rozvojových zdrojů, dosídlení či stabilizaci obyvatelstva na daném území.

Nástroje regionální politiky se obvykle člení do dvou základních skupin: **makroekonomické nástroje, mikroekonomické nástroje**. Někdy se užívají také **ostatní nástroje**, jako jsou administrativní a institucionální nástroje, které nemají primární ekonomický základ.

▪ Makroekonomické nástroje

Mezi makroekonomické nástroje patří **fiskální a monetární politika a protekcionismus**. Pro řešení regionálních problémů jsou tyto nástroje omezeny také ostatními národohospodářskými cíli, jako je zejména udržení inflace na žádoucí úrovni nebo vyrovnanost platební bilance, případně realizace cílů průmyslové a agrární politiky.

Fiskální politika spočívá v meziregionálním přerozdělování finančních prostředků prostřednictvím státního rozpočtu. K redistribuci prostředků slouží systém daní a odvodů jako příjmová složka, a struktura výdajů státního rozpočtu jako výdajová složka. Cílem fiskální politiky je ovlivňování ekonomického vývoje pomocí určování výše a struktury veřejných výdajů a daní, například snížením sazby daní ve vybraných podporovaných regionech. Principem je vyšší přispívání do státního rozpočtu vysoce příjmovými regiony oproti nižším příspěvkům od regionů s nízkými příjmy obyvatelstva i firem.

Existuje také možnost plné regionalizace fiskální politiky, kdy se jednotlivé principy týkající se daní a odvodů liší v jednotlivých regionech, v závislosti na jejich vyspělosti. Regionalizace umožňuje ovlivňovat diferenciaci celkové poptávky v jednotlivých oblastech. V těch regionech, které trpí nízkou úrovní poptávky lze snížit daňové sazby, což

povede ke zvýšení celkové poptávky, a naopak zvýšením daňových sazeb v regionech s vysokou poptávkou se trend sníží. V praxi tržních ekonomik se však regionalizace daňové politiky nerealizuje. Takový postup by totiž vyvolal silnou politickou opozici v regionech s vysokými daňovými sazbami, a také by v podstatě zastavil či zpomalil ekonomický růst v prosperujících oblastech, což by ve finále mělo negativní dopad na celkovou výši příjmů státního rozpočtu. V některých regionech, v tzv. podporovaných oblastech, se pouze výjimečně stanovují snížené sazby daní, které jsou však aplikovány jen na časově omezené období.

Stát může regiony podporovat jiným způsobem, například tehdy, kdy může být v pozici odběratele zboží a služeb. Dále stát může při respektování různých hledisek přednostně zadávat veřejné zakázky firmám ve vybraných regionech, a tím podpořit jejich rozvoj či alespoň udržení současné úrovně.

Monetární politika ovlivňuje množství peněz v ekonomickém oběhu země. Využití monetární politiky je však pro řešení regionálních problémů přísně omezená, neboť má negativní vlivy na míru inflace. Pomoc monetární politiky a její regionalizace může spočívat například v usnadnění přístupu k úvěrům ve vybraných regionech. Jde tedy o regionalizaci objemů poskytovaných úvěrů, výše úrokové míry, ale řeší také problematiku lhůt splatnosti. Prostřednictvím meziregionálních vazeb se část takto získaných prostředků dostává i do ostatních regionů, proto vliv monetární politiky na regionální politiku není úplně jednoznačný.

Protekcionismus se týká státního ovlivňování dovozů prostřednictvím dovozních limitů a cel. Čím vyšší je prostorová koncentrace výroby chráněných druhů zboží, tím je regionální vliv větší. Regionalizace protekcionismu potom znamená uvalit dovozní limity a cla na produkty, které jsou vyráběné v upadajících regionech. Cílem protekcionismu je orientovat poptávku na domácí produkci. Obvykle jsou opatření týkající se protekcionismu časově omezena, a jejich působnost je zavedena na co nejkratší nezbytně nutnou dobu. V rámci této doby by se měly podniky snažit zvýšit produktivitu práce, snížit náklady, zlepšit kvalitu produktů, zvýšit svoji konkurenceschopnost atd. Pokud se jim nedaří dosáhnout daných dílčích cílů, je nutné přistoupit ke změně výrobního programu a rekvalifikaci pracovních sil.

- **Mikroekonomické nástroje**

Mikroekonomické nástroje mají za cíl ovlivňovat rozhodování ekonomických subjektů o jejich prostorové lokalizaci. Jedná se o **realokaci pracovních sil a kapitálu**, respektive

nástroje ovlivňující prostorový pohyb pracovních sil či nástroje působící na prostorový pohyb kapitálu. Smyslem mikroekonomických nástrojů je obnovení rovnováhy na regionálních trzích práce či kapitálu ovlivňováním jednotlivých faktorů, nebo obou těchto faktorů najednou. Tyto nástroje mají vždy podobu nějakých účelově poskytovaných finančních částek, které mohou plynout ze státního rozpočtu, což je vlastně konkretizace fiskální politiky, nebo mohou rovněž pocházet z rozpočtů místních či regionálních.

Nástroje realokace pracovních sil

Přemísťování pracovní síly nikdy nereaguje přímo a okamžitě na meziregionální rozdíly co se týče výše mezd a míry nezaměstnanosti. K tomu, aby nástroje regionální politiky byly žádoucí, je velmi důležité zhodnotit všechny faktory, které vstupují do rozhodování o migraci pracovní síly. Odliv obyvatelstva totiž většinou znamená ještě větší úpadek v rozvoji regionu, který přináší mimo jiné negativní dopady, například snižování poptávky po zboží a službách. Z toho důvodu je potřeba vždy dobře zhodnotit situaci a rozhodnout, zda je vůbec účelné a žádoucí podporovat emigraci z upadajících regionů. Nástroje proto v dnešní době bývají zaměřené spíše na přilákání kapitálu do problémových oblastí, tvorbu nových pracovních možností, rekvalifikaci pracovníků a s tím spojenou stabilizaci obyvatelstva v regionech. Pokud se přece jenom objeví nutnost podporovat emigraci obyvatel z daného regionu, ekonomické nástroje se zaměřují na částečnou úhradu nákladů spojených s migrací. Jde o úhradu nákladů na stěhování čili na přepravu osob a majetku, dále výkup nemovitostí nebo finanční podporu občanů při koupi nového bytu či domu.

Nástroje realokace kapitálu

Nástroje související s přemístěním kapitálu ovlivňují tvorbu nových pracovních příležitostí v daném regionu, čehož je možné dosáhnout prostřednictvím již zavedených firem nebo přilákáním nových podniků do určité oblasti. Již zavedené firmy se potom zaměřují na rozšíření své výroby, pokud je daný podnik perspektivní a konkurenceschopný, nebo je snahou převedení na jiný druh produkce či změna výrobního programu. Přilákání nových firem znamená buď přemístění pracovních míst z regionů, kde je jejich přebytek ve vztahu k počtu pracovních sil pro danou oblast, nebo zakládání úplně nových podniků v daném regionu. Prostorový pohyb kapitálu je možné ovlivňovat stimulací, tedy zvyšováním přitažlivosti určitých regionů pro kapitál, kdy dochází především ke snižování daňových sazeb a k poskytování finanční pomoci v podobě různých subvencí. Opačným řešením je zavádění restrikcí, respektive zpřísnování podmínek pro další fungování kapitálu v jiných regionech, dochází ke zvyšování daňových sazeb, čímž je vytvářen nátlak pro zvažování

nových lokalit umístění kapitálu. Konkrétní formy poskytované pomoci zásadním způsobem ovlivňují chování firmy, proto je velmi důležité zohledňovat stanovené cíle, specifické podmínky regionu, a zvláštnosti podniku, o který je v dané oblasti zájem.

- **Ostatní nástroje**

Ostatními nástroji se mají na mysli určité **administrativní a institucionální formy**, které primárně nemají ekonomický základ. Může se jednat například o správní rozhodnutí spočívající v příkazu zastavení ekonomické činnosti daného subjektu z důvodu nevyhovujících potřeb, které by zajistily vyvážený rozvoj určitého území. Mezi ostatní nástroje regionální politiky patří také fungování tzv. regionálních rozvojových agentur s širokou škálou zkušeností, jež definují a realizují územní strategie regionálního rozvoje. Jsou institucionálním nástrojem v různých zemích Evropské unie a existují také v České republice. Slouží k podpoře regionálního rozvoje a jejich hlavním úkolem je prezentace obcí a regionů, vzdělávací a školicí aktivity, poskytování služeb pro podnikatelské subjekty, místní a regionální orgány veřejné správy. Zajišťují vytváření regionálních programů a plánů, zapojují se do přípravy a realizace programů EU atp. (Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 35-37; Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 100-105; Mates, Wokoun, 2006a, s. 116-121; Czech regional development agencies in a shifting institutional landscape, *Europe-Asia Studies* [online])

3.3 Regionální politika v Evropské unii

Jedním z cílů Evropské unie je dosáhnout evropské integrace členských států, postupně vyrovnávat ekonomické rozdíly mezi zeměmi, rozvíjet regiony EU, a tím posilovat hospodářskou a sociální soudržnost. Významnou roli hraje právě regionální a strukturální politika, neboť díky ní se EU a jednotlivým členským státům daří snižovat rozdíly v hospodářské úrovni regionů, především rozdíly v životní úrovni mezi nimi. Snahou je podporovat hospodářské i sociální struktury v zaostávajících regionech nebo v regionech s nevyhovující strukturou průmyslu, a rovněž přispívat k boji s vysokou nezaměstnaností. Hlavním nástrojem pro výkon regionální a strukturální politiky jsou strukturální fondy EU a také důležitý Fond soudržnosti neboli Kohezní fond, který poskytuje finanční prostředky na pomoc hospodářsky slabším státům EU. Příjemcem těchto finančních prostředků mohou být státy, regiony či jednotliví předkladatelé konkrétních projektů, kteří však musí předložit kvalitní programové a projektové dokumenty, jež musí být Evropskou unií schváleny. Tyto nástroje pozitivně přispívají ke snižování regionálních rozdílů, zlepšují úroveň životního prostředí, pomáhají budovat infrastrukturu, podporují výrobní prostředí,

podnikatelskou sféru a investují do lidských zdrojů. Význam fondů je v rámci EU nezastupitelný, a pro hospodářskou a sociální soudržnost má klíčovou roli. (Wokoun, 2006b, s. 9, 12)

3.3.1 Principy regionální politiky Evropské unie

Regionální a strukturální politika Evropské unie včetně využívání fondů vychází z několika základních principů: **koncentrace, partnerství, programování, adicionality** (doplňkovosti), **monitorování a vyhodnocování, solidarity, subsidiarity** (nejnižší možná úroveň rozhodování).

Cílem **principu koncentrace** je využívat co nejúčelněji finanční prostředky ze strukturálních fondů a poskytovat je pouze na realizaci předem stanovených cílů. Snahou je co nejvíce prostředků alokovat do regionů, které se potýkají s největšími problémy, a podporovat projekty přinášející maximální užitek. Neměl by se realizovat velký počet projektů s menším významem, ale spíše by se mělo investovat do velkých plánů a co nejúčelněji.

Princip partnerství usiluje o zapojení konkrétních příjemců, pro něž jsou finanční prostředky určeny, to znamená zapojení jednotlivých obcí, měst, regionů i soukromých subjektů. Jde o úzkou spolupráci mezi těmito aktéry na místní, regionální a národní úrovni a Evropskou komisí. Jednotliví aktéři jsou odpovídající kompetentní osoby a orgány určené každým členským státem pro všechny etapy programů, včetně různých hospodářských a sociálních partnerů.

Dalším **principem** je **programování**, které je důležitým prvkem regionální a strukturální politiky EU, neboť udává časový rozvrh pro alokaci prostředků. Programovací období se shoduje s finančními perspektivami pro celkový rozpočet EU a klade důraz na komplexní přístup k řešení problémových oblastí. Finance z fondů jsou určeny na schválené víceleté a víceoborové programy, které se následně realizují prostřednictvím konkrétních projektů. Jsou pro ně zpracovány tzv. programové dokumenty, které předkládá vláda členského státu Evropské komisi, přičemž po jejich schválení jsou na tyto programy alokovány finanční prostředky.

Princip adicionality neboli doplňkovosti stanovuje, že finanční prostředky vynakládané ze společného rozpočtu EU a ze strukturálních fondů mají pouze doplňkový charakter. To znamená, že pouze doplňují veřejné výdaje členských států, ale nenahrazují je. Jde o spolufinancování schválených projektů, kdy poskytnuté prostředky z EU musí být doplněny určeným podílem zdrojů ze strany příjemce finanční pomoci, tedy z místních či

regionálních rozpočtů, ze soukromých zdrojů, nebo přímo ze státního rozpočtu. Může být využito také krytí úvěrem, a rovněž je možné tyto finanční prostředky různě vhodně kombinovat. Členské státy proto nemohou využívat získané prostředky z EU pro financování vlastních rozpočtových výdajů. Mezi členským státem a EU je pro dané období uzavřena dohoda, která určuje míru národního spolufinancování, jenž musí být ze strany členského státu dodržena. Národní zdroje by měly vykazovat stoupající charakter či stagnovat, ale neměly by klesnout pod úroveň minulého programového období.

Princip monitorování a vyhodnocování je velmi důležitý, neboť představuje průběžné sledování a hodnocení přínosu jednotlivých projektů. Provádí se důsledná kontrola věcného i finančního plnění projektu, vyhodnocují se prováděná opatření a celková efektivnost vynakládaných prostředků. Než je projekt schválen, je potřeba detailně zhodnotit jeho dopady. Následně dochází k průběžnému monitoringu realizace daného projektu, a nakonec se vyhodnocují jeho skutečné přínosy.

Princip solidarity – solidarita a její principy vychází z celé filozofie integračního procesu na území Evropské unie. Ve zkratce jde o financování ekonomicky méně rozvinutých států a rozvoje regionů z příspěvků hospodářsky vyspělejších zemí přispívajících do společného rozpočtu.

Princip subsidiarity je zakotven v Maastrichtské smlouvě a usiluje o to, aby byly jednotlivé cíle plněny na co nejnižší možné úrovni rozhodování, které by mělo být co nejbližší občanům. Díky tomu je umožněno příslušným národním orgánům realizovat samostatně proces výběru různých projektů, a následně provádět a kontrolovat jejich realizaci. (Wokoun, 2006b, s. 13-15; Tauer, Zemánková, Šubrtová, 2009, s. 18-20)

3.3.2 Fondy Evropské unie

V rámci Evropské unie byly z důvodu zajištění strukturální politiky vyčleněny **strukturální, investiční a ostatní fondy**. Více než polovina finančních prostředků EU je poskytována právě z těchto fondů, které jsou spravovány Evropskou komisí společně s členskými státy EU. Finanční prostředky z fondů se investují do vytváření pracovních míst, udržitelné a prosperující evropské ekonomiky, životního prostředí atd. Účelem fondů je prostřednictvím rozvojových programů a projektů snižovat nejen rozdíly mezi regiony na různé úrovni, ale také zaostalost nejvíce znevýhodněných oblastí. „*Strukturální politika EU je založena na solidaritě zemí s vysokým ekonomickým potenciálem vůči ekonomicky zaostalejším státům a regionům.*“ (Tauer, Zemánková, Šubrtová, 2009, s. 17-18; Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 144)

Evropské fondy se zaměřují primárně na 5 hlavních oblastí: výzkum a inovace, digitální technologie, podpora nízkouhlíkové ekonomiky, udržitelné řízení přírodních zdrojů, malé a střední podniky. Všechny fondy spravují jednotlivé členské státy EU samostatně prostřednictvím Dohod o partnerství. Každá země vypracovává tuto dohodu ve spolupráci s Evropskou komisí a je v ní stanoveno, jakým způsobem budou použity finanční prostředky v daném programovém období. (Podpora hospodářského rozvoje, *Europa.eu* [online])

- **Strukturální fondy**

Evropský fond pro regionální rozvoj

V roce 1975 byl zřízen Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF = European Rural Development Fund) jako základní nástroj regionální politiky. Je nejvýznamnějším a svým objemem financí také největším strukturálním fondem EU. Byl vytvořen za účelem financování strukturální pomoci nejvíce postižených regionů prostřednictvím regionálních rozvojových projektů, a také s cílem snížit rozdíly mezi evropskými regiony. Hlavním záměrem je modernizace a posilování hospodářství. Je orientován na rozvoj zaostávajících či jinak problémových regionů EU, zaměřuje se především na investiční projekty, hlavně na výrobní investice, rozvoj infrastruktury, malého a středního podnikání, podporu zaměstnanosti, investice do vzdělávání, zdravotnictví, finanční podporu zaměřenou na životní prostředí, rozvoj místního potenciálu apod. (Tauer, Zemánková, Šubrtová, 2009, s. 18; Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 29, 144; Kukulová, Pfeiferová, 2018, s. 78; Tomšík, 2016, s. 85)

Evropský sociální fond

Hlavním posláním Evropského sociálního fondu (ESF = European Social Fund) jsou investice na rozvoj lidských zdrojů a trhu práce či boj s nezaměstnaností. Je zaměřen na neinvestiční a neinfrastrukturální projekty týkající se zaměstnanosti. Podporuje přípravu k povolání a rekvalifikaci pracovníků v souvislosti se změnami v průmyslu a ve výrobních systémech, pomáhá také vytvářet nové pracovní příležitosti. Cílem je zlepšit fungování trhu pracovních sil, účinněji zařazovat nezaměstnané do pracovního procesu a zajistit rovnost příležitostí pro všechny. (Tauer, Zemánková, Šubrtová, 2009, s. 18; Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 29, 144; Kukulová, Pfeiferová, 2018, s. 79)

▪ Investiční fondy

Kohezní fond/Fond soudržnosti

Kohezní fond neboli Fond soudržnosti (CF = Cohesion Fund) byl zřízen v roce 1993 Radou Evropské unie k poskytování finanční pomoci vybraným zemím na národní úrovni, aby se lépe připravily na vstup do hospodářské a měnové unie. Jedná se o investiční fond, a na rozdíl od fondů strukturálních podporuje investiční a infrastrukturální projekty na rozvoj chudších států, nikoli regionů. Poskytuje finanční příspěvky na projekty se zaměřením na ochranu životního prostředí, podporuje projekty transevropských sítí v oblasti dopravní infrastruktury, dále také energetickou účinnost a obnovitelné zdroje energie. Kohezní fond má napomoci podporovaným státům posunout se k rozpočtové stabilitě, vyžadované Evropskou měnovou unií (EMU), aniž by omezovaly rozsáhlé investice, které jsou nutné realizovat v daných oblastech. *„Poskytování pomoci je podmíněno dvěma faktory: HDP na obyvatele, měřený paritou kupní síly, nesmí překročit 90 % průměru EU a členský stát musí realizovat program „hospodářské konvergence“. I v budoucnosti bude fond poskytovat pomoc státům, které nebudou dosahovat úrovně 90 % HDP EU.“* (Mates, Wokoun a kol, 2001, s. 45; Kukulová, Pfeiferová, 2018, s. 79; Bajer, Matyáš, 2009, s. 8)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD = European Agricultural Fund for Rural Development) je finančním nástrojem na podporu rozvoje venkova. Jeho prostředky slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zvýšení kvality životní úrovně ve venkovských oblastech, zlepšení životního prostředí a krajiny, nebo diverzifikaci hospodářství venkova. EAFRD spadá do společné zemědělské politiky EU. V České republice jsou z něj hrazeny projekty, které jsou předloženy do tzv. Programu rozvoje venkova ČR, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo zemědělství ČR a zprostředkujícím subjektem Státní zemědělský intervenční fond. (Kukulová, Pfeiferová, 2018, s. 79; Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, *DotaceEU.cz* [online])

Evropský námořní a rybářský fond

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF = European Maritime and Fisheries Fund) je finanční nástroj na podporu rybolovu a projektů směřujících k vyšší konkurenceschopnosti a ochraně životního prostředí. Hlavním cílem je zajištění trvale udržitelného rozvoje evropského rybolovu a akvakultury. EMFF se řadí do společné rybářské politiky EU a financuje různé aktivity týkající se mořského rybolovu a vnitrozemského, jako je např.

odbahňování či revitalizace rybníků. Podporuje investice na modernizaci zpracovatelského průmyslu nebo modernizaci plavidel včetně likvidace plavidel již nedostačujících. Díky EMFF se zvyšuje kvalita života v evropských pobřežních oblastech a rybářům se daří snadněji si osvojit udržitelné rybolovné metody. (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 79; Pět fondů ESI, *Europa.eu* [online])

- **Ostatní fondy**

Fond solidarity

Fond solidarity (EUSF = European Union Solidarity Fund) slouží jako rychlá a flexibilní finanční pomoc při přírodních katastrofách, nebo v rámci podpory vytváření preventivních opatření proti přírodním pohromám a velkým katastrofám jako jsou záplavy, požáry, zemětřesení apod. Fond byl zřízen v roce 2002 jako reakce na řešení problémů souvisejících se záplavami, které postihly nejen Českou republiku, ale také sousední země Německo, Rakousko a dále Francii. O finanční pomoc mohou žádat členské a kandidátské země EU, pokud způsobené škody přesahují 0,6 % HDP státu postiženého katastrofou. „Roční rozpočet Fondu solidarity EU činí 1 miliardu EUR. Každý rok dosahuje částka na pokrytí regionálních katastrof rozsahu přibližně 7,5 % ročního rozpočtu fondu (tj. 75 milionů EUR).“ (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 79; Tomšík, 2016, s. 88)

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci

Fond EGF (EGF = European Globalisation Adjustment Fund) financuje projekty na pomoc nezaměstnaným v důsledku globalizace na území Evropské unie, resp. o pomoc z tohoto fondu mohou žádat pouze členské státy EU. Finanční pomoc je poskytována, např. když je v nějakém regionu propuštěno mnoho lidí najednou v určitém odvětví, nebo v případě bankrotu podniku, přesunu výrobního závodu mimo území EU atp. (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 79)

Fond pro spravedlivou transformaci

Nově vytvořený Fond pro spravedlivou transformaci (FST, anglicky JTF = Just Transition Fund) se týká podpory území, především regionů, kde dochází k útlumu těžby uhlí. Patří sem např. české uhelné regiony Moravskoslezský, Karlovarský a Ústecký kraj. Tato území se z důvodu procesu transformace na klimaticky neutrální ekonomiku Evropské unie do roku 2050 potýkají se závažnými socioekonomickými problémy. Cílem je především podpora vytváření nových pracovních míst, pomoc pracovníkům při přechodu do jiných odvětví či obnova dotčených území po těžbě uhlí včetně jejich transformace ekonomiky.

(Fond pro spravedlivou transformaci, *Regionální stálá konference Ústeckého kraje* [online])

3.3.3 Etapy regionální politiky Evropské unie

Regionální politika se svou výší poskytovaných finančních prostředků vynakládaných na zabezpečení jejích cílů dlouhodobě řadí na druhé místo za společnou zemědělskou politiku. Snaží se naplňovat záměr evropské integrace a jejím prvořadým cílem je „*vyvážený hospodářský rozvoj a odstraňování rozdílů v ekonomické a životní úrovni regionů jako nezbytná podmínka pro dosažení hospodářské a sociální soudržnosti*“. V historii regionální politiky můžeme vymezit několik vývojových etap: první etapa – období 1958 až 1973, druhá etapa – období 1974 až 1985, třetí etapa – období 1986 až 1993, čtvrtá etapa – období 1994 až 1999, pátá etapa – období 2000 až 2006, šestá etapa – období 2007 až 2013, sedmá etapa – období 2014 až 2020, osmá etapa – období 2021 až 2027. Podrobněji budou rozebrána poslední dvě období.

3.3.3.1 Programové období 2014 až 2020

V letech od 2014 do 2020 byla v rámci regionální politiky Evropské unie poskytnuta finanční podpora evropským regionům ve výši 366,8 miliard EUR. Záměrem bylo pomoci dosáhnout cílů Strategie Evropa 2020, mezi které patří nastartování celkového růstu, boj proti změně klimatu, řešení energetické nezávislosti, tvorba pracovních míst, omezení chudoby a sociálního vyloučení. Pro toto období byly stanoveny dva cíle regionální politiky EU:

- 1) Investice pro růst a konkurenceschopnost;**
- 2) Evropská územní spolupráce.**

Pro cíl **Investice pro růst a konkurenceschopnost** bylo vyhrazeno 97,6 % rozpočtu, a byl financován z fondu ERDF, ESF a Fondu soudržnosti. Cíl **Evropská územní spolupráce** byl již ustanoven pro období 2007 až 2013, byl hrazen z fondu ERDF a pokračoval i nadále v této vývojové etapě. Tomuto cíli bylo věnováno 2,4 % rozpočtu. Regionální politika EU v tomto období podporovala všechny typy evropských regionů, které se rozdělily do tří kategorií, jak uvádí například Karel Tomšík (2016, s. 85):

- 1) méně rozvinuté regiony, jejichž HDP je nižší než 75 % průměru EU;
- 2) tzv. přechodové regiony, jejichž HDP se pohybuje v rozmezí 75-90 % průměru EU;
- 3) více rozvinuté regiony, jejichž HDP je vyšší než 90 % průměru HDP.

Pro období 2014 až 2020 byla stanovena společná pravidla pro čerpání finančních prostředků z fondů, které se nově začaly označovat souhrnným názvem Evropské strukturální a investiční (ESI) fondy. Hlavní oblasti podpory a stanovení priorit členského státu definuje Dohoda o partnerství, která je uzavřena vždy mezi členským státem a Evropskou komisí. Programy mohou být financovány z více fondů najednou. (Tomšík, 2016, s. 84-86; Regionální politika 2014-2020, *Euroskop.cz* [online])

V této etapě byly pro Českou republiku vyčleněny finanční prostředky ve výši téměř 24 miliard EUR z ESI fondů. S ohledem na koncept Evropa 2020 neboli tzv. Strategii pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, byly v Dohodě o partnerství pro období 2014 až 2020 definovány národní rozvojové priority, k jejichž naplňování docházelo díky jednotlivým programům, prostřednictvím kterých se čerpají finanční prostředky z ESI fondů. Priority byly rozděleny na tematické programy zaměřené na specifické oblasti, a na programy Evropské územní spolupráce, při jejichž čerpání byla nezbytná kooperace překračující hranice jednoho členského státu. (Programové období 2014-2020, *DotaceEU.cz* [online]; EU Regional Policy Influence on Regional Development in the Czech Republic from 2014 to 2020, *Proceedings of the International Scientific Conference People, Buildings & Environment* [online])

V tomto období byla největším zdrojem přímých investic politika soudržnosti, na kterou bylo poskytnuto 355 miliard EUR z rozpočtu EU. Kohezní politika byla financována z fondů ERDF, ESF a Fondu soudržnosti. Finanční podpora byla alokována na následující investiční cíle dle webu *ec.europa.eu* (Hlavní úspěchy regionální politiky 2014-2020, *Europa.eu* [online]):

- 1) **Inteligentní Evropa**: výzkum a inovace, digitální ekonomika, malé a střední podnikání;
- 2) **Udržitelná Evropa**: nízkouhlíkové hospodářství, opatření v oblasti životního prostředí a klimatu, síťové infrastruktury;
- 3) **Inkluzivní Evropa**: trh práce, sociální začlenění a lidský kapitál.

Inteligentní Evropa směřovala k posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, rozvoji výzkumu, inovací a k technologickému vývoji. Usilovala o vylepšení přístupu k digitální ekonomice a službám v oblasti informačních technologií. Hlavní pozornost byla věnována podpoře firem, vytváření nových pracovních míst a podniků, vylepšování výzkumných zařízení pro výzkumné pracovníky, zavádění lepšího širokopásmového přístupu pro domácnosti.

Udržitelná Evropa podporovala přechod na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích s cílem zachovat a chránit životní prostředí. Snahou bylo účinnější využívání zdrojů, přizpůsobení se změnám klimatu či podpora zelenější Evropy. Tento cíl konkrétně směřoval na novou kapacitu obnovitelných energií, nižší spotřebu energie ve veřejných budovách, lepší dodávky pitné vody, vylepšení čištění odpadních vod, výstavbu nebo modernizaci železničních tratí a silnic.

Inkluzivní Evropa představovala sociální začlenění, investování do vzdělávání, podporu udržitelných a kvalitních pracovních míst, boj proti chudobě a diskriminaci, vzdělání a odborné přípravy pro získávání kvalifikací. Mezi klíčové cíle patřilo zlepšení infrastruktury pro péči o děti nebo vzdělávání, vylepšení zdravotnických služeb, zvýšení užitku z integrovaných městských strategií. (Hlavní úspěchy regionální politiky 2014-2020, *Europa.eu* [online])

3.3.3.2 Programové období 2021 až 2027

Pro poslední a aktuální období regionální politiky navrhla Evropská komise modernizaci politiky soudržnosti, která spočívá v překlenutí přetrvávajících rozdílů mezi členskými státy včetně nerovností uvnitř členských států samotných. Budoucí politika soudržnosti zachovává oblasti zájmu z předchozího programového období, nicméně tematické cíle byly přetransformovány. V novém období se má tato politika se svým rozpočtem ve výši 373 miliard EUR zaměřit na pět hlavních cílů, které zmiňuje Obrázek 1.

Obrázek 1: Hlavní cíle programovacího období 2021-2027

Zdroj: Regionální politika – období po roce 2020, *Euroskop.cz* [online]

Předmětem podpory jsou v největší míře první dva cíle: **Intelligentnější Evropa** a **Zelenější Evropa**. Členské státy by měly investovat prioritně do těchto dvou cílů 65 až 85

% svých přidělů z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti. Priority politiky soudržnosti 2021-2027 včetně hlavních cílů a finančních částek zobrazuje také Obrázek 2. Podle Evropské komise by se modernizace politiky soudržnosti měla zaměřit na klíčové investiční priority, na které se může Evropská unie nejvíce soustředit. Převážná část investic z fondů by měla jít na inovace a podporu malých a středních podniků, rozvoj digitálních technologií a modernizaci průmyslu. Snahou je také dosáhnout cílů Pařížské dohody, která podporuje boj proti změnám klimatu, a směřuje mimo jiné k přechodu na nízkouhlíkovou a cirkulární neboli oběhovou ekonomiku.

Politika soudržnosti má sloužit všem regionům a měla by zajišťovat individuálnější přístup k regionálnímu rozvoji. V rámci této politiky by se mělo investovat do všech regionů EU, neboť mnoho z nich se potýká s různými problémy, například s bojem proti nezaměstnanosti či dokončením průmyslové transformace, ať se jedná o chudší, ale i bohatší členské státy EU. Příjemcem financování tedy mohou být všechny regiony EU, které zůstávají rozděleny do tří kategorií: 1) méně rozvinuté, 2) přechodové, 3) více rozvinuté regiony. *„Aby se snížily rozdíly a aby mohly regiony s nízkými příjmy a nízkým růstem dohnat ostatní, zůstává rozhodujícím kritériem pro přidělování prostředků HDP na obyvatele.“* (Regionální politika 2014-2020, *Euroskop.cz* [online])

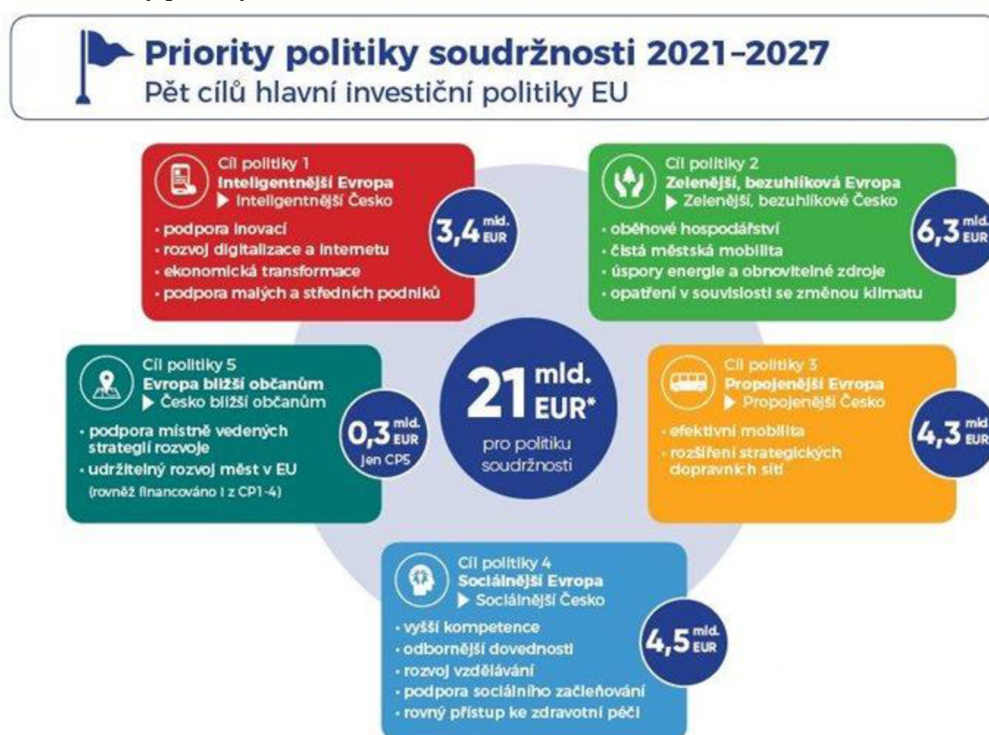
Dále je kladen důraz na místní vedení a větší zapojení obecních a městských orgánů do řízení finančních prostředků EU. Důležitá je také podpora vyšší míry jejich podílu na spolufinancování, která zvýší odpovědnost za realizované projekty v regionech, obcích a městech, financované Evropskou unií. Evropská komise navrhuje méně početná, jasnější a stručnější pravidla ve fungování modernizované politiky soudržnosti. Jedná se o zjednodušení přístupu k finančním prostředkům, méně složitá pravidla v ustanovení víceletého finančního rámce, mírnější kontrolní vstupy pro podniky a podnikatele čerpající podporu z evropských zdrojů, a obecně zavedení méně komplikované a pružnější byrokracie.

Dílčím cílem je také snazší fungování fondů EU, na které se má vztahovat pouze jeden soubor pravidel, což umožní účinnější propojení s jinými finančními prostředky z dalších nástrojů evropského rozpočtu. V rámci probíhajícího programového období je potřeba se průběžně přizpůsobovat změnám a různým potřebám. Tím pádem je nutné kombinovat prvek stability, nezbytný pro dlouhodobé plánování investic, s prvkem flexibility, který je potřebný právě k možnosti pružně reagovat na nepředvídané události a jakékoli další změny. *„Přezkumem v polovině období se zjistí, zda jsou pro poslední 2 roky období*

financování v programech zapotřebí změny a mezi programy fondů EU budou možné omezené převody zdrojů.“ (Regionální politika 2014-2020, *Euroskop.cz* [online])

Dalším návrhem Evropské komise je posílení vazby mezi politikou soudržnosti a evropským semestrem (tzn. proces koordinace hospodářských a fiskálních politik v rámci EU), kvůli zlepšení investičního prostředí na území Evropy. Je potřeba zde vytvořit příznivé prostředí pro růst a podnikání, aby veškeré investice mohly dosáhnout svého plného potenciálu. „*Tato větší podpora strukturálních reforem v rámci politiky soudržnosti zajistí plnou doplňkovost a koordinaci s novým, posíleným programem na podporu reforem.*“ (Regionální politika 2014-2020, *Euroskop.cz* [online])

Obrázek 2: Priority politiky soudržnosti 2021-2027

Zdroj: Programové období 2021-2027, *DotaceEU.cz* [online]

Pro aktuální programové období byl formován nový nástroj, který přesahuje kohezní politiku, avšak do značné míry podporuje i její oblasti podpory. Vznikl tzv. Fond na podporu oživení, který má poskytnout prostřednictvím nástroje Next Generation EU (NGEU) finanční prostředky v hodnotě cca 2 biliony EUR k řešení výzev spojených s pandemií Covid-19, klimatickými změnami a dalšími velkými výzvami současnosti. Finanční prostředky z NGEU mají být přiděleny sedmi samostatným programům: Facilita na podporu oživení a odolnosti, React EU, Horizon Europe, Invest EU, Rozvoj venkova,

Fond pro spravedlivou transformaci, Resc EU. Do roku 2023 by měly členské státy rozhodnout o tom, kam budou peníze z fondu obnovy konkrétně alokovány. (Malý, 2022)

3.4 Regionální politika v České republice

Pro realizaci regionální politiky v ČR je základním předpokladem její legislativní zakotvení a reforma veřejné správy. Hlavním centrálním koordinátorem pro využívání fondů Evropské unie v České republice je Ministerstvo pro místní rozvoj. Jednotlivá nařízení nemusí být převáděna do českého právního řádu prostřednictvím českého právního aktu, který stanovuje práva a povinnosti, neboť nařízení v oblasti politiky soudržnosti jsou aplikovatelná přímo. (Regionální politika a ČR, *Euroskop.cz* [online])

K jejímu naplňování patří určité strategie regionálního rozvoje, které je potřeba dodržovat. Vždy je důležité provést analýzu regionálního rozvoje ČR v uplynulém období, jak odvětví či sektorů, tak i jednotlivých regionů. Dalším krokem je vymezení silné a slabé stránky v rozvoji jednotlivých regionů, odvětví a sektorů. Dále navrhnout strategie dalšího prostorového rozvoje ČR, určit priority a opatření k podpoře rozvoje, a vymezení regiony se soustředěnou podporou státu. Nakonec je třeba vypracovat doporučení pro jednotlivé orgány ohledně programových podpor, změn politiky apod.

Zmíněné kroky je potřeba provádět z důvodu existujících regionálních disparit v České republice. Hlavními regionálními disparitami je výrazný rozdíl mezi hlavním městem Prahou a všemi ostatními kraji, které se projevují v řadě ukazatelů vztahujících se k životní úrovni obyvatelstva, jako je např. výše mezd, úroveň HDP atd. Některé oblasti se potýkají s problémem vysoké nezaměstnanosti, např. Moravskoslezský či Ústecký kraj, jež jsou postižené rozsáhlou restrukturalizací výrobních základen, a dostatečně rychle a efektivně se nedaří realizovat potřebné strukturální změny. S tím souvisí narušené životní prostředí v důsledku průmyslových činností v minulosti, hlavně v severních Čechách a na severní Moravě. Prohlubují se také rozdíly v zemědělství v oblastech se ztíženými podmínkami hospodaření, zejména v horských a podhorských oblastech. V rámci řady krajů, resp. na úrovni jednotlivých okresů či menších územních celků, existují poměrně značné vnitřní sociální a ekonomické rozdíly, např. ve Středočeském, Olomouckém či Jihomoravském kraji. (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2005, s. 81-82)

3.4.1 Příčiny regionálních disparit a klasifikace regionů soudržnosti ČR

Příčiny vzniku regionálních disparit neboli nerovností mají několik důvodů, mezi které patří např. rozdílná geografická poloha regionů nejen v rámci ČR, ale také v porovnání

s dalšími státy EU a hlavními evropskými koridory. Nedostatkem je stále přetrvávající periferní postavení většiny příhraničních regionů a neuspokojivý stav životního prostředí v důsledku kumulace škodlivých látek v ovzduší zejména ve velkých městech. Regionální nerovnosti spočívají také v existenci různých územně-technických specifíků a problémů zatěžujících rozvoj některých regionů. Důsledky těžby nerostných surovin a mimořádně velká členitost krajiny, především v horských a podhorských oblastech, totiž způsobuje potíže v dopravní dostupnosti či ekonomické efektivnosti regionů. V těchto oblastech rovněž dochází ke snižování počtu pracovníků v zemědělství, jejichž zastoupení bylo dříve výrazné. Důležitou roli hraje také kvalita lidských zdrojů ovlivněná vzdělaností a podnikatelskými aktivitami a tradicemi, úroveň místní samosprávy a jejího strategického plánování, nebo stav terciárního sektoru. Příčinou nerozvážného rozvoje regionů je v neposlední řadě výrazný pokles výroby a zaměstnanosti v těžkém průmyslu, týkající se těžby uhlí, chemie, hutnictví, těžkého strojírenství. (Wokoun a kol., 2007, s. 116-117)

Podle Reného Wokouna a kolektivu (2007, s. 117-119) je možné z hlediska úrovně socioekonomického rozvoje regionů soudržnosti v ČR identifikovat několik typů regionů: **regiony rychle se rozvíjející, regiony rozvíjející se, regiony s nízkou dynamikou růstu, regiony zaostávající, regiony upadající.**

Do kategorie **regionů rychle se rozvíjejících** patří na území ČR pouze Praha, která oproti ostatním regionům disponuje řadou výhod týkajících se ekonomických, společenských, kulturních, vzdělanostních a politicko-administrativních hodnot. Má nadprůměrně rozvinutou infrastrukturu, vysoký stupeň vzdělanosti a nejvyšší úroveň průměrných mezd na českém území. Vyspělost tohoto území s sebou přináší určité problémy, např. dopravní, ekologické či sociálně-patologické, které mají negativní vliv i na okolní oblasti. Je proto důležité, aby i Praha jakožto rozvinutý region pečovala o neustálý vývoj svého území, udržení svého postavení a konkurenceschopnosti v mezinárodním měřítku.

Mezi **rozvíjející se regiony** patří Střední Čechy, region soudržnosti, který v sobě má významný růstový potenciál související s polohou hlavního města Prahy uvnitř této oblasti. Dochází zde k rozvoji služeb a průmyslové produkci, což souvisí s blízkostí Prahy, a je to pro rozvoj regionu soudržnosti výhodou. Zahrnuje několik stávajících či potenciálních silných růstových center, spadá sem např. Mladá Boleslav, Praha-východ, Praha-západ, Kolín, Kladno, Beroun atd. Mezi rozvíjející se regiony patří také region soudržnosti Jihozápad, kde se nachází Plzeňský kraj, a hlavně jeho rozvinuté centrum město Plzeň.

Regiony s nízkou dynamikou růstu zahrnují Jihovýchod a Severovýchod. Region Jihovýchod je tvořen dvěma odlišně vyvíjejícími se oblastmi, krajem Vysočinou a Jihomoravským krajem, který s městem Brno jakožto socioekonomickým centrem patří oproti Vysočině k dynamicky se rozvíjejícím regionům. Region soudržnosti Severovýchod zahrnuje Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj. Tyto tři kraje, a především jejich krajská města, pozitivně ovlivňují výkonnost celého regionu soudržnosti.

Do skupiny **zaostávající regiony** se řadí pouze Střední Morava, jelikož vykazuje celkově slabší charakteristiky. Tento region soudržnosti se potýká s relativně nízkou dynamikou růstu v oblasti Hané. Nízkou rozvinutostí jsou typické také nejsevernější a nejuvýchodnější části regionu, oblast Jesenicko a Valašsko.

Upadajícími regiony jsou Moravskoslezsko a Severozápad, což vychází z jejich neuspokojivých ekonomických výsledků, které stagnují. Oba regiony soudržnosti mají nízký vývoj HDP a kvůli nedokončenému procesu restrukturalizace dlouhodobě vykazují nejvyšší míru nezaměstnanosti v ČR. (Wokoun a kol., 2007, s. 117-119)

V regionech soudržnosti (regiony NUTS 2) se podle zákona o podpoře regionálního rozvoje zřizují **výbory regionálního rozvoje**, které sledují a vyhodnocují realizaci pomoci poskytované z finančních zdrojů a evropských fondů. Výbor předkládá návrhy řešení k dalším postupům regionální radě. Členové výboru jsou voleni z řad zástupců krajů, obcí, správních úřadů, jednotlivých odborů, podnikatelů, nestátních neziskových organizací a fyzických osob. (Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 174; Mates, Wokoun, 2006a, s. 97-100)

3.4.2 Legislativa v oblasti regionální politiky na území ČR

Nejvýznamnější zákon v oblasti regionální politiky v České republice je **zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje**, ve znění pozdějších předpisů. Zákon vstoupil v platnost dne 1. ledna 2001 a stanovuje podmínky pro poskytování podpory na rozvoj regionů. Cílem je dosahovat vyváženého a harmonického rozvoje různých oblastí, které to potřebují, a vytvářet podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti. V rámci realizace operačních programů a programových dokumentů bylo z hlediska řešení financování rozhodnuto o zřízení platebního orgánu, kterým bylo pověřeno Ministerstvo financí jako jediný platební orgán pro všechny operační programy včetně spravování strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Na tomto pověření se usnesla vláda České republiky dne 23. ledna 2002 usnesením č. 102/2002. S problematikou regionální politiky v ČR se pojí také další zákony, které jsou uvedeny v první příloze této práce (Příloha 1). (Wokoun, 2006b, s. 88-89)

3.5 Dokumenty regionální politiky

Evropská charta regionálního plánování

Problematické regionální politiky se věnují různé dokumenty zakotvené Evropskou unií, které udávají představy o optimálním obsahovém a právním uspořádání regionální politiky. Hlavním schváleným dokumentem EU týkajícím se regionální politiky je Evropská charta regionálního plánování. Dokument pochází z roku 1983 a orientuje se zejména na vymezení sféry regionálního plánování, které je stanovené určitými výchozími zásadami EU. Mezi vytyčené cíle patří: vyvážený socioekonomický rozvoj regionů; zlepšování životních podmínek; zodpovědné zacházení s přírodními zdroji a ochrana životního prostředí; racionální využívání území. Ke stanoveným cílům se členské země EU přibližují různou rychlostí, neboť každý stát má jinou strategii regionálního plánování a volí si svoji cestu k dosažení optimálního prostorového uspořádání. (Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol., 2008, s. 26-28)

Strategie regionálního rozvoje

Úkolem regionální politiky v ČR je především omezovat rozdíly mezi úrovněmi regionů, přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji z hospodářského a sociálního hlediska. Je charakterizována jako koncepční a výkonná činnost státu a regionálních orgánů, která se uskutečňuje na základě regionálních rozvojových plánů. Základním rozvojovým plánem, nástrojem a koncepčním dokumentem ČR v oblasti regionální politiky je Strategie regionálního rozvoje ČR, na základě které jsou vypracovávány programové dokumenty na celostátní i regionální úrovni. (Lacina, 2007, s. 46-47)

Za Strategii regionálního rozvoje ČR ze zákona odpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj. Zajišťuje provázanost národní regionální politiky s regionální politikou EU a dalšími odvětvovými politikami, které ovlivňují rozvoj daného území. Ze strategie vycházejí regionálně zaměřené rozvojové programy, které jsou financované z národních zdrojů nebo spolufinancované ze zdrojů Evropské unie. (Regionální rozvoj, *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online])

Strategie regionálního rozvoje je podle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, střednědobý dokument, který platí zpravidla na období 3 až 7 let. Na dané období strategie stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů, a formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje. Obsahuje charakteristiku silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých obcí a krajů, vymezení státem podporovaných

regionů včetně doporučení pro zaměření rozvoje, nebo také strategické cíle regionálního rozvoje v České republice. (Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 142)

▪ **Strategie regionálního rozvoje 21+**

V současné době je v platnosti Strategie regionálního rozvoje 21+. Vznikla pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj ČR ve spolupráci s řadou partnerů jako národní strategický dokument v oblasti regionálního rozvoje. Záměrem je stanovit hlavní cíle regionální politiky ČR na období v horizontu sedmi let od roku 2021 do roku 2027 s ohledem na podporu vyváženého, dynamického a udržitelného rozvoje území. Důležité je posílit územní konkurenceschopnost na základě identifikace tematických oblastí, ve kterých je potřeba určit, co se musí udělat v jaké oblasti, aby se snížily regionální nerovnosti a našlo se řešení podporující udržitelný rozvoj území. Zaměřuje se tedy pouze na místa, ve kterých je vhodné uplatňovat specifické nástroje pro řešení individuálních potřeb území. Strategii zastřešuje národní rozvojový dokument Strategický rámec ČR 2030. Vizi Strategie regionálního rozvoje 21+ je efektivně zhodnocený rozvojový potenciál u regionů, ve kterých by se měla zvyšovat sociální stabilita a konkurenceschopnost, nezbytné je zlepšovat podmínky pro kvalitní život všech obyvatel žijících na daném území. Zároveň by měly být respektovány principy udržitelného rozvoje a zachování limitů životního prostředí. Mezi hlavní cíle Strategie regionálního rozvoje 21+ patří: zajistit regionům podporu šitou na míru; podpořit zohlednění územní dimenze v rámci sektorových politik; rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů; posilovat spolupráci aktérů v území; zlepšovat koordinaci strategického a územního plánování; rozvíjet chytrá řešení; zlepšovat práci s daty v oblasti regionálního rozvoje. (Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online])

▪ **Akční plán**

Součástí realizace Strategie regionálního rozvoje je tzv. Akční plán, který je krátkodobým plánem pro zpracování a určení aktivit pro výkon samotné Strategie regionálního rozvoje ČR. Konkrétně je zpracováván na dvouleté období a má za cíl reagovat na aktuální potřeby v oblasti regionálního rozvoje ČR. Hlavním zdrojem a finančním nástrojem pro realizaci Akčního plánu jsou Evropské strukturální a investiční fondy. (Regionální rozvoj, *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online])

Program rozvoje obce

Základním rozvojovým dokumentem obcí je tzv. Program rozvoje obce. Je zakotvený v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, v souvislosti s jeho schvalováním v samostatné

působnosti obce, kterou vykonává zastupitelstvo. Další náležitosti obsahu a procesu dokumentu předpisy neupravují. Program rozvoje obce stanovuje hlavní oblasti rozvoje a je vytvářen obcemi zpravidla na čtyřleté období. Toto období je poměrně krátké pro realizaci větších projektů týkajících se územního rozvoje, a proto se doporučuje, aby jako základ programu posloužil strategický plán. Strategický plán udává nějakou vizi obce, a pro jednotlivá volební období ho pak lze dále upřesňovat a rozvíjet, aniž by takové úpravy zasáhly do stanovené vize nebo podstatně narušily celkovou koncepci základních rozvojových cílů strategického plánu. Tento plán vzniká za aktivní účasti nejen aktuálních politických představitelů v obci v daném volebním období, ale zahrnuje i účast všech rozhodujících aktérů zapojených do rozvoje obce včetně široké veřejnosti. Program rozvoje obce formuluje možná řešení a dává do souladu představy jednotlivých subjektů o rozvoji dané obce. Pomáhá zvyšovat připravenost obcí k získání finančních prostředků z vnějších zdrojů, a je východiskem pro rozhodování orgánů obce, co se týká rozvojových záležitostí. (Maier a kol., 2012, s. 39; Program rozvoje obce, *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online])

Operační programy

Operační programy (OP) jsou základní strategické programové dokumenty, které se zaměřují na konkrétní tematickou oblast (např. doprava, životní prostředí, zaměstnanost apod.) v členských zemích EU. Stanovuje se v nich plán, jak budou členské státy EU vynakládat finanční prostředky z evropských fondů během stanoveného programového období. Mají finanční a technickou povahu, jsou v nich podrobně popsány veškeré cíle a priority, kterých chce daný členský stát dosáhnout za určité časové období. Nachází se v nich popis různých typových aktivit, na které mohou být čerpány prostředky z ESI fondů, včetně výčtu žadatelů, kteří mohou o danou podporu žádat. (Operační program, *DotaceEU.cz* [online])

Podle Pavla Matese, René Wokouna a kolektivu (2001, s. 84) operační program „*obsahuje konzistentní soubor priorit a víceroční opatření. Priority mohou být realizovány prostřednictvím využití jednoho nebo více strukturálních fondů, jednoho nebo více existujících finančních nástrojů a EIB (Evropská investiční banka). Integrovaný operační program znamená operační program financovaný z více než jednoho fondu*“.

Operační programy zároveň upravují systémy administrace dotačních prostředků a jejich zaměření je buď sektorové, nebo regionální. Sektorový operační program (SOP) se připravuje na úrovni státu a zaměřuje se pouze na jeden nebo několik málo sektorů.

Regionální operační program (ROP) je řízený a implementovaný na nižší úrovni, než je stát. Určuje základní priority a směry rozvoje, většinou se jedná o OP určený pro regiony soudržnosti na úrovni NUTS 2. Cílem ROP je zvýšit konkurenceschopnost jednotlivých regionů, urychlit jejich rozvoj a posílit atraktivitu regionů pro investory. Každý ROP je řízen samostatně regionem soudržnosti, konkrétně Regionální radou příslušného regionu soudržnosti. (Bajer, Matyáš, 2009, s. 8-9; Nomenklatura územních statistických jednotek NUTS, *BusinessInfo.cz* [online])

Zpracováním operačních programů jsou pověřena resortní ministerstva a krajské úřady, avšak finální schvalování většinou podléhá Evropské komisi. OP mají vlastní rozpočet, přesně vymezené priority a opatření. Plchová a spol. (2010, s. 74-76) uvádějí, že *„struktura rozvojových programů zahrnuje analytickou část, která se zabývá vyhodnocením socioekonomického prostředí a stanovením slabých a silných stránek podporovaného území. Na ni pak navazuje podrobné rozpracování prioritních os, priorit a opatření k dosažení stanovených strategických cílů včetně vymezení finančního rámce a realizačních podmínek programů (administrativní, kontrolní, monitorovací a další mechanismy)“*. (Plchová, Abrhám, Helísek, 2010, s. 74-76)

▪ **Operační programy v České republice**

Členství České republiky v Evropské unii umožňuje čerpání finančních prostředků ze strukturálních a investičních fondů EU, a poskytování podpory územním samosprávným celkům. Fondy EU slouží především k podpoře hospodářského růstu členských zemí EU, vykonáváním politiky soudržnosti přispívají ke snižování socioekonomických rozdílů a nerovností mezi jednotlivými státy a regiony. Finanční prostředky poskytované z evropských zdrojů jsou v ČR čerpány prostřednictvím operačních programů, v rámci kterých jsou vyhlášovány konkrétní dotační tituly. Administraci operačních programů zajišťují určené implementační agentury, především resortní ministerstva, kraje a vybrané státní agentury. Veškerá komunikace včetně podávání žádostí probíhá v českém jazyce. (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 80; Plchová, Abrhám, Helísek, 2010, s. 75-76)

Pro programové období 2021 až 2027 schválila vláda ČR devět operačních programů, které budou přerozdělovat peníze z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Fondu soudržnosti (CF), Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (ENRAF), a nově také z Fondu pro spravedlivou transformaci (FST). Oproti programovému období 2014 až 2020, kdy byly pro ČR alokovány prostředky ve výši 23,9 mld. EUR, představuje suma finančních

prostředků necelých 21 mld. EUR, jejichž rozdělení do jednotlivých operačních programů uvádí Tabulka 1. Alokaci finančních prostředků v miliardách EUR do operačních programů v období 2021-2027 znázorňuje Graf 1 níže. (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 80; Plchová, Abrahám, Helisek, 2010, s. 75-76)

Tabulka 1: Operační programy 2021-2027 včetně výše alokace finančních prostředků

Operační program	Fond	Alokace v mld. EUR	Alokace v mld. Kč	Řídící orgán
Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	ERDF	3,1	79,3	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Jan Amos Komenský	ERDF, ESF+	2,5	64,1	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Zaměstnanost+	ESF+	1,4	36,4	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Životní prostředí	ERDF, CF	2,3	61,1	Ministerstvo životního prostředí
Doprava	ERDF, CF	4,8	125	Ministerstvo dopravy
Integrovaný regionální operační program	ERDF	4,7	122,7	Ministerstvo pro místní rozvoj
Rybářství	ENRAF	0,03	0,78	Ministerstvo zemědělství
Spravedlivá transformace	FST	1,6	42,7	Ministerstvo životního prostředí
Technická pomoc	-	0,22	5,72	Ministerstvo pro místní rozvoj

Zdroj: vlastní zpracování, Evropské fondy politiky soudržnosti v ČR, *Euroskop.cz* [online]

Graf 1: Alokace finančních prostředků do operačních programů 2021-2027

Zdroj: vlastní zpracování, Evropské fondy politiky soudržnosti v ČR, *Euroskop.cz* [online]

3.6 Hospodaření obcí

Obce jsou povinny nakládat se svým majetkem účelně a hospodárně v souladu se zákonem a rovněž s jejich zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Musí chránit svůj majetek před poškozením, zničením, odcizením, zneužitím či dalšími neoprávněnými zásahy, a musí dbát na zachování případně další rozvoj majetku. Pokud chce obec s majetkem nějak naložit, musí to předem zveřejnit, např. pokud chce majetek prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout nebo jej poskytnout jako výpůjčku. Povinností obce je dát k přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok příslušnému okresnímu úřadu nebo auditorovi. Pokud tak neučiní, může být sankciována. (Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 35)

3.6.1 Rozpočet územních samosprávných celků

Na úrovni územních samosprávných celků v ČR jsou v rámci soustavy veřejných rozpočtů sestavovány územní rozpočty obce nebo kraje. Jsou to decentralizované peněžní fondy, ve kterých obec nebo kraj soustřeďuje příjmy. Ty jsou získané na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě nebo generované vlastní činností, a jsou používány na financování veřejných a smíšených statků prostřednictvím veřejného či soukromého sektoru. V územním rozpočtu se stejně jako v ostatních veřejných rozpočtech uplatňuje princip nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného (zejména u daní) způsobu financování. Rozpočet a celý rozpočtový proces slouží jako nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje, zabezpečuje a financuje místní samosprávu, a je také nástrojem prosazování cílů municipální a regionální politiky. (Provazníková, 2015, s. 51)

Finanční systém územní samosprávy tvoří nejen územní rozpočet, ale také mimorozpočtové fondy (např. fond rezerv a rozvoje, bytový fond, památkový fond apod.), jejichž počet i struktura závisí na rozhodnutí voleného orgánu územní samosprávy (např. zastupitelstva obce). Finanční systém je podle Žákové Kroupové a Slabocha (2015, s. 59, 63) založen na několika důležitých principech:

- hospodaření podle ročního rozpočtu;
- vytváření mimorozpočtových fondů v omezené míře, aby nedocházelo k rozdělení omezených finančních prostředků do fondů;
- soulad veřejných financí a finančního systému územní samosprávy;
- stabilita pravidel hospodaření v delším časovém horizontu;
- administrativní nenáročnost finančního systému.

Každý územní rozpočet ať už v obcích, krajích či regionech plní důležité funkce. Plní **funkci rozhodovací neboli alokační**, na základě které rozhoduje o směřování územního celku a o tom, čeho chce dosáhnout, vybírá umístění zdrojů mezi jednotlivé výdaje na různé druhy služeb, investic apod. Financují se různé potřeby v lokálním nebo regionálním veřejném sektoru, resp. se zabezpečují veřejné statky. Rozpočet plní **funkci řídicí**, ve které jde o alokaci zdrojů mezi jednotlivé organizační jednotky obce nebo kraje, které by měly disponovat dostatečnými finančními prostředky např. na mzdy, vybavení budov, provozní náklady atd. **Kontrolní funkce** spočívá v legalizaci množství prostředků, které může územní celek získat a vydat, a rovněž stanovuje, kdo může peníze vydávat, v jaké výši a na jaký účel. Dále je plněna **redistribuční funkce**, díky které je možné přerozdělovat části finančních prostředků z rozpočtu regionu do rozpočtů obcí, a ovlivňovat udržitelný sociálně-ekonomický rozvoj v obcích na území regionu a na úrovni vyššího stupně územní samosprávy. Ve vyspělých zemích je územní správa ovlivněna také **stabilizační funkcí**, která se zčásti podílí i na růstu ekonomického potenciálu daného území. Rozpočet se tak stává důležitým nástrojem realizace regionální politiky. (Provazníková, 2015, s. 53; Peková, 2011, s. 214-215; Kadeřábková, Peková, 2012, s. 233)

3.6.2 Rozpočet obce

Obecní rozpočet projednává a schvaluje nejprve rada obce, následně je schvalován obecním zastupitelstvem, jakožto nejvyšším orgánem obce. Kromě toho, že rozpočet obce je sestavován na rozpočtové období zpravidla v délce jednoho roku, sestavuje obec také rozpočtový výhled, který je dle zákona o rozpočtových pravidlech pomocným nástrojem územního samosprávného celku. Obsahuje základní informace nejen o příjmech a výdajích, ale i o dalších finančních zdrojích, dlouhodobých závazcích a pohledávkách. Takový výhled se sestavuje na 2 roky až 5 let na základě uzavřených smluvních vztahů nebo již přijatých závazků. (Sestavujeme obecní rozpočet, *Moderní obec* [online])

Rozpočet územního samosprávného celku je většinou sestavován ve dvojím provedení jako **rozpočet běžný a kapitálový**. Toto oddělení běžného hospodaření od investičního umožňuje přehledně analyzovat účely k vynakládání daňových a nedaňových příjmů, odůvodňovat nutnost využívání návratných příjmů na financování různých investic, a zároveň vyjadřuje únosnou výši dluhové služby. Municipální rozpočet se rozděluje podle délky rozpočtového období, kdy se rozlišují jednoleté či střednědobé rozpočty, a také podle určení rozpočtových položek, dle kterých se sestavují rozpočty běžné a kapitálové. Územní

samosprávné celky v ČR nejsou povinny sestavovat běžný a kapitálový rozpočet odděleně. Veškeré příjmy a výdaje se mohou uvádět dohromady v jednom rozpočtu, avšak roztržiděné podle jednotné rozpočtové skladby, která je odděluje. Obcím ani krajům však nic nebrání k sestavení zvlášť odděleného běžného a kapitálového rozpočtu pro své vlastní potřeby a lepší přehlednost. Podle Romany Provazníkové (2015, s. 66) „*oddělení běžného rozpočtu od rozpočtu kapitálového umožňuje přehledně analyzovat vynakládání běžných příjmů vzhledem k jednotlivým typům běžných výdajů, způsob umořování dluhu, zatímco kapitálový rozpočet územního celku umožňuje stanovit, zda objem finančních prostředků je dostatečný na realizaci jednotlivých investičních projektů*“.

Běžný rozpočet, jehož schéma znázorňuje Tabulka 2 níže, je někdy nazývaný jako rozpočet provozní, a je bilancí běžných příjmů a výdajů. Většina z nich je pravidelných, každoročně se opakujících, a vztahujících se tak k určitému rozpočtovému roku. Běžnými příjmy se financují neinvestiční čili provozní náklady a různé další potřeby prostřednictvím běžných neinvestičních výdajů. Běžný rozpočet je sestavován jako **vyrovnaný**, to znamená, že se příjmy rovnají výdajům. V takovém případě je územní samosprávný celek schopen svými běžnými příjmy krýt běžné výdaje. Někdy se rozpočet sestavuje jako **přebytkový**, v případě, kdy příjmy převyšují výdaje. Přebytkový rozpočet může být schválen za situace, kdy jsou některé příjmy daného roku určeny k využití až v následujících letech, nebo jsou tyto příjmy určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Rozpočet může být schválen také jako **deficitní** neboli **schodkový**, což je situace, kdy jsou běžné příjmy nižší než běžné výdaje. To poukazuje na zhoršené hospodaření obce či kraje, kdy územní samosprávný celek již není schopen svými běžnými příjmy financovat běžné neboli provozní výdaje. Na druhou stranu to může urychlit ekonomický rozvoj municipality v krátkém rozpočtovém období, neboť lze zajistit rychlý a třeba i dlouhodobý rozvoj dané obce při zvolení vhodné finanční strategie, ve které jsou zvýšené výdaje v rozpočtu předpokladem budoucího zvýšení příjmů. Deficitní rozpočet může být schválen pouze v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky buď z minulých let, nebo nějakou smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem či návratnou finanční výpomocí, případně příjmem z prodeje například komunálních dluhopisů. Je možné také zpětně uhradit schodek vzniklý z důvodu předfinancování projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie.

Tabulka 2: Schéma běžného rozpočtu

PŘÍJMY	VÝDAJE
Daňové: - svěřené daně - sdílené daně - místní (a regionální) daně - správní poplatky (daně)	- všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.) - veřejný pořádek (policie, hasiči apod.) - vzdělání - péče o zdraví (veřejné zdravotnictví atd.) - bydlení - komunální služby - na podnikání - ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.) - placené úroky - běžné dotace jiným rozpočtům
Nedaňové: - uživatelské poplatky za služby - příjmy z pronájmu majetku - příjmy od vlastních neziskových organizací - zisk z podnikání - ostatní	
Přijaté transfery: - běžné dotace ze státního rozpočtu - běžné dotace ze státních fondů - od územních rozpočtů - ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, sankce apod.)	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – schodek)

Zdroj: Provozníková, 2015, s. 61

Kapitálový rozpočet (schéma viz Tabulka 3 níže) disponuje příjmy, které se vztahují na financování investičních potřeb a přesahují období jednoho rozpočtového roku. Sestavuje se jako bilance finančních prostředků, člení se na příjmy a výdaje, které jsou zpravidla jednorázové a neopakují se. Kapitálový rozpočet by měl sloužit k záměrné a dlouhodobé kumulaci zdrojů na získávání dlouhodobých aktiv, shromažďování finančních prostředků na realizaci finančně náročných projektů, na které nelze vyhradit finance z běžného rozpočtu obce na jeden rok. Podle stejných principů jako u běžného rozpočtu se kapitálový rozpočet stanovuje jako **vyrovnaný**, jestliže se jeho výdaje rovnají příjmům. **Deficitní** rozpočet nastane, pokud jsou kapitálové příjmy menší než kapitálové výdaje, ale je nutné případný deficit co nejdříve vyrovnat, protože se jinak rozpočet zatěžuje příslušnými úroky z dluhů. Opět se může sestavit také rozpočet **přebytkový**, kdy jsou příjmy větší než kapitálové výdaje. V praxi příjmy často chybějí, proto se na financování různých investic podílí kromě příjmů kapitálového rozpočtu také návratné příjmy, resp. různé druhy půjček. Kapitálový rozpočet získává prostředky financování a příjmy například výnosy z prodeje nemovitostí či stavebních pozemků, jež jsou ve vlastnictví územně samosprávného celku.

Dále jde o transfery z běžného rozpočtu, což je přebytek běžných příjmů nad běžnými výdaji, případně půjčky od bank, příjmy z emise obligací a další. (Provazníková, 2015, s. 60-62)

Tabulka 3: Schéma kapitálového rozpočtu

PŘÍJMY	VÝDAJE
- z prodeje majetku	- na investice
- kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy	- kapitálové dotace jiným rozpočtům
- příjmy z půjček apod.	- na nákup obligací, akcií
- příjmy z emise vlastních obligací	- poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky
- přebytek běžného rozpočtu	- splátky dříve přijatých půjček
- dary na investice apod.	- krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: Provazníková, 2015, s. 62

Příjmy obecního rozpočtu lze obecně rozdělit na **běžné a kapitálové**. Ty je možné dále dělit na další kategorie **nenávratných a návratných příjmů**. Mezi **nenávratné příjmy** patří daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, transfery a dotace. Příjmy nenávratné souvisí s vlastní aktivitou územní samosprávy, zahrnují zejména užitelské a jiné poplatky, příjmy z majetku a obecních či krajských organizací. Nenávratné příjmy jsou nejdůležitějším zdrojem financování potřeb veřejného sektoru na místní a regionální úrovni. Pro tvorbu rozpočtu tyto finanční toky uplatňují princip nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Další kategorií příjmů jsou **návratné příjmy**, kam se řadí úvěry a půjčky, které musí obce případně kraje splatit za určitých podmínek. (Provazníková, 2015, s. 75)

Výdaji z rozpočtu se územní samosprávy jako jsou obce a kraje významně podílejí na zabezpečování a financování stále více veřejných statků důsledkem decentralizace veřejného sektoru, což je dlouhodobý proces spojený také s fiskální decentralizací. Snahou je vyrovnávat socioekonomický rozvoj regionů a mikroregionů díky přerozdělování mezi obcemi a regiony navzájem. Významným faktorem je také snaha EU vyrovnávat ekonomickou úroveň regionů a zvyšovat jejich konkurenceschopnost. Výdaje územních samospráv obcí a krajů se člení dle několika hledisek, přičemž nejpoužívanějšími jsou: **ekonomická hlediska** (běžné a kapitálové výdaje), **hledisko rozpočtové skladby** (druhové a odvětvové dříve funkční), **podle infrastruktury** (ekonomické a sociální), **podle funkcí veřejných financí** (alokační, redistribuční a stabilizační), a **dle rozpočtového plánování** (plánované a neplánované). (Peková, 2011, s. 278-279; Provazníková, 2015, s. 194)

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika města Vrchlabí

Vrchlabí je obec s rozšířenou působností a samosprávné město, jehož dominantou je zámek postavený v polovině 16. století, ve kterém sídlí městský úřad. Rozkládá se na rozloze přibližně 28 km² a žije zde 12 289 obyvatel (údaj z roku 2021). Městu bývá přezdíváno „Vstupní brána Krkonoš“, jelikož tudy projíždí turisté, kteří pokračují do horského střediska Špindlerův Mlýn a dále do hor. Vrchlabí je oblíbeným centrem turismu, každoročně jej navštíví mnoho domácích i zahraničních hostů, kteří využívají širokého spektra služeb včetně kulturních a sportovních možností, jež město nabízí. Je ideálním výchozím bodem pro turistické výšlapy i cykloturistické výlety do nejvyššího českého pohoří Krkonoš.

Vrchlabí je významným silničním uzlem, který je centrem středních Krkonoš. Dojede se přes něj nejen do Špindlerova Mlýna, vede tudy silnice první třídy spojující Trutnov s Libercem. V hlavní turistické sezóně jsou tu populární a hojně využívané Krkonošské cyklobusy s využitím lokálních cyklostezek. V zimních měsících je nejvyhledávanějším zájmem lyžování. Je možné navštívit tři lyžařské areály pro sjezdové lyžování (Skiareál Herlíkovice, Skiareál Bubákov, Skiareál Kněžický vrch) a je upravováno zhruba 35 km běžeckých tratí. Velmi navštěvovaný je běžecký areál a biatlonový stadion Vejsplachy.

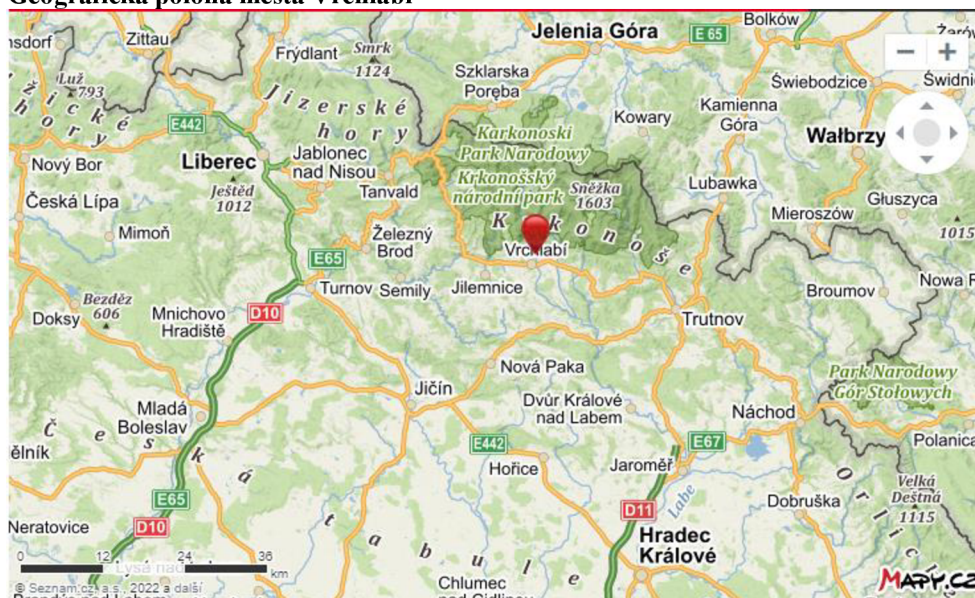
Ve městě Vrchlabí sídlí Správa Krkonošského národního parku (KRNAP), který byl založen v roce 1963 a je nejstarším národním parkem v České republice. Snaží se zachovávat přírodní ráz a hodnoty chráněného území, usměrňovat a organizovat lidské činnosti, aby byly v souladu s ochranou zdejší krajiny. V zájmu zachování krás a bohatství přírody jsou Krkonoše od roku 1992 zapsány na seznam biosférických rezervací UNESCO. Město je sídlem Svazku měst a obcí Krkonoše, který od roku 2000 sdružuje 40 členů v turistickém regionu. (O městě, *Turistický portál Vrchlabí* [online])

4.1.1 Geografie

Vrchlabí se nachází v severní části Královéhradeckého kraje a západní části okresu Trutnov. Je to malebné horské město situované do nadmořské výšky 477 m n. m. a ležící v údolí horního toku Labe. Je přirozeným centrem střední části Krkonoš. Rozkládá se na území Vrchlabské vrchoviny, která se dělí na Janský hřbet, označovaný také jako Zlatý hřbet, a Lánovskou vrchovinu. Městem protéká řeka Labe, do které se vlévá několik potoků na katastrálním území Vrchlabí. Největším zdejším rybníkem jsou Vejsplachy,

častěji je rybník nazýván jako Kačák. Nad Vrchlábím se vypíná dominantní hora Žalý (1 019 m), na jejímž vrcholu se nachází rozhledna, ze které je za dobrého počasí vidět nejvyšší hora ČR Sněžka (1 603) a Ještěd (1 012 m) v Libereckém kraji. Geografické umístění města Vrchlabí znázorňuje Obrázek 3. (O městě, *Turistický portál Vrchlabí* [online])

Obrázek 3: Geografická poloha města Vrchlabí

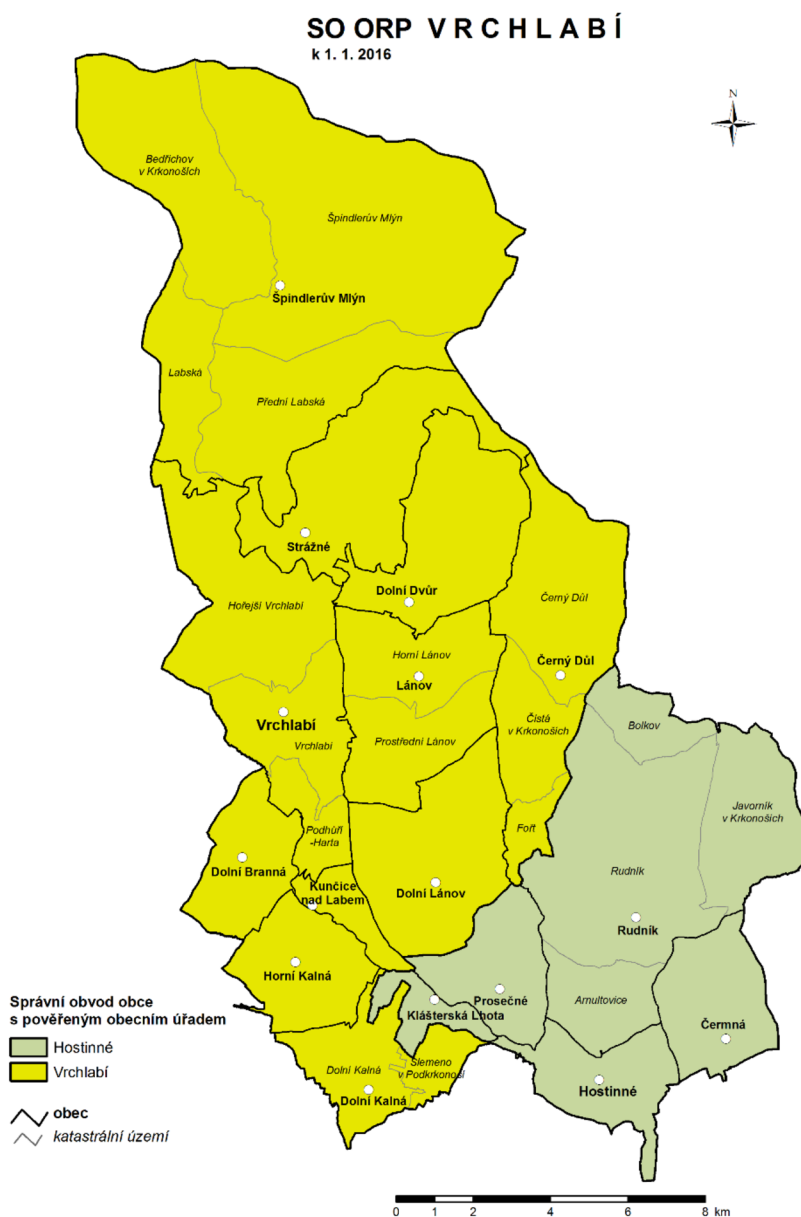

Zdroj: mapy.cz

Členění města je rozděleno do tří částí: Vrchlabí 1, Vrchlabí 3, Vrchlabí 4. Do části Vrchlabí 1 (katastrální území Vrchlabí) spadá centrum města Vrchlabí s osadou Třidomí. Městská část Vrchlabí 3 – Podhůří (katastrální území Podhůří – Harta) se skládá z osady Liščí kopec a obce Podhůří (více než oficiální název Podhůří se běžněji používá starší označení Harta). Vrchlabí 4 – část Hořejší Vrchlabí (katastrální území Hořejší Vrchlabí) zahrnuje osadu Hořejší Herlíkovice, obec Hořejší Vrchlabí a osady Kamenná cesta, Kněžice, Seidlovy domky. (Vrchlabí, *Wikipedie* [online])

Celý správní obvod obce s rozšířenou působností (ORP) Vrchlabí se skládá celkem z 16 obcí, jejichž geografickou polohu znázorňuje administrativní mapa (Obrázek 4). Vrchlabí je spádová obec, která řeší pro okolních 15 obcí úřední záležitosti státní správy, například vyřizování občanských a řidičských průkazů, pasů, registrací vozidel, záležitosti stavebního úřad (např. stavební povolení) atd. Výčet obcí spadajících do správního obvodu ORP Vrchlabí uvádí Příloha 2. Vrchlabí, Hostinné a Špindlerův Mlýn mají statut města. ORP Vrchlabí zaujímá rozlohu 293,44 km², která tvoří 6,2 % rozlohy Královéhradeckého kraje, a je plošně šestým největším obvodem v rámci kraje. (Základní charakteristika území, *Královéhradecký kraj* [online])

Obrázek 4: Administrativní mapa správního území ORP Vrchlabí

Zdroj: SO ORP Vrchlabí, *Český statistický úřad* [online]

4.1.2 Historie a vývoj města Vrchlabí

Historie města Vrchlabí je úzce spjata s dějinami osídlování nejvyššího českého pohoří Krkonoše. Český název Vrchlabí (původně Werchlab, Wrchlab) i německé označení Hohenelbe (z roku 1518) souvisí s polohou města na horním toku Labe. Zhruba před tisíci lety bylo území Vrchlabí pokryto pouze hustým pralesem s divokou zvěří. Postupem času sem především kvůli těžbě a zpracování drahých rud začali přicházet čeští a němečtí kolonisté. Vrcholem tehdejší prosperity Vrchlabí bylo povýšení území na město v roce 1533 císařem Ferdinandem I., který udělil Vrchlabí znak města. Velkou zásluhu na tom

měl Kryštof Gendorf z Gendorfu, majitel zdejšího panství a tehdy nejvyšší horní hejtman Království českého (v dnešním významu ministr hornictví), který se stal historicky nejvýznamnější postavou města Vrchlabí. Kryštof Gendorf se bezesporu zasloužil o vytvoření jednoho z nejvýznamnějších a neproduktivnějších center hutnictví železa v českých zemích. V období třicetileté války patřilo Vrchlabí vrchnímu veliteli císařských vojsk Albrechtu z Valdštejna. V té době se ve vrchlabských dílnách vyráběly palné zbraně z místních materiálů a byly dodávány skoro na všechna evropská bojiště. Díky vyspělému hutnictví a železářství se proto město Vrchlabí zapsalo do dějin třicetileté války jako významný dodavatel sečných i palných zbraní. Po smrti Albrechta z Valdštejna přichází do Vrchlabí nový rod Morzinů. Moci se ujal Rudolf z Morzinu, který získal Vrchlabí darem od císaře Ferdinanda II. za vojenské zásluhy a finanční výpomoc. S příchodem rodu Morzinů začala na vrchlabském území násilná rekatolizace, kdy byli protestanti (luteráni) nuceni k přechodu na katolickou víru. Kvůli silnému nátlaku mnoho místních rodin město raději opustilo. Za moci rodu Morzinů se stalo spolu se zpracováním železa nejvýznamnějším řemeslným odvětvím zpracování lnu. V roce 1590 zde vznikl tkalcovský cech a začalo se rozvíjet předení a tkaní lněných látek. Vrchlabské plátno a plátěné výrobky se prodávaly v Itálii, Španělsku, ale vyvážely se také do vzdálených trhů, např. do severní Afriky a zámoří. Koncem 17. století pracovalo ve Vrchlabí více než 200 tkalců. Další hospodářský vzestup v 18. století předznamenala výstavba nové radnice dokončená roku 1737. Kolem roku 1750 žilo ve městě přibližně 1 500 obyvatel ve více než 250 domech. Pouze zhruba k polovině domů náležela orná půda, proto mělo větší význam pro obživu lidí řemeslo. V roce 1790 vznikl ve Vrchlabí vlastní magistrát, resp. městský úřad. Od konce 18. století do 30. let 20. století zde dominovala textilní výroba, a určovala průmyslový a řemeslný rozvoj města spolu se vznikem různých podniků. Na konci 19. století začala ve Vrchlabí produkce stavebních materiálů jako je vápno, cihly, kameninové a cementové prefabrikáty, umělý kámen. Od roku 1867 se začala rozvíjet činnost různých spolků. Vrchlabí se postupně zařadilo mezi rodiště zimního sportu ve střední Evropě a spolu s Jilemnicí se stalo kolébkou českého lyžařství. Průkopníkem lyžařského sportu ve Vrchlabí a okolí byl továrník z Hořejšího Vrchlabí Guido Rotter. V roce 1938 se Vrchlabí stalo součástí Sudet a Velkoněmecké říše. Zdejší průmysl prošel rychlou transformací a veškerá výroba se zaměřila na produkty válečného charakteru. Vysídlení německy mluvícího obyvatelstva po druhé světové válce a roce 1945 znamenalo radikální změnu poměrů. Vrchlabí se proměnilo, zanikly staré tradice, přistěhovali se noví lidé, mnoho

majetku bylo zničeno a rozkradeno. S nastolením komunistického režimu v únoru roku 1948 se vývoj města zastavil. Situace se změnila až s převratem a Sametovou revolucí v roce 1989, kdy nastal rozkvět města, které se postupem času stalo, bez nadsázky, jednou z nejdůležitějších turistických křižovatek českého státu. (Trocha historie, *Turistický portál Vrchlabí* [online])

4.1.3 Demografické údaje

Z hlediska historického vývoje demografické situace se ve Vrchlabí před necelými sto lety hlásilo obyvatelstvo převážně k německé národnosti. Způsobil to příliv Němců v 16. století díky rozvoji hornictví. Do 18. století tak Vrchlabí bylo převážně německy mluvícím městem. V roce 1913 zde žilo 7 048 obyvatel a jen necelá desetina z nich byli Češi. O dvě desetiletí později celkový počet obyvatel mírně poklesl na 6 984, ale z toho už bylo více Čechů (přes 1 200). Po druhé světové válce většina zdejšího německy mluvícího obyvatelstva byla vystěhována. Přistěhovali a usadili se tu noví občané českého původu.

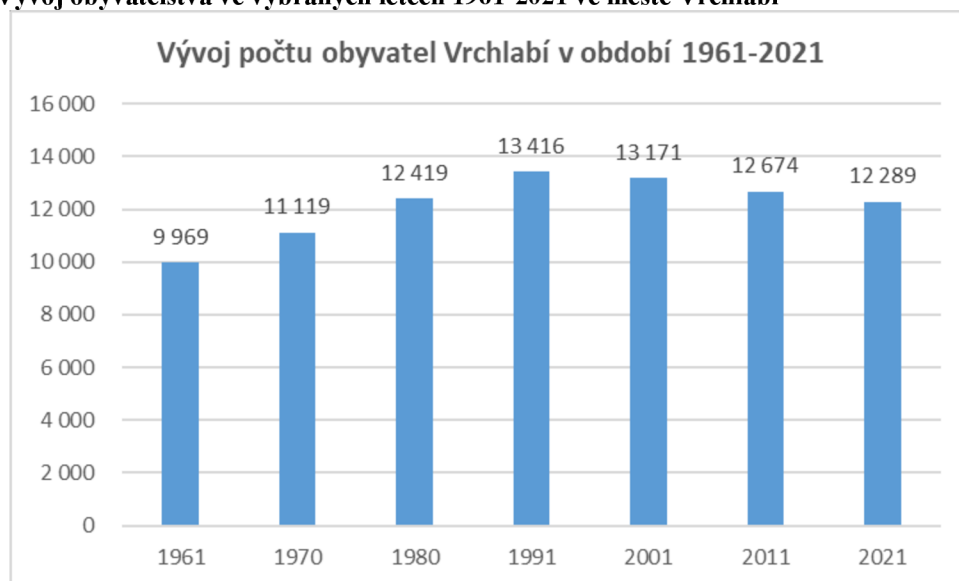
Z dlouhodobého hlediska vývoje počtu obyvatel ve Vrchlabí se dle Českého statistického úřadu počet obyvatel zvyšoval do roku 2001 a poté začal postupně klesat, jak ukazuje Tabulka 4 s vybranými roky 1961, 1970, 1980, 1991, 2001, 2011, 2021. K počátku roku 2021 ve Vrchlabí žije 12 289 obyvatel. Vývoj obyvatelstva v konkrétních letech znázorňuje také sloupcový Graf 2.

Tabulka 4: Vývoj obyvatelstva ve vybraných letech 1961-2021 ve městě Vrchlabí

Vývoj počtu obyvatel podle výsledků sčítání lidu ve Vrchlabí							
Rok	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet obyvatel celkem	9 969	11 119	12 419	13 416	13 171	12 674	12 289

Zdroj: Dlouhodobý vývoj obyvatelstva ve městech Královéhradeckého kraje, ČSÚ [online]

Graf 2: Vývoj obyvatelstva ve vybraných letech 1961-2021 ve městě Vrchlabí

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ [online]

Pro srovnání počtu obyvatel ve Vrchlabí ke dni 1. 1. 2021 byla vybrána větší města Královéhradeckého kraje, rozdíly mezi nimi znázorňuje Příloha 3 a tabulka v ní obsažená. Z této tabulky vyplývá, že nejvíce obyvatel má krajské město Hradec Králové, na druhém místě je okresní město Trutnov, následuje město Náchod, Jičín, Dvůr Králové atd. Vrchlabí se nachází na sedmé pozici z celkových dvanácti. Nejvyšší hustota zalidnění je v Hradci Králové (877 obyvatel na km²) a nejnižší v Trutnově (290 obyvatel na km²). Podíl obyvatel v produktivním věku 15 až 64 let se průměrně pohybuje okolo 61,68 %. Mezi blízká okolní města se řadí také např. Jilemnice (5 417 obyvatel) nebo Semily (8 311 obyvatel) spadající do Libereckého kraje.

Podrobnější vývoj obyvatelstva ve městě Vrchlabí v jednotlivých letech ukazuje Tabulka 5. Vyjadřuje celkový počet obyvatel, rozložení občanů dle pohlaví a věku, a průměrný věk za období 2016 až 2020. Ke dni 31. 12. roku 2016 bydlelo ve Vrchlabí 12 502 občanů, oproti nižšímu počtu ke konci roku 2020, kdy jich bylo 12 289. Je zřejmé, že počet obyvatelstva postupně klesá, zejména osob v produktivním věku od 15 do 64 let, neboť seniorů ve věku 65 let a více naopak v daných letech přibývá. Ve sledovaném období populace ve věku 0 až 14 let zůstává na 16 %, ve věkové kategorii 15 až 64 let klesla z 63 % na 61 %, a ve věku 65 a více let populace naopak vzrostla z 21 % na 23 %. Z toho je možné konstatovat odliv mladých ekonomicky aktivních lidí, kteří odcházejí do větších měst, kde mají více pracovních příležitostí, a zároveň stárnutí populace. Průměrný věk ve městě Vrchlabí za sledované období činí 43,6 let. Graf 3 názorně ukazuje strukturu obyvatel podle pohlaví k poslednímu sledovanému roku 2020, dle které je rozložení osob

poměrně vyrovnané, a stejně tomu bylo i v předchozích letech. K 31. 12. 2020 zde žije 52 % žen (6 343) a 48 % mužů (5 946) z celkových 12 289 obyvatel.

Tabulka 5: Počet obyvatel ve městě Vrchlabí v letech 2016-2020

Stav k 31.12.		2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel celkem		12 502	12 494	12 461	12 340	12 289
v tom podle pohlaví	muži	6 045 (48 %)	6 048 (48 %)	6 015 (48 %)	5 978 (48 %)	5 946 (48 %)
	ženy	6 457 (52 %)	6 446 (52 %)	6 446 (52 %)	6 362 (52 %)	6 343 (52 %)
v tom podle věku (let)	0-14	1 944 (16 %)	1 953 (16 %)	1 977 (16 %)	1 951 (16 %)	1 919 (16 %)
	15-64	7 922 (63 %)	7 840 (63 %)	7 672 (62 %)	7 540 (61 %)	7 485 (61 %)
	65 a více	2 636 (21 %)	2 701 (22 %)	2 812 (23 %)	2 849 (23 %)	2 885 (23 %)
Průměrný věk		43,0	43,3	43,5	43,9	44,1

Zdroj: vlastní zpracování, Stav obyvatel k 31.12, ČSÚ [online]

Graf 3: Struktura obyvatel podle pohlaví ve městě Vrchlabí k roku 2020

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ [online]

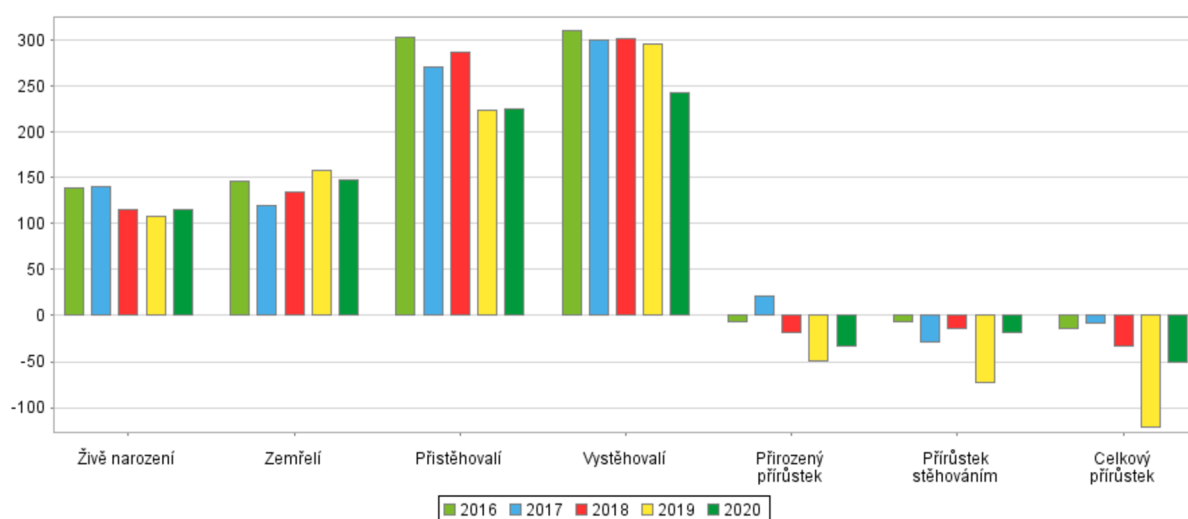
Tabulka 6 a Graf 4 představují pohyb obyvatelstva na území města Vrchlabí, tzn. počet narozených, zemřelých, přistěhovalých a vystěhovalých v rozmezí let 2016 až 2020. Migrační saldo je záporné s tím, že úbytek obyvatel stěhováním (-72) je v roce 2019 vyšší než úbytek přirozený (-49), a celkový úbytek je nejvyšší ze všech sledovaných let (-121). Oproti tomu v roce 2020 je přirozený úbytek (-33) poměrně o dost vyšší než úbytek vystěhováním (-18) z města, k čemuž mohlo přispět rozšíření globální pandemie koronaviru Covid-19.

Tabulka 6: Pohyb obyvatelstva ve Vrchlabí v letech 2016-2020

Pohyb obyvatel města Vrchlabí						
Stav ke konci roku	2016	2017	2018	2019	2020	
Živě narození	139	140	115	108	115	
Zemřelí	146	119	134	157	148	
Přistěhovalí	303	271	287	223	225	
Vystěhovalí	310	300	301	295	243	
Přírůstek (úbytek)	přirozený	-7	21	-19	-49	-33
	stěhováním	-7	-29	-14	-72	-18
	celkový	-14	-8	-33	-121	-51

Zdroj: vlastní zpracování, Pohyb obyvatel, ČSÚ [online]

Graf 4: Porovnání počtu obyvatel ve Vrchlabí v letech 2016-2020

Zdroj: Pohyb obyvatel (graficky), ČSÚ [online]

4.1.4 Hospodářství

Vrchlabí má poměrně příznivé podmínky pro ekonomické aktivity, disponuje řadou pracovních příležitostí, s čímž souvisí i menší míra nezaměstnanosti. Historicky je město typické pro řemeslnou výrobu a průmysl, hutnictví, železářství a hornictví, později textilní a lnářský průmysl. Od poloviny 17. století se Vrchlabí stalo populární také pro varhanářství. Od 20. století začala ve Vrchlabí vznikat řada nových řemeslných oborů a průmyslových odvětví jako automobilová a strojní výroba, produkce elektrických vodičů, papírenství atd. V současnosti jsou zdejšími hlavními a převažujícími ekonomickými obory automobilový průmysl a cestovní ruch. Vrchlabí je obec s rozšířenou působností a nabízí občanům města širokou škálu služeb, což jim umožňuje obstarat většinu potřebných záležitostí přímo v místě bydliště bez nutnosti dojíždění do větších měst v okolí. (Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online])

4.1.5 Ekonomické údaje

Ke konci roku 2021 bylo ve Vrchlábí evidováno celkem 3 448 ekonomických subjektů. Porovnání s předchozími roky ukazuje Tabulka 7, ze které je patrné, že počet ekonomických subjektů ve sledovaných letech rostl do roku 2018 a poté se začal snižovat. K zániku některých ekonomických subjektů v poslední době přispěla také pandemie koronaviru Covid-19.

Tabulka 7: Počet ekonomických subjektů města Vrchlábí v období 2015-2021

Počet ekonomických subjektů ve Vrchlábí							
Stav k 31. 12.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem	3 443	3 476	3 506	3 520	3 448	3 485	3 448

Zdroj: vlastní zpracování (počet ekonomických subjektů), ČSÚ [online]

Tabulka 8 znázorňuje rozdělení ekonomických subjektů podle zaměření a převažující činnosti k 31. 12. 2021. Byly vybrány pouze ty činnosti, ve kterých působí více než 100 podniků.

Tabulka 8: Počet ekonomických subjektů podle činností k roku 2021

Ekonomické činnosti (stav ke dni 31. 12. 2021)	Počet
Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti	109
Výstavba budov	133
Specializované stavební činnosti	258
Velkoobchod, kromě motorových vozidel	316
Maloobchod, kromě motorových vozidel	280
Ubytování	166
Stravování a pohostinství	217
Činnosti v oblasti nemovitostí	201
Právní a účetnické činnosti	107
Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti	134
Sportovní, zábavní a rekreační činnosti	114
Činnosti organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů	102
Poskytování ostatních osobních služeb	171

Zdroj: vlastní zpracování (počet ekonomických subjektů), ČSÚ [online]

4.1.5.1 Trh práce

Ve Vrchlábí se nachází řada zaměstnavatelů a významných podniků jako je Škoda Auto a.s., což je pobočka mladoboleslavského podniku, která patří k oporám českého automobilového průmyslu. V dřívější době se zde v rámci závodu vyráběly automobily, ale produkci se nepodařilo udržet, a tak se dnes závod specializuje na výrobu a montáž převodovek. Dalšími významnými podniky jsou Argo-Hytos s.r.o. nebo Kablo Vrchlábí s.r.o. Argo-Hytos působí jako výrobce techniky hydraulických systémů, a Kablo Vrchlábí

je tradičním výrobcem různých typů kabelů nejen pro automobilový průmysl. Vliv má také podnik D&D Elektromont s.r.o., jenž provádí komplexní realizaci elektromontážních prací, tzn. projektování, dodávky, montáž, uvedení do provozu, údržbu, opravy apod. Stejného majitele má firma D&D Real, s.r.o., jejímž hlavním oborem je developerská činnost v oblasti komerčních i bytových nemovitostí. Zajišťuje výstavbu bytových i nebytových prostor včetně skladů či výrobních hal, hotelů, rekreačních zařízení, prodejních ploch atd. Podnik NAF a.s. (zkratkou slov Nástroje a formy) se zabývá kovovýrobou a byl dříve jedním z článků firmy Tesla Vrchlabí, s. p., která ve Vrchlabí fungovala do roku 1989, později se rozdělila do množství menších firem. Firma HST Technologic s.r.o. prodává a servisuje svařovací techniku. Již poměrně tradičním podnikem je rodinný pivovar Hendrych, ve kterém se vyrábí pivo plzeňského typu spodně i svrchně kvašené, nepasterované, nefiltrované. Působí zde také HAVEX-auto s.r.o., který je autorizovaným dealerem a servisem vozů Škoda a Seat.

4.1.5.2 Nezaměstnanost

V celém okrese Trutnov potažmo ve Vrchlabí převládá nízká nezaměstnanost. Například v roce 2018 dosahovala nezaměstnanost na Vrchlabsku pouhých 1,3 % oproti celorepublikové míře nezaměstnanosti 3,1 %. Na nízkou míru má vliv průmyslová zóna zejména v okolí podniku Škoda Auto a.s. Také je nízká hodnota přikládána cestovnímu ruchu. Vývoj nezaměstnanosti od roku 2016 do roku 2021 představuje Tabulka 9. Dosažitelní uchazeči o zaměstnání jsou osoby ve věku 15 až 64 let, které mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. zaevidovaní nezaměstnaní, jež nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Ke konci roku 2021 se jich ve Vrchlabí ucházelo o zaměstnání celkem 148 z celkového počtu 7 485 obyvatel ve věku 15 až 64 let. Podíl nezaměstnaných osob je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci Úřadu práce a počtu obyvatel s trvalým pobytem v dané obci ve věku 15 až 64 let, vyjadřuje se v procentech. Vývoj podílu nezaměstnaných osob (%) města Vrchlabí v letech 2016-2021 zobrazuje Graf 5. Koncem minulého roku byl ve Vrchlabí 2% podíl nezaměstnaných osob. Volná pracovní místa jsou nově vytvořená či uvolněná místa, která se zaměstnavatel snaží obsadit zaměstnanci, a k 31. 12. 2021 jich zde bylo celkem 151. Ve městě Vrchlabí je podíl nezaměstnaných osob z dlouhodobého hlediska pod celorepublikovým průměrem, avšak od roku 2020 se trh práce nejen v okrese Trutnov, Královéhradeckém kraji, ale na celém území ČR zásadně mění. Z důvodu pandemie Covid-19 v ČR i v celém světě se ekonomika od konce roku

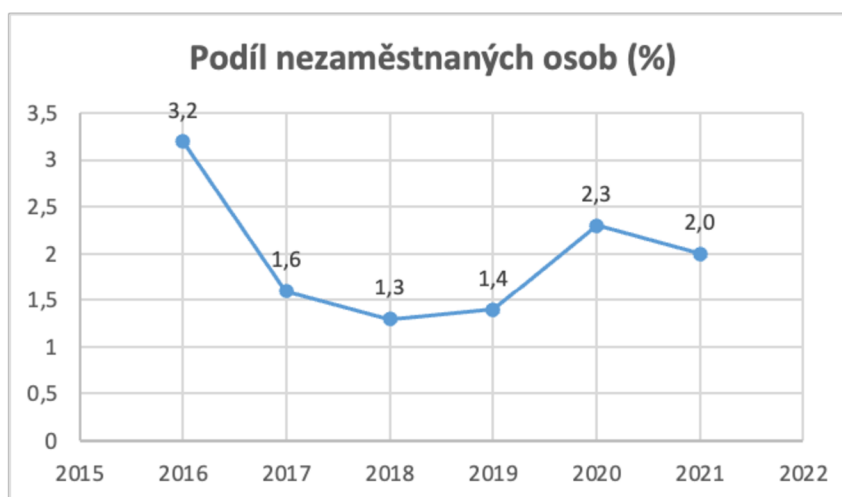
2019 začala zpomalovat a její dopady se postupně projevují i na trhu práce. Dlouhodobě nízká nezaměstnanost ve Vrchlabí a na území Královéhradeckého kraje se začala mírně zvyšovat, což je patrné z podílu nezaměstnaných osob v tabulce a grafu, kdy v roce 2020 vzrostl 1,4% podíl z roku 2019 na 2,3 %. (MPSV; ČSÚ; Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; Aktuální situace na trhu práce v kraji, *Královéhradecký kraj - zaměstnaný region* [online]; Nezaměstnanost v ČR, vývoj, rok 2022, *Kurzy.cz* [online])

Tabulka 9: Vývoj nezaměstnanosti města Vrchlabí v letech 2016-2021

Stav k 31. 12.	Nezaměstnanost města Vrchlabí			
Rok	Dosažitelní uchazeči 15-64 let	Obyvatelstvo 15-64 let	Podíl nezaměstnaných osob (%)	Volná pracovní místa
2016	258	8 046	3,2	73
2017	128	7 922	1,6	106
2018	100	7 840	1,3	207
2019	104	7 672	1,4	158
2020	175	7 540	2,3	171
2021	148	7 485	2,0	151

Zdroj: vlastní zpracování, Nezaměstnanost v obcích od března 2014, *MPSV* [online]

Graf 5: Vývoj podílu nezaměstnaných osob (%) města Vrchlabí v letech 2016-2021

Zdroj: vlastní zpracování, Nezaměstnanost v obcích od března 2014, *MPSV* [online]

4.1.6 Cestovní ruch

Cestovní ruch ve Vrchlabí postupem času nabral na významu a stal se důležitou součástí hospodářství této oblasti. Město je svou atraktivitou, krásnou přírodou a památkami žádanou turistickou destinací. Díky své strategické poloze je často vyhledávaným centrem výletů a výchozím bodem do oblasti krkonošských hor. Cestovní ruch je společně

s průmyslovou výrobou jedním ze základních pilířů ekonomiky Vrchlabí, neboť zvýšená poptávka po zboží a službách spojených s cestovním ruchem zajišťuje městu finanční přínos, prosperitu a rozvoj. Je možné využít několika možností ubytování, k nalezení je řada penzionů, hotelů, ubytování v soukromí apod. S tím souvisí existence restaurací, kaváren, hospod a barů. V zimní sezóně je Vrchlabí turistickým cílem milovníků zimních sportů, kteří jedou např. do místních lyžařských středisek či areálu běžeckého lyžování. Město turistům nabízí kromě sportovních možností také bohaté kulturní vyžití včetně výstav, besed, workshopů, divadel, promítání filmů atd. K vidění je mnoho zajímavostí a památek, jako je např. Krkonošské muzeum se sídlem v souboru Čtyř historických štítových domků. Dominantou města je renesanční zámek, ve kterém sídlí městský úřad, obklopený zámeckou zahradou. Nachází se tu klášterní kostel sv. Augustina z počátku 18. století, novogotický římskokatolický kostel sv. Vavřince a další památky a místa, která stojí za to vidět. Po městě a jeho okolí se dá využít celá řada naučných stezek a vycházkových okruhů, jejichž trasy jsou lákavým cílem výletů mnoha návštěvníků. Přílišná orientace na cestovní ruch může vykazovat určité problémy v ekonomické situaci a rozvoji města, zvláště v období pandemie Covid-19, kdy byl cestovní ruch paralyzován a ekonomika zpomalena. Vrchlabí však má silné zastoupení i v průmyslovém odvětví, proto je předpokladem úspěšné zvládnutí případné koronavirové krize. (Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online])

4.1.7 Hospodaření města Vrchlabí

Snahou města je hospodařit s vyrovnaným rozpočtem. Základem hospodaření obce jsou příjmy, pomocí kterých je možné financovat provozní i investiční záležitosti. Celkové příjmy se skládají z příjmů daňových, nedaňových, kapitálových a přijatých transferů, resp. dotací. Výdaje se dělí na běžné a kapitálové. Pokud jsou výdaje města vyšší než příjmy, schodek je pokryt finančními prostředky z minulých let. Město Vrchlabí má bohaté zkušenosti s čerpáním dotací a využívá možnosti financování různých široce zaměřených projektů z dotačních programů Královéhradeckého kraje, státu ČR i Evropské unie.

4.1.7.1 Rozpočet města

Rozpočet se ve městě Vrchlabí sestavuje vždy na jeden kalendářní rok a je schvalován v březnu daného rozpočtového roku. Od ledna do března se město řídí dle rozpočtového provizoria. Tím se musí řídit všechny obce, jež neschválí svůj rozpočet do 1. ledna rozpočtového roku. Příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se po

schválení stávají příjmy a výdaje obecního rozpočtu, který je od této doby finančním plánem, jímž se řídí financování činností obce. Město zpracovává roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled. V příloze č. 4 (Příloha 4) je k nalezení podrobná struktura příjmů a výdajů města Vrchlabí za rok 2021.

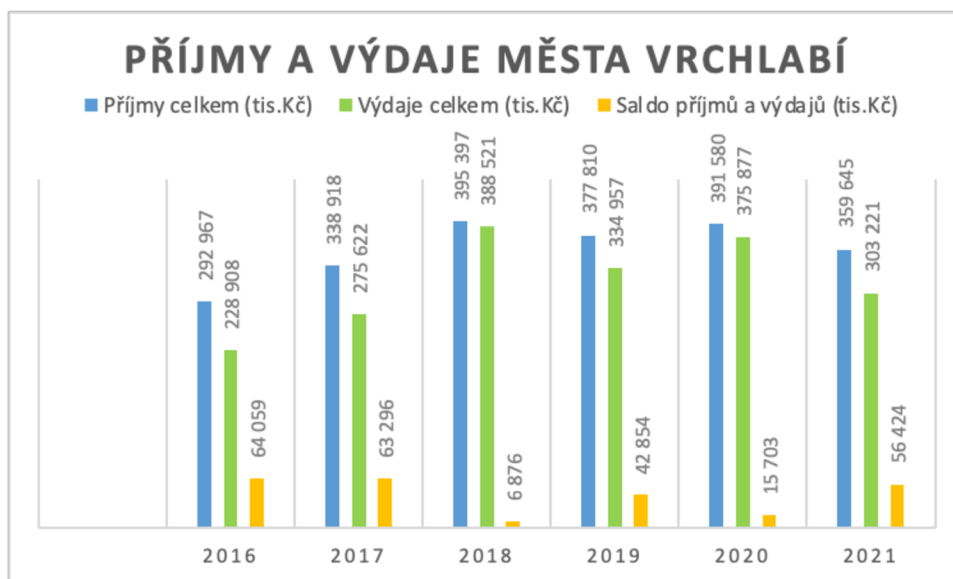
Rozpočet je nejdůležitější dokument, na jehož základě město realizuje investiční i neinvestiční akce. Jeho sestavování je poměrně náročný a dlouhý proces, který ve Vrchlabí trvá od října a vrcholí jeho schvalováním v březnu rozpočtového roku. V těžkých dobách, např. v období pandemie, je velmi složité odhadnout, jak se bude finanční situace vyvíjet, a proto je jeho příprava a schvalování o to náročnější. Město Vrchlabí je závislé zejména na daňových příjmech. Pokud se plánované příjmy a výdaje nepodaří uskutečnit dle stanoveného plánu, případně když výdaje převyšují příjmy, má město vytvořené finanční rezervy, které by bylo možné použít. Město se snaží v maximální míře zabezpečit svůj provoz, avšak velmi důležité jsou investice, které spočívají ve volných finančních prostředcích sloužících k jeho rozvoji.

Tabulka 10: Příjmy a výdaje města Vrchlabí v období 2016-2021

Příjmy a výdaje rozpočtu města Vrchlabí	Výše v Kč v jednotlivých letech					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Příjmy celkem (tis. Kč)	292 967	338 918	395 397	377 810	391 580	359 645
Daňové příjmy	166 012	190 137	208 904	223 146	209 589	202 691
Nedaňové příjmy	92 862	90 844	90 961	95 344	107 948	91 795
Kapitálové příjmy	5 472	18 462	11 030	7 670	11 144	10 804
Přijaté transfery	28 621	39 474	84 501	51 651	62 899	54 355
Výdaje celkem (tis. Kč)	228 908	275 622	388 521	334 957	375 877	303 221
Běžné výdaje	198 689	224 091	223 707	253 376	283 717	230 822
Kapitálové výdaje	30 219	51 531	164 814	81 581	92 160	72 399
Saldo příjmů a výdajů veřejného rozpočtu (tis. Kč)	64 059	63 296	6 876	42 854	15 703	56 424

Zdroj: vlastní zpracování (rozpočet), ČSÚ [online]; Město Vrchlabí (Trutnov): Souhrnný rozklikávací rozpočet, *Monitor.statnipokladna.cz* [online]

Graf 6: Příjmy a výdaje města Vrchlabí v období 2016-2021

Zdroj: vlastní zpracování (rozpočet), ČSÚ [online]; Město Vrchlabí (Trutnov): Souhrnný rozklikávací rozpočet, *Monitor.statnipokladna.cz* [online]

Tabulka 10 a Graf 6 viz výše, zobrazují skutečné příjmy a výdaje města Vrchlabí v období 2016 až 2021. V roce 2018 byly celkové příjmy města Vrchlabí vyšší (395 397 tisíc Kč) než v předchozích letech a nejvyšší ve sledovaném období, a to hlavně díky příjmu evropské dotace na rekonstrukci úpravný vody v městské části Herlíkovice, ve výši 46,9 milionů Kč z Ministerstva životního prostředí a 3,6 milionů Kč ze Státního fondu životního prostředí. Výdaje rozpočtu byly oproti ostatním rokům také vyšší (388 521 tisíc Kč). Zejména kapitálové výdaje na investiční akce, které v roce 2018 představovaly 164 814 tisíc Kč oproti částce 51 531 tisíc Kč v roce 2017 a roku 2016, kdy kapitálové výdaje byly pouhých 30 219 tisíc Kč. Nejzásadnější výdajovou položkou v roce 2018 byla zmíněná modernizace úpravný vody, další významnou akcí byla rekonstrukce náměstí Míru. V roce 2018 bylo nejnižší saldo za sledované období ve výši 6 876 tisíc Kč, tzn. nejnižší rozdíl příjmů a výdajů obecního rozpočtu. (Rozpočet Vrchlabí na rok 2018, *Jan Sobotka* [online]) V roce 2020 se zastavil trend dynamického růstu rozpočtových příjmů územně samosprávných celků, a rovněž celá ekonomika začala zpomalovat svůj růst z důvodu přijatých protiepidemických opatření kvůli globální pandemii Covid-19. V souvislosti s tím je po roce 2019 znatelný pokles daňových příjmů kvůli prominutí určitých daňových povinností a stanovení nižších daňových záloh. Zároveň se však zvýšily přijaté transfery a s tím i celkové příjmy města Vrchlabí díky státní podpoře vyplácené formou kompenzačních bonusů obcím. Příspěvky měly obcím nahradit propad daňových příjmů

související s vyplácením státní pomoci pro živnostníky a společníky malých podniků. Živnostníci a podnikatelé zejména v oblasti poskytování služeb, kteří kvůli zasažení pandemií nemohli vykonávat své živobytí, tak mohli žádat o finanční náhradu do určité výše. (Hospodaření územních rozpočtů v roce 2020 a výhled do roku 2021, *Deník veřejné správy* [online]; MF vyplatí příspěvky obcím, celkem obdrží 13,4 miliardy, *Ministerstvo financí České republiky* [online])

Podobu vrchlabského rozpočtu pro rok 2021 ovlivnila pandemie Covid-19 a z ní plynoucí výpadky příjmů. Přesto město v tomto roce naplánovalo již delší dobu připravované větší investiční akce. Především byla zahájena výstavba krytého plaveckého bazénu v hodnotě 200 milionů Kč, která by měla trvat do konce roku 2022. Na tuto investici má město naspořeny finanční prostředky z minulých let na zvláštním účtu. Další výdajovou položkou v hodnotě cca 32 milionů Kč v roce 2021 byla realizace další etapy rekonstrukce ulice Krkonošská procházející přes náměstí T. G. Masaryka. V obecním rozpočtu bylo počítáno s mnoha dalšími drobnějšími projekty a stavbami, které přispěly nebo by měly přispět k rozvoji a zkrášlení města Vrchlabí. Na rok 2022 má Vrchlabí dle představitelů města dostatek vlastních finančních prostředků. (Zastupitelstvo schválilo rozpočet města Vrchlabí na rok 2021, *Zvon – Vrchlabí* [online]; Jan Sobotka: Vrchlabí letos vydá na investice včetně bazénu 134 milionů, *Vrchlabiniky* [online]; Krytý bazén ve Vrchlabí dostavíme do srpna, hlásí stavbaři. Město hledá ředitele, *Krkonošský deník.cz* [online])

4.1.8 Politický systém města Vrchlabí

Vrchlabí je město, které se neustále přeměňuje. Začínalo jako průmyslová zóna a centrum, ve kterém průmysl zůstával v popředí. Po roce 1989 se rozvinuly služby, drobné podnikání a postupem času se připojil cestovní ruch. Za posledních několik let se zrealizovalo mnoho projektů a další se chystají. Vlivným a schopným politikem a představitelem města je bezesporu současný starosta Ing. Jan Sobotka, který je ve své funkci už šesté volební období od roku 1998. Podle mnoha občanů umí vést politiku, dokáže jednat s lidmi, získat a udržet si schopný tým lidí. Dosahuje zásluh na rozvoji města, které vzkvétá. V rámci voleb do Senátu Parlamentu České republiky v roce 2018 byl Ing. Jan Sobotka zvolen senátorem za obvod č. 39 – Trutnov. Jeho senátorský mandát byl potvrzen při posledních senátních volbách v roce 2020 a platí do 10. října 2026. Od roku 1994 do současnosti se ve městě Vrchlabí vystřídal u moci pouze dva starostové, což je považováno za poměrně neobvyklé. První starosta Ing. Josef Krejčí byl ve funkci jedno volební období, v roce 1998 ho vystřídal zmíněný Ing. Jan Sobotka. (Palátková, 2021)

4.1.8.1 Orgány města

Zastupitelstvo obce

Členové zastupitelstva jsou voleni rovným, přímým a tajným hlasováním. Počet členů stanovuje zákon o obcích pro jednotlivé velikostní kategorie obcí. Ve městě Vrchlabí působí 21 zastupitelů. Při hlasování musí pro odsouhlasení jakéhokoli návrhu hlasovat nejméně 11 zastupitelů bez ohledu na počet přítomných zasedajících zastupitelů. Zastupitelstvo se zde podle zákona schází nejméně jednou za 3 měsíce a zasedání je veřejné. Zastupitelstvo města Vrchlabí se po volbách v roce 2018 skládá ze 13 členů místního Sdružení nezávislých kandidátů Zvon, 4 členů sdružení Volba pro město, a 4 zástupců nového sdružení Vrchlabí do toho! (Palátková, 2021; Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 183; Zastupitelstvo města 2018-2022, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online])

Rada obce

Rada je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti. Připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a je mu odpovědná. Tvoří ji starosta, místostarosta (v případě města Vrchlabí dva místostarostové), a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva města. Rada města se zde schází jednou do měsíce. Její schůze jsou neveřejné a usnesení probíhá, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Rada města Vrchlabí je sedmičlenná. Skládá se ze čtyř členů ze Sdružení nezávislých kandidátů Zvon a tří členů z politického sdružení Volba pro město. Všichni jsou zvolení z celkových 21 zastupitelů. (Palátková, 2021; Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 110; Rada města, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online])

Výbory a komise

Jako poradní orgány zastupitelstva a rady obce jsou ustanoveny výbory a komise. Podle zákona o obcích je povinné zřizovat v obci finanční a kontrolní výbor. Mezi fungující výbory a komise ve městě Vrchlabí patří například Výbor pro životní prostředí, Výbor pro vzdělávání a inovace, Komise obchodu a cestovního ruchu, Komise tělovýchovy a sportu, Komise výstavby a rozvoje, Kulturní komise, Sociální komise, Majetková a bytová komise nebo Komise pro zavádění prvků inteligentního města (Smart City) atd. Členové vedení města jsou v jednotlivých komisích zastoupeni, jejich cílem je předcházet problémům případně jim čelit, a řešit různé další záležitosti a nesrovnalosti. (Palátková, 2021; Výbory a komise, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online])

Starosta a místostarosta

Starosta a místostarosta jsou voleni zastupitelstvem obce z řad svých členů absolutní většinou všech zastupitelů. Oba jsou zastupitelstvu odpovědni a mohou jím být odvoláni. Musí být občany České republiky. Starosta zastupuje obec navenek a je nejviditelnějším článkem politického systému daného území. Zodpovídá za informování veřejnosti o činnostech chodu obce či města. Nemá však skoro žádné pravomoci a všechny jeho úkony podléhají schválení zastupitelstvem či radou města, kterým je odpovědný. Má pravomoc řídit zasedání zastupitelstva a rady, a určovat, o čem se bude jednat. Ve městě Vrchlabí figuruje starosta Ing. Jan Sobotka, který je nyní v šestém volebním období. Starostu zastupuje místostarosta, který vykonává přidělené úkoly v samostatné působnosti, a v době nepřítomnosti starosty ho zastupuje v plném rozsahu. Může jich být zastupitelstvem zvoleno více, a tak tomu je i ve Vrchlabí, kde je místostarostou PhDr. Michal Vávra (za Sdružení nezávislých kandidátů Zvon) a Alfred Plašil (za sdružení Volba pro město). (Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 140; Balík, 2009, s. 74, 76)

Tajemník

V obcích s rozšířenou působností a obcích s pověřeným obecním úřadem je funkce tajemníka zřizována povinně. Ostatní obce se mohou sami rozhodnout, zda tajemníka jmenují či nikoli. Ve městě Vrchlabí je tajemníkem Ing. Pavel Řehák a „*zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě města nebo zvláštnímu orgánu města, plní úkoly uložené mu zastupitelstvem města, radou města nebo starostou, plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči zaměstnancům města zařazeným do městského úřadu. Za plnění úkolů městského úřadu v samostatné působnosti i přenesené působnosti městským úřadem je odpovědný starostovi*“. (Balík, 2009, s. 77; Ing. Pavel Řehák: Tajemník, Vrchlabí – oficiální stránky města [online])

Městský úřad

Obecní či městský úřad plní úkoly v samostatné působnosti obce, které jsou uloženy zastupitelstvem nebo radou obce či města. V oblasti přenesené působnosti vykonává státní správu, a pomáhá ustanoveným komisím a výborům v jejich činnosti. Kromě starosty, místostarosty a tajemníka je tvořen řadou dalších zaměstnanců a úředníků. (Balík, 2009, s. 77)

4.1.8.2 Političtí aktéři města

Ve městě Vrchlabí se prosazují především místní sdružení a tradiční politické strany jsou upozaděny. Převládá spíše konsensuální politický styl než politika konfliktu. Vrchlabí je se svými 12 289 obyvateli relativně malé město, ve kterém jsou lidé schopni se domluvit. Jak uvedl místostarosta města PhDr. Michal Vávra v rámci polostrukturovaného rozhovoru: *„Většina občanů se vzájemně alespoň od vidění nebo slyšení zná a obecně tu převládá názor, že je vždy lepší a rozumnější se nějak domluvit, hledat konsensus neboli dohodu, a předcházet konfliktům, které by mohly být nevratné. Když se totiž v menším městě vytvoří konflikt, netýká se jednotlivců, ale většinou jsou do něj zapojeny celé spřízněné skupiny včetně rodin, skupin přátel a dalších zainteresovaných osob. Konflikty jsou pak hlubší, osobnější, hůř se překonávají a lidé si je nesou i do budoucí práce. Zastupitelé ve Vrchlabí do jednání vstupují s různými názory, ale jejich jasným cílem je dohodnout se. Víze dohody je perspektivnější pro lepší výsledky práce. Při rozhodování a hlasování neupřednostňují politické zájmy. Pokud se ve vrchlabském zastupitelstvu odehrávají nějaké konflikty, jsou víceméně na úrovni zvažování. Každá komunita preferuje jiné zájmy. Například maminky s dětmi chtějí navýšit počet dětských hřišť, senioři chtějí navýšit linky městské hromadné dopravy a lépe vyčištěné zimní chodníky, nebo více laviček. Zastánci kulturního života chtějí větší rozpočet na kulturní vyžití, a sportovci zase chtějí co největší finanční podporu sportu. Jedná se tedy o názorové odlišnosti jednak zájmových tak i generačních skupin.“* Podle místostarosty však platí motto *„není člověk ten, aby se zavděčil lidem všem“*. Mimořádností města Vrchlabí je stabilita rozhodovacích orgánů a celkově stabilní prostředí. Důkazem toho je např. opakovaně volený starosta, který je ve své funkci již šesté volební období. Tuto skutečnost ocenil také současný prezident České republiky Miloš Zeman při osobní návštěvě města v roce 2016. (Palátková, 2021; rozhovor s místostarostou města Vrchlabí PhDr. Michalem Vávrou)

Sdružení nezávislých kandidátů Zvon

Největší zastoupení má Sdružení nezávislých kandidátů (SNK) Zvon, jehož zástupcem je starosta města. V čele se starostou Ing. Janem Sobotkou sdružení získalo hned ve svých prvních volbách vedoucí postavení ve městě Vrchlabí v roce 1998, tehdy politická strana nesoucí název Unie svobody, později transformována ve SNK Zvon. Momentálně toto sdružení ovládá zastupitelstvo se 13 z 21 možných mandátů. Sdružení Zvon je významný lokální politický aktér působící od roku 2006, kdy v komunálních volbách získalo osm mandátů v zastupitelstvu obce, a od té doby se význačně angažuje v místním politickém

dění. Je to sdružení nezávislých kandidátů zaměřující se na rozvoj a rozkvět města Vrchlabí a jeho obyvatel. Prioritou sdružení je: úsilí o udržení pracovních míst v průmyslu a službách; pokračování rozvoje infrastruktury pro dopravu, volný čas i sport; vytváření příležitostí pro kvalitnější bydlení; zlepšování podmínek ke vzdělávání dětí a mládeže; posilování kultury a významu rodinného života; vážit si seniorů a zachovat odpovídající sociální i zdravotní pomoc v těžkých životních situacích. (Palátková, 2021; Proč volit Zvon?, *Zvon - Vrchlabí* [online])

Volba pro město

Dalším významným lokálním subjektem je sdružení Volba pro město, které vzniklo v roce 1998, a od té doby uspělo již v šesti po sobě jdoucích komunálních volbách. Sdružení je zaměřeno převážně na rozvoj města, místní občany a podporu lepšího žití v obci. Mezi hlavní priority patří například: více se zaměřit na investice do oprav komunikací; další výstavba cyklostezek; úprava parkovacích ploch; podpora vytvoření podmínek pro zavedení rychlého internetu do každé domácnosti a vybudování městské sítě pro sběr dat; lepší komunikace úřadu s občany; nezvyšovat poplatky a daně, na které má město vliv (odpady, vodné a stočné a daň z nemovitosti); naplňování připravované koncepce bytové politiky města a další cíle. Volba pro město disponuje od posledních komunálních voleb v roce 2018 čtyřmi mandáty. (Palátková, 2021)

Vrchlabí do toho!

V posledních komunálních volbách do zastupitelstva obce v roce 2018 se prosadilo nové politické sdružení s názvem Vrchlabí do toho!, které vedle nezávislých osobností společně podpořily TOP 09, Zelení a KDU-ČSL. Sdružení získalo čtyři mandáty. Podle lídra kandidátky Lukáše Teplého je *„Vrchlabí moderní, otevřené a živé město, které těží z kombinace horského byznysu a fungujícího průmyslu, a hlavně z aktivity svých podnikavých obyvatel. Současnému vedení se sice podařilo úspěšně provést město řadou velkých investic, ale řídí ho už dvacet let a myslíme si, že každý rybník je potřeba občas okysličit. Proto jsme dali dohromady tým nadšených lidí, kteří mají energii a konkrétní nápady, jak přirozenou aktivitu Vrchlabáků využít a podpořit. A mají také chuť se podílet na hledání nových a neotřelých řešeních se všemi, kdo chtějí posouvat město do budoucnosti“*. Mezi své cíle sdružení doplňuje aktivní přístup ke vzdělávání či dosažení transparentní a efektivní samosprávy. Chtějí prosadit *„...koncept uživatelsky příjemného, přístupného, v pravém i přeneseném slova smyslu bezbariérového města“*. Dále prosazují nulové poplatky za svoz odpadu díky efektivnějšímu třídění, nebo interaktivní rozpočet

města, ve kterém by mohli jednotlivé položky navrhnout sami občané. (Palátková, 2021; Nová formace pro komunální volby: VRCHLABÍ DO TOHO!, *Top09.cz* [online])

4.1.8.3 Výsledky komunálních voleb v roce 2018

V posledních komunálních volbách do zastupitelstev obcí v roce 2018 obhájilo svůj post již po několikáté Sdružení nezávislých kandidátů Zvon s 60,24 % hlasů a 13 mandátů, o 1 mandát z předešlého volebního období přišlo. První místo na kandidátní listině obsadil poštěstě starosta města Vrchlabí Ing. Jan Sobotka. Čtyři mandáty získalo sdružení Volba pro město s 20,11 % hlasů. Čtyři mandáty obsadilo nově založené politické sdružení Vrchlabí do toho!, získalo 19,65 % hlasů. Volební účast v tomto roce dosahovala 41,83 % a odevzdaných platných hlasů bylo 77 909. Volební výsledky znázorňuje Tabulka 11. Následující komunální volby se budou konat v roce 2022. (Palátková, 2021; Výsledky pro obec Vrchlabí: Volby do zastupitelstev obcí 2018 (konečné výsledky), *IDNES.cz* [online])

Tabulka 11: Výsledky voleb do zastupitelstva města Vrchlabí v roce 2018

Výsledky voleb do zastupitelstva města Vrchlabí 2018				
Kandidátní listina	Počet kandidátů	Počet hlasů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
SNK Zvon	21	46 932	60,24	13
Volba pro město	21	15 670	20,11	4
Vrchlabí do toho!	21	15 307	19,65	4

Zdroj: vlastní zpracování, Výsledky pro obec Vrchlabí, *ČSÚ: Volby.cz* [online]

4.1.9 Zájmová sdružení a spolky

Vrchlabí je mimořádné četností zájmových spolků a organizací. Členové veřejně projevují svůj názor na dění ve městě a konzultují s aktéry komunálních voleb. Mnozí z činovníků zájmových spolků a organizací neziskového sektoru jsou na volebních kandidátkách. Mají své zájmy, které na komunální politické platformě prosazují. Velký vliv mají sportovní organizace, které mají široké zastoupení občanů všech věkových kategorií, a mají mandát k jednání s komunálními politickými aktéry. Částečně se proto podílejí na chodu města, jejich názory jsou vnímány a brány v potaz. Zajímavostí je například místní neformální a nezávislé sdružení jednotlivců zvané **Kampanička**. Jde o sdružení lidí, které burcuje občany k projevu veřejného názoru na záležitostech, kterými se město zabývá. Vzniklo jako nestranné seskupení na podporu kampaně voleb do zastupitelstva již v roce 2013. Sdružení Kampanička vede diskuze a předvolební debaty, v rámci kterých svolává občany a jednotlivé kandidáty politických stran a subjektů, aby diskutovali o záměrech v následujících volebních obdobích. „*Kampanička – občanská iniciativa města Vrchlabí,*

je volné, nepolitické sdružení lidí, které spojuje zájem podpořit komunitní život města Vrchlabí, komunikaci mezi spolky a zájmovými skupinami, i mezi zastupiteli a občany.“ (Palátková, 2021; Kampanička. Turistický portál Vrchlabí [online])

Prostřednictvím organizací probíhá meziregionální a přeshraniční spolupráce. Město Vrchlabí je členem řady seskupení a dobrovolných svazků, jako jsou např. **Krkonoše – svazek měst a obcí** nebo **Místní akční skupina Krkonoše**, o kterých je podrobněji pojednáno níže. Dále spadá do **Svazku obcí Horní Labe**, jehož impulsem pro vznik bylo rozvíjení cestovního ruchu a společné prosazování zájmů členských obcí, kterých sdružuje celkem 18. Přeshraniční spolupráce s Polskem je rozvíjena na základě členství v **Euroregionu Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis**. Jeho hlavním cílem a úkolem je podpora česko-polské přeshraniční spolupráce a rozvoje příhraničního území, která jsou úzce spjata geografickými, historickými a politickými vazbami mezi oblastmi. Vrchlabí je rovněž součástí zájmové a profesní organizace **Svazu měst a obcí ČR**. Zahraniční spolupráci Vrchlabí rovněž uskutečňuje formou partnerství s několika zahraničními městy. Partnerskými městy jsou Trouville sur Mer (Francie), Baunatal (Německo), Kowary (Polsko). (Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; O svazku, *Svazek obcí Horní Labe* [online]; Úvodem: Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska - Euroregion Glacensis, *Euroregion Glacensis* [online])

4.1.9.1 Svazek měst a obcí Krkonoše

Destinační společnost pro krkonošskou turistickou oblast Krkonoše – svazek měst a obcí funguje od roku 2000. Svazek vznikl za účelem seskupení obcí v turistickém krkonošském regionu. Nyní sdružuje 40 členských měst a obcí, jejichž výčet uvádí Příloha 5. Svazek je součástí Královéhradeckého a Libereckého kraje, rozkládá se na území větším než 800 km², kde žije více než 60 000 obyvatel. Svazek se snaží o tvorbu a naplňování koncepce cestovního ruchu, podporu a vytváření podmínek plnohodnotného života občanů Krkonoš včetně ochrany celého území. Předmětem jeho činnosti je řešení specifických problémů na daném území, které vyplývají z přírodních a socioekonomických podmínek tohoto regionu. Zabývá se zejména problémy, které není možné ani účelné řešit na úrovni samotných obcí a mikroregionů, a soustřeďuje se na ty, které mají dopad na celé území krkonošského regionu. Svazek měst a obcí vytváří společnou propagaci zapojeným členům, realizuje, koordinuje a zajišťuje financování veřejně prospěšných projektů vedoucích k rozvoji cestovního ruchu v území. Orgány tvoří valná hromada, rada, předseda, místopředsedové, revizní komise, výkonný ředitel. Sídlem svazku je Vrchlabí a předsedou vrchlabský

starosta Ing. Jan Sobotka. Rada se schází zhruba jednou za měsíc, valná hromada se koná dvakrát za rok a je složena ze zástupců (především starostů) členských měst a obcí. (Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; Krkonoše - svazek měst a obcí: Destinační společnost, *Krkonoše - svazek měst a obcí* [online]; Krkonoše - svazek měst a obcí, *Královéhradecký kraj* [online])

4.1.9.2 Místní akční skupina

Místní akční skupina (MAS) Krkonoše se nachází v centrální části turistického regionu Krkonoše a sdružuje celkem 26 obcí na území Královéhradeckého kraje, okresu Trutnov, v rámci regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod. Na celém území žije necelých 40 000 obyvatel a zaujímá rozlohu 505 km². Mezi významná centra oblasti patří Vrchlabí, Hostinné, Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn a další města a obce, jejichž celý seznam obsahuje Příloha 6. Cílem MAS Krkonoše je dosažení soběstačnosti regionu skrze podporu místních podnikatelů a obcí v doplňování chybějících služeb. Hlavním úkolem MAS je rozvoj celého regionu, zvýšení kvality života ve venkovské oblasti Krkonoš a využití místního potenciálu. Snahou je řešit problémy na lokální úrovni a naplňovat potřeby území v oblasti vzdělávání, lepší dostupnosti do škol, zaměstnání a zvýšení zaměstnanosti v území, zlepšení a ochrana životního prostředí, zajišťování různých potřebných služeb atd. (O spolku, *MAS Krkonoše* [online])

4.1.10 Občanská vybavenost

Občanská vybavenost města Vrchlabí je relativně bohatá a velmi rozmanitá. Zahrnuje mnoho organizací, které nabízí širokou škálu volnočasových aktivit pro všechny bez ohledu na věk a pohlaví. Je zde řada zařízení sloužících například pro vzdělávání, zdravotní a sociální služby jako je péče o děti, seniory, rodiny atp., kulturní a sportovní vyžití atd. Na chod města a bezpečnost dohlíží městská policie, sídlí zde Obvodní oddělení Policie ČR, svou stanicí má i Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje. Vrchlabí je poměrně bezpečnou obcí s relativně nízkým rizikem trestné činnosti a nízkou kriminalitou.

4.1.10.1 Bydlení

Atraktivita bydlení ve Vrchlabí vzrůstá. Láká polohou v blízkosti přírody a hor, a zároveň kvalitní občanskou vybaveností a městskou infrastrukturou. Téměř celé zastavěné území města je obydlené a plně využívané, převažuje bydlení v bytových domech. Podle Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 v ČR a dat z ČSÚ disponuje Vrchlabí celkem 5 848 byty,

z toho 3 562 v bytových domech, 2 132 v rodinných domech, 154 v ostatních budovách. Z celkového počtu bytů bylo 5 559 obydlených. Častým důvodem neobydlených bytů je jejich využití k rekreaci. V roce 2011 zde bylo celkem 2 105 domů, z toho 388 bytových a 1 648 rodinných, dále 69 ostatních budov k bydlení. Výsledky ze sčítání v roce 2021 ještě nejsou známy. Za rok 2020 vzniklo ve Vrchlabí celkem 9 nových bytů v rodinných domech. Tak nízké číslo mohlo být způsobeno pandemií koronaviru Covid-19 rozběhnuté v roce 2020, protože striktní opatření a omezení proti epidemii zasáhla kromě jiných průmyslových odvětví také stavebnictví, a obecně zbrzdila výstavbu bytů, domů apod. Srovnání počtu nově dokončených bytů v letech 2016 až 2020 ve městě Vrchlabí ukazuje Tabulka 12. Je z ní patrné, že nejvíce bytů v bytových domech (26) bylo postaveno v roce 2017, kdy byla dokončena stavba dvou bytových domů podhorského charakteru v městské části Liščí kopec. Kromě dokončených bytů v rodinných a bytových domech vznikly nějaké nové byty např. v nebytových budovách či nástavbami hlavně v bytových domech. Například v roce 2018 vzniklo nástavbami 13 nových bytů v bytových domech. V současné době se ve Vrchlabí budují dva apartmánové domy, další developerské projekty se plánují a připravují. (ČSÚ)

Tabulka 12: Počet dokončených bytů ve městě Vrchlabí v letech 2016-2020

Byty ve Vrchlabí	2016	2017	2018	2019	2020
Počet dokončených bytů – celkem	28	39	34	17	9
Byty v rodinných domech	14	8	6	14	9
Byty v bytových domech	0	26	8	0	0

Zdroj: vlastní zpracování (počet dokončených bytů), ČSÚ [online]

4.1.10.2 Vzdělávání

Příspěvkovou organizací je **Dům dětí a mládeže (DDM) Pelíšek** ve Vrchlabí, který funguje s širokou zájmovou i příležitostnou působností. Nabízí různé kroužky např. sportovní či taneční, nebo prázdninové aktivity pro děti, pořádá soutěže a poskytuje nejrůznější služby v oblasti volnočasových aktivit. Působí zde regionální a národopisný soubor **Krkonošský Horal**, který se zabývá lidovou kulturou, místními tradicemi, tancuje krkonošské tance a vystupuje na regionálních i zahraničních folklorních akcích. Pro děti především čtvrtých a pátých ročníků vrchlabských a okolních blízkých základních škol funguje odpolední **dětský klub EDDA Vrchlabí**. „*Hlavním cílem klubu je podpořit rodiče pečující o děti na 1. stupni základní školy a umožnit jim sladit péči o ně s profesním životem. Dětský klub a velká zahrada slouží k různorodým aktivitám a poskytuje dětem smysluplné využití volného času.*“ (mestovrchlabi.cz) Dalším spolkem je klub pro děti a

mládež různého věku **Coollna NaDěje**, který se snaží propojovat generace a učit se od sebe navzájem. Hlavním smyslem je skloubení pracovních i volnočasových aktivit mladé a starší populace. Místní **Spolek Na Dvoře** podporuje dobrovolnické, mládežnické a ekologické organizace regionu a společenské vyžití, vzdělávání a vzájemné poznávání napříč generacemi a kulturami. Funguje zde také **Eurodesk**, což je evropská informační síť pro mládež působící ve 36 zemích a umožňující mladým lidem přístup k informacím o pracovních příležitostech, stážích, mobilitách a různých vzdělávacích programech. V roce 2014 bylo ve Vrchlabí otevřeno **KCEV Krtek**, resp. nové **Krkonošské centrum environmentálního vzdělávání** (lidově označované jako Krtek). Svým tvarem budovy se centrum stalo středem pozornosti architektů, stavitelů, designérů i široké veřejnosti. Stavba získala v roce 2014 ocenění Stavba roku Královéhradeckého kraje. Širokou základnu ve Vrchlabí má **Junák – český skaut** neboli mezinárodní výchovné hnutí pro mládež jakožto dobrovolný, nezávislý a nepolitický spolek. Organizuje mládežnické schůzky, akce, výlety, tábory, vzdělávací, kulturní, sportovní a jiné volnočasové aktivity. Základním posláním je podporovat všestranný rozvoj mládeže a dospívajících. Pod světovou mládežnickou organizací YMCA ve Vrchlabí funguje tzv. **Ten Sing**, což je mezinárodní program pro práci s mládeží, jeho cílem je poskytnout mladým lidem prostor pro sebevyjádření pomocí kreativních uměleckých forem. Ve městě se nachází **Regionální turistické informační centrum Krkonoše** a nechybí **Městská knihovna**, která pořádá besedy a přednášky. Do příspěvkových organizací s právní subjektivitou spadají **mateřské školky** (celkem 5) a **základní školy** (celkem 3), **Krkonošské gymnázium a Střední odborná škola, Střední odborné učiliště**. (Zájmové sdružení a lidové spolky, *Turistický portál Vrchlabí* [online])

4.1.10.3 Zdravotnictví a sociální služby

Ve Vrchlabí se nachází **Nemocnice Vrchlabí s.r.o.**, která má spádovou oblast přibližně okolo 35 tisíc obyvatel, každoročně nemocnici navštíví více než 10 milionů turistů. Ze zdravotnických organizací lze kromě nemocnice zmínit **Polikliniku Vrchlabí**. Ve Vrchlabí funguje pobočka **Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky**. Nechybí **Klub seniorů, Domov důchodců (Domov pro seniory Vrchlabí)** a **Dům s pečovatelskou službou**. V roce 2016 ve Vrchlabí vznikl **Domácí hospic Duha** jako pobočka Domácího hospice Duha Hořice. Působí zde **Diakonie Českobratrské církve evangelické – Středisko světlo**, jenž poskytuje služby pro lidi s postižením, seniory i rodiny s dětmi. K nalezení je **Dětský domov** se školní jídelnou, který slouží jako výchovné zařízení o kapacitě 24 dětí pro výkon ústavní výchovy zřízené Královéhradeckým

krajem. Mezi zájmové spolky města Vrchlabí patří např. **Rodinné centrum Kopretina**, které vytváří prostor, kde se mohou rodiny setkávat a sdílet společný čas. Dále **občanské sdružení Tamar**, jejichž činnost je zaměřená především na rodiny a vzájemné soužití všech věkových generací. (Palátková, 2021; Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; Zájmové sdružení a lidové spolky, *Turistický portál Vrchlabí* [online])

4.1.10.4 Kulturní vyžití

Město Vrchlabí má poměrně bohatý kulturní život a nabízí mnoho možností společenského vyžití. Kulturní instituce jsou vesměs městskými příspěvkovými organizacemi, které podléhají správě města. Patří mezi ně například **Základní umělecká škola Karla Halíře**, jenž poskytuje základy hudebního a uměleckého vzdělávání. **Kulturní dům Střelnice** je významné kulturní a vzdělávací zařízení, které pořádá divadelní představení nejrůznějšího druhu. Konají se tu maturitní plesy, koncerty, besedy, přednášky, výstavy, slouží k organizování zájmových činností, zábavných i vzdělávacích programů. Nově od roku 2020 je v provozu plně digitální promítání kina. Kulturní dům Střelnice proslavil režisér Miloš Forman v roce 1967, který si dům vybral pro natočení filmu „Hoří, má panenko!“. Dále funguje **Divadelní klub Vrchlabí**, jenž pořádá různá komorní divadelní představení, akce pro školy, provozuje kino, divadelní kavárnu, bar, a je zázemím pro hřiště na pétanque. V letních měsících je možné navštívit **Letní kino Tripsi Vrchlabí**. **Krkonošské muzeum** je umístěné v areálu Čtyř historických domků, které patří mezi nejstarší lidové stavby v Krkonoších a jsou vzácným pozůstatkem původní městské zástavby. V jednom z nich se nachází **Informační středisko Správy Krkonošského národního parku**. Muzeum nabízí výstavy a stálé expozice lidového umění, uměleckých řemesel, historie krkonošské turistiky atd. Část Krkonošského muzea se nachází v **Augustiniánském klášteře**, které v současné době prochází přeměnou a buduje se v této lokalitě nové Návštěvnické centrum Krkonošského národního parku. Spolek **Galerie Morzin** pořádá nejen krátkodobé výstavy včetně komentovaných prohlídek, ale nabízí různé edukativní a výtvarné programy. Ve Vrchlabí funguje několik divadelních spolků, jako je **Vlastenecký divadelní spolek Vlastík** s dlouhou místní tradicí ochotnického divadla, nebo **Vrchlabský divadelní spolek Lipany**. Zajímavostí je **skupina historického šermu REGO** fungující od roku 1980, která za dobu svého působení předvedla již více než tisíc vystoupení v dobových kostýmech především na hradech a zámcích. Město každoročně pořádá mnoho tradičních akcí, jako jsou např. masopust, plesy, jarmarky, trhy, pouť, vyhlásování a

oceňování nejlepších sportovců města Vrchlabí, lyžařský běžecký závod Krkonošská 70, závod horských kol, dálkový pochod Krakonošova stovka, horský běh na 25 km, cyklistický závod, atletický závod, olympijský den, vítání ptačího zpěvu, udělování ceny ředitele Správy KRNAP, výstup na vrchol Žalý, muzejní noc, motorkářské požehnání, májová veselice, den dětí, setkání amerických vozidel a motocyklů, komentované prohlídky vrchlabských památek s průvodcem, vrchlabské hudební léto, řemeslnické léto, krkonošské pivní slavnosti, dožínky, mezinárodní folklórní festival, vyhlídkové lety na vrchlabském letišti, jazzový festival, koncerty, výtvarné dílny, vánoční akce a koncerty, a mnoho dalších akcí. (Palátková, 2021; Zájmové sdružení a lidové spolky, *Turistický portál Vrchlabí* [online])

4.1.10.5 Sport a volnočasové aktivity

Mezi významné sportovní organizace města patří například fotbalový klub **FC Vrchlabí**, který trénuje v moderním fotbalovém stadionu v areálu Vejsplachy. V těsné blízkosti se nachází **Skatepark Vrchlabí** a nedaleko tzv. **Medvědí pumptrack Lážo Plážo** pro jízdu na kole. Hokejový klub **HC Stadion Vrchlabí** má hrací základnu v krytém zimním stadionu, jenž slouží jako hrací tréninková plocha pro hokejový tým první ligy ve Vrchlabí. Atletický oddíl **Tělovýchovná jednota Spartak Vrchlabí** jako občanské sdružení seskupuje celkem přes 1 200 sportovců v 16 oddílech. Eviduje a spravuje sportovní oddíly basketbalu, florbalu, cyklistiky, běžeckého a sjezdového lyžování, gymnastiky, tenisu, fotbalu, karate, šach, kuželek a dalších aktivit. V létě probíhají tréninky v nově renovovaném **Sportovním areálu manželů Zátopkových**. Nechybí **Tenisový areál Vrchlabí** a vnitřní i venkovní tenisové kurty v areálu **Holiday park Vrchlabí Liščí farma**. Pro nadšence do kolečkových bruslí je k dispozici **in-line stezka Vrchlabí – Prostřední Lánov** v délce trasy 2,5 km, která je zároveň cyklostezkou. Cyklostezky propojují Vrchlabí s některými okolními obcemi, zároveň je možné využít služby linek veřejné dopravy Krkonošských cyklobusů. Sportuje zde také tým ragbistů z místní **Rugby League**. Na území města Vrchlabí se nachází čtyři lyžařské vleky. **Skiareál Herlíkovice a Bubákov** leží 3 km od centra Vrchlabí. Zahrnuje 12,4 km sjezdových tratí různých úrovní obtížnosti, snow park, sjezdovky pro večerní lyžování v délce 3 km, a dále půjčovny, ski-servis, lyžařské školy včetně služeb hlídání dětí, nechybí občerstvení atp. Většina sjezdovek je uměle zasněžována. **Ski areály Kněžický vrch – Kebrlák a Kněžický expres** jsou situované pouhých 400 m od centra města. Jsou zde běžecké lyžařské tratě v délce 50 km propojené s **běžeckým areálem Vejsplachy** ve Vrchlabí, a dále s Beneckem

a Horními Mísečkami. K využití jsou ve městě sportoviště **fitness, bowling, squash, horolezecká stěna**, možnosti **jezdeckví na koních** atd. V neposlední řadě je možné zapojit se do **Letecké školy Vrchlabí**, která provádí teoretickou i praktickou výuku motorového a bezmotorového létání v různých typech letadel. Rovněž nabízí možnost vyhlídkových letů nad celým pohořím Krkonoš. (Palátková, 2021; Sjezdové lyžování, *Turistický portál Vrchlabí* [online])

4.1.11 Infrastruktura

4.1.11.1 Technická infrastruktura

Z hlediska infrastruktury je město Vrchlabí dobře a kvalitně vybavené, disponuje všemi základními službami technické vybavenosti. Mezi příspěvkové organizace patří **Služby města Vrchlabí**, které zajišťují komunální a technické služby jako je např. údržba veřejných prostranství, zeleně a veřejného osvětlení, výlepová služba na plakátovací plochy atd. **Městské vodovody a kanalizace Vrchlabí** provozují kompletní vodohospodářské služby, spravují 80 km vodovodních a kanalizačních sítí. Město disponuje kanalizací, čističkou odpadních vod, plynofikací a veřejným vodovodem. Hlavním zdrojem pitné vody města je úpravna vody v Herlíkovicích, která využívá povrchového zdroje vody z řeky Labe a podzemního zdroje vody. Dobrá úroveň infrastruktury města Vrchlabí v souvislosti s jeho blízkostí do hor láká nejen turisty, ale také developery. V nedávné době se na území města začaly realizovat developerské projekty a stavět nové byty, další apartmány jsou v plánu. (Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; O společnosti, *Městské vodovody a kanalizace Vrchlabí* [online])

4.1.11.2 Dopravní infrastruktura

Dopravní obslužnost a dostupnost je na tomto území poměrně významná, neboť se jedná o silniční uzel, který je centrem středních Krkonoš. Územím města Vrchlabí prochází silnice první třídy I/14 propojující města Liberec a Trutnov. Významnou komunikací v daném území je silnice II/295 spojující Vrchlabí se Špindlerovým Mlýnem a Novou Pakou směrem na Prahu. Za dopravně nejvytíženější je považována silnice III/32551 mezi Vrchlabím, Klášterskou Lhotou a Hostinném, která má negativní vliv (např. nadměrný hluk) na okolní obytné území a na ostatní účastníky dopravy, především na pěší chodce a cyklisty. Ve Vrchlabí se nachází autobusové nádraží, kudy projíždí místní i dálkové autobusy. Nechybí vlakové nádraží, přestože železniční doprava na tomto území má toho času spíše místní význam, je připravován projekt rekonstrukce nádražní haly.

Nejvýznamnější je regionální trať č. 040 ve směru Trutnov, Hostinné, Stará Paka s odbočkou tratě č. 044 přes Kunčice nad Labem do Vrchlabí. Kromě městské hromadné dopravy jsou zejména v letní sezóně oblíbené a hojně využívané Krkonošské cyklobusy pro pěší a cykloturisty s využitím lokálních cyklostezek. Kvůli členitosti terénu je cyklistická doprava na Vrchlabsku vnímána spíše jako volnočasová a rekreační aktivita, než každodenní dojíždění na kole do zaměstnání atp. V zimě fungují skibusy propojující Vrchlabí s vrchlabskými lyžařskými středisky a Skiareálem Špindlerův Mlýn. (Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; Základní charakteristika území, *Královéhradecký kraj* [online])

4.1.12 Životní prostředí

Město Vrchlabí a jeho životní prostředí je ovlivněno přítomností Správy Krkonošského národního parku, která se zabývá ochranou přírody včetně kontrolní, informační, kulturně-výchovné činnosti a zajišťování postupů, jak o zdejší krajinu pečovat. Provádí sanační a údržbářské práce, organizuje a podílí se na výzkumu přírodního prostředí Krkonoš apod. Kromě toho, že území zasahuje do Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma, je Vrchlabí charakteristické typickým horským reliéfem. Je atraktivním regionem díky vysokým přírodním hodnotám krkonošského masivu. Krajina včetně fauny a flóry je tu velmi pestrá a rozmanitá. I díky své krásné a unikátní přírodě a dobrému stavu životního prostředí má Vrchlabí vysoký potenciál k rekreaci a cestovnímu ruchu. V rámci Královéhradeckého kraje je ze všech ORP nejvíce zalesněným územím. Lesy pokrývají více než polovinu rozlohy ORP Vrchlabí, oproti tomu zemědělská půda je naopak nejmenší v rámci kraje, zabírá okolo 40 % území. Mezi negativní jevy působící na životní prostředí je možné zařadit zvýšenou tranzitní nákladní automobilovou dopravu spojenou především se zdejší výrobou převodovek společností Škoda Auto a.s., kdy dochází ke zvýšení emisí a hluku. Vliv na životní prostředí Vrchlabska má do určité míry také těžba vápence v okolních obcích, která zvyšuje koncentraci prachu v ovzduší. Město Vrchlabí se rozkládá na území zvláště chráněné přírodní lokality mezinárodního významu, neboť spadá do: Evropsky významné lokality Krkonoše, Ptačí oblasti Krkonoše, Bilaterální biosférické rezervace Krkonoše. (Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; Správa NP, *Správa Krkonošského národního parku* [online]; Základní charakteristika území, *Královéhradecký kraj* [online])

4.2 Regionální politika města Vrchlabí

Vrchlabí dlouhodobě usiluje o rozvoj území. Plánuje investice, které se následně snaží realizovat, což přináší progresivní vývoj města. Rozvojové projekty mají významnou roli ve fungování regionální politiky, neboť vytváří výstupy, které reflektují operační cíle, tedy to, co vznikne jako následek různých aktivit. Projekty představují přínos a reflektují naplnění konkrétních, dlouhodobých a specifických cílů. Spolufinancování projektů ze strany kraje, státu ČR nebo EU je důležitým faktorem ovlivňujícím regionální politiku, jelikož napomáhá realizaci větších investičních akcí, které obec není sama schopna zafinancovat. Finanční pomoc přispívá k dosažení hmatatelných výsledků, které mají pozitivní dopad na dané území včetně jeho obyvatel.

4.2.1 Dotační projekty

V této kapitole jsou charakterizovány dotační projekty za období 2015 až 2021 a vyzdvihnuty nejzajímavější a nejvýznamnější, resp. finančně nejnákladnější investiční akce, na které byla získána dotace. Následně jsou podrobněji rozebrány konkrétní rozvojové aktivity realizované ve městě Vrchlabí, které byly předmětem dotazníkového šetření. Projekty jsou charakterizovány včetně jejich cílů, období realizace, financování, výstupů, přínosů a podobně.

Město Vrchlabí zrealizovalo mnoho projektů ať už z vlastních zdrojů či z přijatých dotací. Město je příjemcem mnoha dotačních titulů v různých oborech, jako je např. životní prostředí, cestovní ruch, infrastruktura, školství, přeshraniční spolupráce atd. Má bohaté zkušenosti s čerpáním z dotačních programů Královéhradeckého kraje, České republiky i Evropské unie. Přehled nejdůležitějších přijatých dotací města Vrchlabí za období 2015 až 2021 uvádí Příloha 7. Tabulka znázorňuje přijaté státní dotace, dotace z Královéhradeckého kraje, finanční zdroje od podniku Škoda Auto a.s., Nadace ČEZ nebo Programu regenerace městských památkových zón (MPZ). Největší přijatou finanční částkou ve sledovaných letech byla dotace z Ministerstva průmyslu a obchodu ve výši 82,4 milionů Kč na rozšíření vrchlabské průmyslové zóny v roce 2017. O tomto projektu bude podrobněji pojednáno v další kapitole 4.2.2 Analýza vybraných projektů. Z tabulky (Příloha 7) obsahující přehled přijatých dotací je možné vyčíst několik pro město významných projektů, mezi které patří např. modernizace úpravny vody, vybudování skateparku nebo renovace sportovního areálu manželů Zátopkových.

Modernizace úpravny vody

Významnou částku poskytlo v roce 2019 Ministerstvo životního prostředí, skoro 47 milionů Kč, společně se Státním fondem životního prostředí s částkou 3,6 milionů Kč na modernizaci úpravny vody v městské části Herlíkovice. Realizace projektu celkem stála přes 74 milionů Kč. Modernizace trvala od listopadu roku 2017 do října 2018, spočívala ve výměně technologie a vybavení, které zajistilo kvalitnější čistou pitnou vodu pro obyvatele Vrchlabí. Úpravna vody zahrnuje celý distribuční systém včetně čistírny odpadních vod. Hlavním zdrojem vody je z 80 % voda z řeky Labe, zbytek tvoří podzemní prameniště v oblastech Pod Strážným, Peklo, Kněžice a Žalý. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Kvalitnější voda pro obyvatele Vrchlabí v Čechách díky modernizaci čistírny, *Evropská komise* [online]; Vrchlabí – Intenzifikace úpravny vody Herlíkovice, *Ekologický rozvoj a výstavba s.r.o.* [online]; Včasné řešení problému. Kvalitě vody ve Vrchlabí výrazně pomohla dotace EU, *Krkonošský deník.cz* [online])

Vybudování skateparku

Dalším zajímavým dotačním projektem bylo vybudování skateparku v areálu Vejsplachy. Má atypický trojúhelníkový tvar z důvodu maximálního využití volného prostoru, jenž byl u fotbalového stadionu. Výstavba byla dokončena v druhé polovině září roku 2020 v hodnotě 5 milionů Kč. Na vybudování přispěly vedle města Nadace ČEZ částkou 750 tisíc Kč a Škoda Auto 150 tisíc Kč. Park mohou využít nejen skateboardisté, ale také inline bruslaři nebo jezdci na „freestylových“ koloběžkách. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Ve Vrchlabí už brzy vznikne nový skatepark a krytý bazén, *Vrchlabí – apartmány* [online]; Vrchlabí má hotový skatepark, hned na začátku musí zůstat zavřený, *Krkonošský deník.cz* [online])

Renovace sportovního areálu manželů Zátopkových

Potřebnou investiční akci byla renovace sportovního areálu manželů Zátopkových, která byla dokončena v září roku 2021. Spočívala v rekonstrukci atletického oválu, opravě plochy hřiště, tzn. položení nových barevných povrchů, umělé trávy, nových drenáží k odtékání dešťové vody, oplocení areálu atp. Renovace stála 7,5 milionu Kč, z toho 2,5 milionu Kč poskytl Královéhradecký kraj, 200 tisíc Kč přispěl podnik Škoda Auto. Areál hojně využívají sportovci, děti, školy a široká veřejnost, cílem proto byla obnova zastaralého hřiště, kde plocha byla zvlněná, povrch byl starý a již zdevastovaný sluncem a klimatickými vlivy. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Areál manželů Zátopkových je hotov a předán veřejnosti, *Zvon – Vrchlabí* [online])

4.2.2 Analýza vybraných projektů

Kapitola se zabývá podrobnějším rozbohem konkrétních projektů, které byly realizovány ve městě Vrchlabí z vlastních finančních zdrojů nebo s pomocí dotačních příspěvků z rozpočtu kraje, státu či evropských fondů. Vybrané investiční projekty jsou podrobněji analyzovány z hlediska zaměření, období realizace, výše finančních nákladů, zdrojů financování, cílů či přínosů. Společným cílem těchto projektů bylo vylepšit, oživit a zatraktivnit území města pro občany Vrchlabí a širšího okolí.

Vybrané rozvojové projekty, které jsou v této kapitole rozebrány, byly rovněž předmětem dotazníkového šetření na území ORP Vrchlabí. Cílem průzkumu bylo zjistit a vyhodnotit, jak jsou občané informováni o konkrétních investičních akcích, a jaký pro ně mají přínos jednotlivé realizované nebo plánované projekty. Výsledky dotazníkového šetření jsou součástí další kapitoly diplomové práce.

Čisté horní Labe

Významným investičním projektem města Vrchlabí byla rekonstrukce kanalizačního systému včetně vybudování přípojek v roce 2009 až 2010, s názvem „Čisté horní Labe“. Projekt byl jednou z největších a nejnákladnějších investičních akcí v historii města Vrchlabí, v hodnotě zhruba 600 milionů Kč. Byl uskutečněn za pomoci evropských dotací z Fondu soudržnosti, ze kterého bylo poskytnuto 273 milionů Kč, tedy více než 50 % finančních prostředků na náklady projektu. Na financování se podílel Státní fond životního prostředí ČR. Vrchlabí je provozovatelem a vlastníkem vodohospodářské infrastruktury na tomto území. V rámci investiční akce se jednalo o spojení povodí Horního Labe. Projekt byl rozdělen do tří základních investičních akcí: dostavba kanalizační sítě ve Vrchlabí, rekonstrukce a intenzifikace čističky odpadních vod Vrchlabí, dostavba a výměna potrubí vodovodní sítě. V rámci projektu bylo vybudováno 35 km gravitačních kanalizačních stok, 4 km veřejných částí kanalizačních přípojek a dva vírové separátory. Díky dobudování kanalizace, která pokryla 95 % území města, se zlepšila kvalita vody v Labi pro odběr pitné vody a pro rekreaci, a tím se celkově zlepšilo životní prostředí na území Vrchlabí a v jeho okolí. Zároveň byly položeny nové asfaltové povrchy silnic, neboť na většině komunikací probíhaly výkopové práce. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Čisté horní Labe, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; Realizované projekty v oblasti životního prostředí a zemědělství, *Královéhradecký kraj* [online])

Průmyslová zóna Vrchlabí

Velmi významný a rozsáhlý projekt města s názvem Průmyslová zóna (PZ) Vrchlabí byl stavebně započat v roce 2011 a poslední etapa byla dokončena v roce 2018. Rozšíření průmyslové zóny bylo rozděleno do dvou etap, přehled částek a zdroje financování v jednotlivých etapách zobrazuje Tabulka 13. Rozšíření vrchlabské průmyslové zóny stálo více než půl miliardy korun, na financování projektu se podílelo město Vrchlabí, stát ČR, Královéhradecký kraj a Liberecký kraj. Z dotačních titulů bylo hrazeno 75 % celkových výdajů a město Vrchlabí financovalo zbylých 25 %. Primárním záměrem bylo vybudování dvou nových montážních hal na výrobu převodovek podniku Škoda Auto a.s., na základě čehož se přistoupilo k dalšímu rozvoji městské infrastruktury.

Projekt byl velkou investiční akcí, ve které se musely řešit terénní úpravy, demolice objektů, přeložky a opravy inženýrských sítí, vybudování nových konstrukčních vrstev, rekonstrukce komunikací, výstavba chodníků pro chodce, které zvýšily bezpečnost silničního provozu ve městě Vrchlabí, vybudování bezpečnostních ostrůvků u přechodů pro chodce, instalace veřejného osvětlení, protipožární opatření apod. Celá akce započala vykupováním pozemků včetně budov, které město zdemolovalo a připravilo pro výstavbu nových hal Škoda Auto. Město muselo jednat s majiteli staveb a vykoupit objekty, přesunout vysokotlakou regulační stanici plynu, trafostanice sloupů vysokého napětí, provést hrubé terénní úpravy v zóně automobilky, která potřebovala uvolnit pozemky ke svému rozšíření zázemí. Dalšími kroky byla protipovodňová opatření, v rámci kterých se postavil odlehčovací kanál Vápenického potoka, jenž byl ohrazen potrubím, aby zde nebylo otevřené koryto. V obou etapách rozšíření PZ bylo rekonstruováno několik silničních úseků I., II. i III. třídy a financováno Královéhradeckým krajem. Poslední částí první etapy, která byla dokončena na podzim roku 2016, bylo vybudování kruhového objezdu a nového mostu přes řeku Labe, čímž vzniklo napojení na silnici první třídy ve Vrchlabí.

Tabulka 13: Přehled částek a zdroje financování rozšíření PZ

První etapa rozšíření průmyslové zóny		Částka (mil. Kč)
Celkem		448
Zdroj financí	Město Vrchlabí	122
	Královéhradecký kraj	17
	Liberecký kraj	43
	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR – státní dotace	266
Druhá etapa rozšíření průmyslové zóny		Částka (mil. Kč)
Celkem		136
Zdroj financí	Královéhradecký kraj	34
	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR – státní dotace	102

Zdroj: vlastní zpracování, Budování vrchlabské průmyslové zóny jde do finále, *Svazek obcí Horní Labe* [online]

Kromě vybudování nové technické a dopravní infrastruktury projekt zahrnoval stavbu nového fotbalového stadionu v areálu Vejsplachy včetně rekonstrukce kruhového objezdu u stadionu, nebo postavení lávky pro pěší přes obchvat. Celkové náklady činily 132 milionů Kč, stavba byla zahájena v roce 2013 a dokončena roku 2015. Na původním místě nové montážní haly pro převodovky podniku Škoda Auto stálo městské fotbalové hřiště, které bylo zdemolováno, a automobilka zde rozšířila svoji výrobní působnost. Na základě tohoto kroku bylo rozhodnuto o výstavbě nového fotbalového stadionu. V zimě je areál centrem běžeckého lyžování, kde zdejší oddíl provozuje jediný běžkařský okruh s umělým zasněžováním a nočním osvětlením ve východních Čechách. V rámci projektu byly vybudovány také rozvody pro zasněžování a město pořídilo sněžná děla. Město areál udržuje a v zimě upravuje běžecké tratě, díky čemuž je lokalita v současné době hojně využívána v létě i v zimě mnoha sportovci z Vrchlabí i okolí.

Záměrem rozšíření průmyslové zóny bylo především zajištění a podpora rozvoje podniku Škoda Auto, a s tím i zkvalitnění silničního provozu s ohledem na bezpečnost nejen ve Vrchlabí, ale také v rámci tranzitního provozu na trase Vrchlabí – Kvasiny, mezi dvěma závody této automobilové společnosti. Cílem bylo zlepšit veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, zvýšit bezpečnost a plynulost dopravy, a celkově zlepšit dopravní spojení do Vrchlabí a Podkrkonoší. Dobudování průmyslové zóny také přineslo více možností pro volnočasové aktivity výstavbou sportovního areálu, a rovněž zvýšení počtu pracovních míst v podniku Škoda Auto. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Průmyslová zóna zásadně podpořila rozvoj Vrchlabí, *Jan Sobotka* [online]; Komunikace do průmyslové zóny ve

Vrchlabí otevřena, *Msilnice.cz* [online]; Průmyslová zóna Vrchlabí jde do finále. Příští rok se zahájí poslední silniční stavba, *Královéhradecký kraj* [online]; Začaly rekonstrukce silnic v průmyslové zóně Vrchlabí, *Královéhradecko: síť internetových novin Regiony24.cz* [online])

Smart Region Vrchlabí

Vrchlabí se zapojilo do unikátního projektu inteligentních sítí a největšího z demonstračních projektů evropských chytrých sítí, tzv. Smart Grids. Projekt byl realizován a financován ve spolupráci se společností ČEZ v období 2010 až 2015. Vrchlabí se tak stalo jedním z prvních „inteligentních“ měst s „chytrou“ elektrickou sítí. Území Vrchlabí bylo vybráno záměrně z důvodu vhodné lokality pro výstavbu tzv. kogeneračních jednotek (tzn. výroba elektřiny a tepla zároveň), také kvůli ideální velikosti a možnostem začlenění obnovitelných zdrojů energie. Dalším faktorem výběru města Vrchlabí byla možnost posouzení projektu z ekologického hlediska, neboť díky blízkosti KRNAP bylo možné ověřit dopady projektu na životní prostředí.

Příležitost zapojení Vrchlabí do Smart Regionu přispěla k řešení problémů s městskými sítěmi a zároveň poskytla perspektivy dalších inovací do budoucna. Přinesla pokračující spolupráci v návazných projektech, jako je např. testování inteligentního osvětlení s technologií od společnosti ABB. V rámci projektu Smart Region Vrchlabí byly instalovány inteligentní elektroměry a dálkový odečet na 4 600 odběrných místech. Chytré měřiče spotřeby zajišťují obousměrnou komunikaci mezi distribuční sítí a zákazníkem, přičemž výsledkem je možnost sledovat aktuální spotřebu elektrické energie případně ji optimalizovat. V tzv. multiutilitním domě, v jednom z bytových domů na sídlišti Liščí kopec, byly navíc instalovány chytré měřiče na rozvody vody, plynu a tepla pro vytápění. Cílem zapojení do projektu s využitím moderních technologií bylo také vybudování ostrovního provozu v lokalitě Liščí kopec Vrchlabí, který v případě výpadku elektřiny v nadřazené elektrizační soustavě zajistí vlastní výrobu elektrické energie a přínos tepla. Projekt dále zahrnoval instalaci dobíjecích stanic pro elektromobily. Ve Vrchlabí bylo instalováno celkem pět standardních stanic a jedna s větším výkonem dobíjení. Městský úřad a Správa KRNAP pro své služby elektromobily využívá, a místním dopravcem KAD byl již odzkoušen také elektrobuses značky SOR.

Přínosy projektu pro město Vrchlabí spočívaly především ve vybudování nové, bezpečné a spolehlivé infrastruktury včetně veřejného osvětlení, zajištění dodávek tepla za garantovanou cenu, vytvoření ostrovního provozu jako součást krizové ochrany, zavedení

provozu elektromobilů ve službách města, a celkový rozvoj elektromobility na území Vrchlabí. Spolehlivost městských sítí zvyšuje nejen celkovou kvalitu života ve městě, ale rovněž znamená atraktivnost regionu pro investory, jako nezbytný předpoklad jeho dalšího rozvoje. Realizace projektu pomohla městu Vrchlabí získat kvalitní rozvodné sítě elektřiny a tepla, a vyřešit problémy s jejich provozem. Cílem zapojení města do Smart Regionu bylo zefektivnění zajištění dodávek elektrické energie včetně minimalizace poruch sítí, a zároveň zvýšení bezpečnosti dodávek elektrického proudu ve Vrchlabí. (Smart Region Vrchlabí, *Centrum investic, rozvoje a inovací* [online]; Vrchlabí – inteligentní město s chytrou sítí, *Smart city v praxi* [online]; Projekt Smart region Vrchlabí zblízka: úspěchy, otazníky a další plány, *Smart city v praxi* [online]; Smart Region Vrchlabí, *Svět energie: Vzdělávací portál ČEZ* [online]; Smart region Vrchlabí – první česká chytrá síť, *Oenergetice.cz* [online])

Nábřeží Marie Kubátové

V centru města u řeky Labe byla v roce 2017 vybudována náplavka v rámci rekonstrukce nábřeží, které bylo nově pojmenováno po spisovatelce Marie Kubátové, která žila ve Vrchlabí, byla představitelkou krkonošské regionální literatury a proslavila se zejména Krkonošskými pohádkami. Rekonstrukce této městské části trvala zhruba rok a byla zpřístupněna v září 2017. Rozsáhlá přestavba stála 26,5 milionů Kč a byla financována z vlastních zdrojů města Vrchlabí. Kromě možnosti parkování tak vzniklo místo pro odpočinek a setkávání občanů, jarmarky, bleší trhy či menší kulturní akce apod. Úpravy přinesly kromě nové náplavky také novou silnici, lávku pro pěší chodce přes řeku Labe, chodník, cyklostezku, nová parkovací místa, odpočívadla a zeleň. Cílem bylo zkultivovat prostor v centru města a společně s vybudováním náplavky nabídnout nové možnosti k trávení volného času, resp. nový cíl procházek, výletů, drobného občerstvení, občasných kulturních akcí, koncertů či setkání. Záměrem bylo také se vznikem parkovací plochy zlepšit dopravní situaci na levobřežní komunikaci. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Vrchlabské nábřeží nese jméno Marie Kubátové, *Svazek obcí Horní Labe* [online])

Revitalizace areálu Vejsplachy

V roce 2018 město investovalo do revitalizace rybníka a rekultivace areálu Vejsplachy. Přírodní koupaliště bylo kompletně odbahněno a nově napuštěno. Začalo se vypuštěním a vybagrováním rybníka, odbahněním následně došlo ke zkvalitnění vody a lepší průzračnosti, zvětšil se objem vodní nádrže, došlo k úpravě a zpevnění břehů. Do revitalizace okolí areálu bylo investováno 9,5 milionů Kč a 4 miliony Kč do odbahnění

vodní plochy. Finance poskytl Vrchlabí z vlastního rozpočtu města. Součástí projektu bylo provedení několika na sebe navazujících dílčích stavebních prací, zavedení technických opatření a stavba objektů. Na rybníku, lidově nazývaném Kačák, byl postaven rybářský domek na kůlech, molo a skákadlo pro plavce. Domek nad hladinou rybníka slouží jako odpočinkové místo a zároveň je vstupem do vody pro plavce. Dále byl vybudován povalový chodník přes lužní les s naučnou stezkou, prostorné veřejné ohniště, pěšina, převlékárny a plážová sprcha. Voda z rybníka je čerpána také na zavlažování fotbalového stadionu a v zimě na zasněžování běžkařských tratí pomocí sněžných děl. Okolí areálu Vejsplachy je vyhledávanou rekreační zónou, cílem projektu proto bylo zkvalitnění rekreační funkce lokality při respektování přírodního rázu zdejší krajiny. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Obnova letního přírodního koupaliště ve Vrchlabí, *Jan Sobotka* [online]; Krkonoše mají osvěžení nejen pro turisty, Vrchlabí opravilo Kačák, *IDNES.cz* [online])

Rekonstrukce náměstí Míru

Vrchlabské náměstí Míru bylo přestavěno z rušné křižovatky na místo pro shromažďování lidí. Namísto původní travnaté plochy vznikl nový dlážděný prostor s lavičkami, výsadba zeleně se záhony květin. Byly umístěny vodní prvky v podobě bývalého náhonu, který kdysi vyráběl elektřinu a poháněl stroje v městských fabrikách. Dále bylo provedeno přeložení vodovodního řádu, instalováno nové veřejné osvětlení a došlo k přemístění morového sloupu. Rekonstrukce v hodnotě 32 milionů Kč probíhala od dubna roku 2018 do prosince téhož roku, a zafinancovalo ji město z vlastního rozpočtu. Proměna spočívala v zúžení hlavní silnice, záměrem bylo zpřehlednit frekventovanou křižovatku a zpomalit dopravu. Cílem rekonstrukce bylo vtisknout tomuto místu charakter náměstí, jaký mělo na přelomu 19. a 20. století, a zvýšit pobytovou atraktivitu místa. Celkovými úpravami byla obnovena urbanisticko-architektonická kompozice náměstí. Rekonstrukce náměstí Míru získala ocenění v soutěži Česká dopravní stavba roku 2018 za celkovou revitalizaci prostoru. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Vrchlabí – náměstí Míru, *Msilnice.cz* [online]; Vrchlabí začne s přestavbou náměstí Míru, vrátí mu historickou podobu, *IDNES.cz* [online]; Rekonstrukce Náměstí Míru získala ocenění v soutěži Česká dopravní stavba 2018, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online])

Rekonstrukce ulice Krkonošská

Ulice Krkonošská, jakožto hlavní tepna centra města Vrchlabí, prošla v roce 2021 rekonstrukcí za 32 milionů Kč. Rekonstrukce dosud není dokončena, práce ještě budou

pokračovat s přibližnými náklady 3 miliony Kč. Dosavadní přestavba trvala od června do prosince roku 2021 a zdrojem financování byly vlastní finanční prostředky z rozpočtu města Vrchlabí. Město již opravilo spodní část Krkonošské ulice v hodnotě 24 milionů Kč v roce 2013, v roce 2018 bylo přestavěno náměstí Míru, které na Krkonošskou navazuje. Posléze v roce 2021 byla dokončena tato centrální ulice vedoucí přes náměstí T. G. Masaryka. Rekonstrukcí bylo dosaženo opravy úseku v délce téměř 800 metrů. Silnice byla zúžena a vyvýšena, byl položen nový asfaltový povrch a vytvořeny nájezdy přes zpomalovací retardéry. Dále byly vybudovány nové chodníky, lavičky, přechody pro chodce, odvodnění, veřejné osvětlení, kanalizace a vodovod s částí přípojek. Součástí stavby byly přeložky elektrických sítí a plynovodu. Vznikl nový mobiliář a upravila se vegetace. V rámci této rekonstrukce byl posílen výkon dobíjecí stanice pro elektromobily na náměstí T. G. Masaryka, která nyní zvládne nabíjení aut výrazně rychlejším způsobem. Hlavním cílem projektu bylo zatraktivnit vzhled náměstí, opravit chodníky, zvýšit bezpečnost pro pěší chodce, zklidnit a zpomalit dopravu v centru. Maximální povolená rychlost v centru města se po rekonstrukci snížila na 30 km/h z původních 50 km/h. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Vrchlabí opravuje nákladem 35 mil. Kč hlavní ulici přes centrum města, *Seznam Zprávy* [online]; Vrchlabí opraví hlavní třídu, přinese zpomalení dopravy i slevu pro obchodníky, *Krkonošský deník.cz* [online])

Krytý bazén

Velmi dlouho připravovaným projektem byla stavba krytého bazénu v areálu Vejsplachy. O výstavbě se město dohadovalo již okolo 40 let a realizace se řešila několik volebních období. V jednom volebním období nelze tak náročnou investici celkově zrealizovat. Příprava vyrovnání majetkoprávních vztahů, tvorby studií, projektové dokumentace a výběrová řízení včetně zajištění financování či spolufinancování trvá několik let, realizace celé akce proto přesahovala více než jedno volební období. Nakonec byl bazén odhlasován většinou zastupitelů a od dubna roku 2021 je jeho výstavba v procesu, podle plánu by měl být dokončen v roce 2022. Projekt by měl přijít se započítáním všech nákladů na 200 milionů Kč, které město zafinancuje z vlastních zdrojů. Příprava na realizaci výstavby trvala sedm let, město spořilo finanční prostředky a ukládalo je na speciálním účelovém fondu. Tento projekt je druhou nejnákladnější investicí v novodobé historii Vrchlabí po výstavbě a rekonstrukci kanalizačního systému (projekt Čisté horní Labe) v roce 2009 až 2010 za 600 milionů Kč. Krytý bazén bude částečně zapuštěný do země, aby splynul s okolím. Jeho provoz by měl být nízkonákladový, energeticky úsporný a plně

bezbariérový. Měl by sloužit k celoroční rekreaci a sportovnímu vyžití, tj. plavání, odpočinku, zábavě dospělých i dětských návštěvníků areálu. Jeho kapacita by měla být přibližně o počtu 186 osob, součástí bude také sluníčí louka před budovou bazénu a občerstvení ve vstupní hale. Vybavení bazénu je podrobněji rozvedeno v tabulce přílohy této práce (Příloha 10). Cílem vybudování bazénu je rozšířit portfolio vybavenosti města o další možnosti sportovních a rekreačních aktivit ve Vrchlabí pro obyvatele města i širšího okolí. (Interní dokumenty MÚ Vrchlabí; Připravované investiční záměry, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; Vrchlabí postaví krytý bazén, spolkně 190 milionů. Jak bude vypadat?, *Jan Sobotka* [online]; Zastupitelstvo Vrchlabí kývlo na bazén, postaví ho Metrostav za 188 milionů, *Krkonošský deník.cz* [online]; Na koupání už nebude jen Kačák, Vrchlabí postaví bazén za 188 milionů, *IDNES.cz* [online]; Vrchlabí začalo stavět krytý bazén. Kompletně hotovo bude na konci příštího roku, *Hradecká drbna* [online])

4.3 Dotazníkové šetření

4.3.1 Technika dotazníkového šetření

Ke zjištění názoru obyvatel na vybrané rozvojové projekty a ke zhodnocení života ve městě Vrchlabí byl vytvořen anonymní dotazník s názvem Regionální politika a její úloha v rozvoji města Vrchlabí. Anonymní dotazník byl vytvořen ve webové aplikaci Formuláře Google, a byl sdílen mezi obyvateli ORP Vrchlabí, resp. byl určen nejen pro obyvatele města Vrchlabí, ale i občany z okolí, jelikož je Vrchlabí spádovou oblastí a obcí s rozšířenou působností. Byl distribuován elektronickou formou prostřednictvím e-mailové schránky, sociálních sítí (Facebook, Instagram), komunikačních kanálů (Messenger, Whatsapp, iMessage) a osobně v papírové formě. Průzkum probíhal od 11. února do 7. března 2022 formou elektronického i papírového sběru vyplněných formulářů. Dotazník byl sestaven z 22 otázek zaměřených na informovanost obyvatel o hospodaření obce, jejich spokojenost s rozvojem a vybaveností města, a zjišťoval povědomí o vybraných rozvojových projektech realizovaných ve Vrchlabí. Všechny otázky z dotazníku včetně úvodního textu adresovaného respondentům se nachází v poslední příloze na konci této diplomové práce (Příloha 11). V rámci dotazníkového šetření bylo dosaženo reprezentativního vzorku populace pomocí kvótního výběru, pro který byly stanoveny dvě kvóty podle pohlaví a podle věku.

4.3.1.1 Vymezení populace a způsob výběru reprezentativního vzorku

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na město Vrchlabí, které je spádovou oblastí a obcí s rozšířenou působností. Dotazník byl určen obyvatelům správního obvodu ORP Vrchlabí, který zahrnuje 27 483 obyvatel (údaj ke konci roku 2020). Správní obvod se skládá z následujících 16 obcí: Čermná, Černý Důl, Dolní Branná, Dolní Dvůr, Dolní Kalná, Dolní Lánov, Horní Kalná, Hostinné, Klášterská Lhota, Kunčice nad Labem, Lánov, Prosečné, Rudník, Strážné, Špindlerův Mlýn, Vrchlabí. Jako způsob výběru reprezentativního vzorku v rámci dotazníkového šetření byla zvolena metoda kvótního výběru.

Kvótní výběr podle pohlaví

Struktura obyvatel podle pohlaví ve správním obvodu ORP Vrchlabí tvoří z celkového počtu 27 483 obyvatel 13 552 mužů (49,3 %) a 13 931 žen (50,7 %). Počet obyvatel podle pohlaví v jednotlivých obcích spadajících do ORP Vrchlabí podrobněji zobrazuje tabulka v příloze č. 8 (Příloha 8).

Do výzkumu se zapojilo celkem 483 respondentů, z toho 236 mužů a 244 žen, 3 osoby na otázku pohlaví neodpověděly. To znamená, že 480 zaznamenaných odpovědí na otázku „*Jste muž nebo žena?*“ odpovědělo 49,2 % mužů a 50,8 % žen, což procentuálně skoro přesně odpovídá reprezentativnímu vzorku kvótního výběru dle kritéria pohlaví. Porovnání skutečné struktury populace a struktury souboru respondentů podle pohlaví znázorňuje následující Tabulka 14.

Tabulka 14: Porovnání reprezentativity vzorku populace podle pohlaví

Rozložení obyvatel dle pohlaví v ORP Vrchlabí	Skutečná struktura populace	Struktura souboru respondentů
Celkem obyvatel	27 483	480
z toho muži (%)	49,3	49,2
z toho ženy (%)	50,7	50,8

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a vlastního dotazníkového šetření

Kvótní výběr podle věku

Z celkových 27 483 obyvatel správního obvodu ORP Vrchlabí byla populace rozdělena podle klasifikace Českého statistického úřadu na věkové kategorie 0 až 14 let, 15 až 64 let, 65 a více let. Počet obyvatel podle věku v jednotlivých obcích spadajících do ORP Vrchlabí podrobněji ukazuje tabulka v příloze č. 9 (Příloha 9). Kategorie 0 až 14 let představuje 4 358 obyvatel (16 %), nejvíce tvoří kategorie 15 až 64 let s počtem 17 119

obyvatel (62 %), 65 a více let zahrnuje 6 006 obyvatel (22 %) z celkového počtu obyvatel v ORP Vrchlabí. Pro účely dotazníkového šetření však byla z celkového počtu obyvatelstva na daném území odečtena věková kategorie 0 až 14 let, jelikož byl dotazník určen pouze pro občany starší 15 let (horní věková hranice nebyla omezena). Celkový počet dospělých ve správním obvodu ORP Vrchlabí tedy v rámci vybrané kvóty podle věku představuje 23 125 obyvatel, z toho 17 119 osob v letech 15 až 64 let (rovno 74 %), a 6 006 osob ve věku 65 a více let (představuje 26 %).

Výzkumu se zúčastnilo celkem 483 respondentů, z toho 374 osob ve věku 15 až 64 let a 107 osob ve věku 65 a více let, 2 osoby svůj věk neuvedly. Na otázku ohledně věku tedy odpovědělo 481 osob, 77,8 % ve věkovém rozmezí 15 až 64 let, a 22,2 % s 65 a více lety, což procentuálně přibližně odpovídá reprezentativnímu vzorku kvótního výběru dle kritéria věku. Porovnání skutečné struktury populace a struktury souboru respondentů podle věku nad 15 let zobrazuje Tabulka 15.

Tabulka 15: Porovnání reprezentativity vzorku populace podle věku nad 15 let

Rozložení obyvatel dle věku nad 15 let v ORP Vrchlabí	Skutečná struktura populace	Struktura souboru respondentů
Celkem dospělých	23 125	481
z toho 15-64 let (%)	74,0	77,8
z toho 65 a více let (%)	26,0	22,2

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a vlastního dotazníkového šetření

4.3.2 Charakteristika vzorku respondentů

Dotazníkového šetření veřejného mínění se zúčastnilo dohromady 483 respondentů, jejichž rozložení podle pohlaví a věku odpovídá kvótnímu výběru, tedy struktuře celkové populace na území ORP Vrchlabí. Někteří respondenti nezodpověděli všechny otázky v dotazníku, proto se celkový počet odpovědí u jednotlivých otázek nepatrně liší. Na základě segmentačních otázek byli respondenti rozřazeni do pěti různých identifikačních skupin dle jejich odpovědí:

1) Bydliště

Z celkových 482 odpovědělo 272 (56,4 %) osob, kteří bydlí ve městě Vrchlabí. Dále 162 (33,6 %) osob bydlících do 20 km od města Vrchlabí, což je vymezená maximální dojezdová vzdálenost mezi obcemi správního obvodu ORP Vrchlabí a samotným městem Vrchlabí. V poslední řadě je evidováno 48 (10 %) osob, jež bydlí dále než 20 km od města Vrchlabí. Strukturu respondentů podle bydliště vyjadřuje Tabulka 16.

Tabulka 16: Bydliště respondentů dotazníkového šetření

Bydliště respondentů		
Možnosti odpovědí	Absolutní počet	Relativní počet (v %)
ve městě Vrchlabí	272	56,4
do 20 km od města Vrchlabí	162	33,6
dále než 20 km od města Vrchlabí	48	10
Celkem	482	100

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

2) Pohlaví

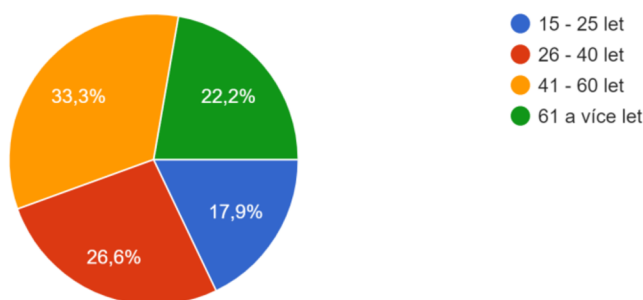
Jak již bylo uvedeno, podle pohlaví odpovědělo 236 (49,2 %) mužů a 244 (50,8 %) žen z celkového počtu 480 osob. Na základě kvótního výběru reprezentativního vzorku struktura souboru respondentů podle pohlaví procentuálně odpovídá skutečné struktuře populace na území celého správního obvodu ORP Vrchlabí.

3) Věk

Respondenti byli rozděleni do čtyř věkových kategorií. Na dotaz o dosaženém věku bylo zaznamenáno celkem 481 reakcí. V kategorii 15 až 25 let odpovědělo 86 (17,9 %) osob, ve věkovém rozmezí 26 až 40 let odpovědělo 128 (26,6 %) osob, v kategorii 41 až 60 let odpovědělo 160 (33,3 %) osob, a ve věku 61 a více let bylo zaevidováno 107 (22,2 %) odpovědí. Věkovou strukturu respondentů dotazníkového šetření zobrazuje Graf 7.

Graf 7: Věková struktura respondentů dotazníkového šetření

Kolik je Vám let?
481 odpovědí

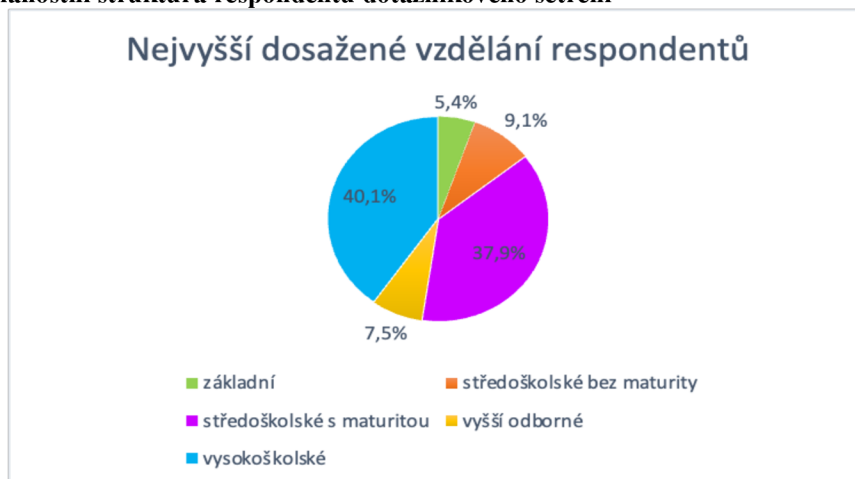
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, Formuláře Google

4) Vzdělání

Dále byli respondenti rozřazeni podle nejvyššího dosaženého vzdělání. V průzkumu odpovědělo ze 481 osob nejvíce vysokoškolsky vzdělaných lidí, tzn. celkem 193 (40,1 %) respondentů. Následovala skupina středoškolsky vzdělaných lidí s maturitou, tj. 182 (37,9 %) respondentů, a středoškolsky vzdělaných lidí bez maturity, tj. 44 (9,1 %) respondentů.

Ve skupině osob s vyšším odborným vzděláním jich odpovědělo 36 (7,5 %), a nejméně početné zastoupení představují osoby se základním vzděláním, tzn. pouhých 26 (5,4 %) respondentů. Vzdělanost respondentů dotazníkového šetření a její procentuální rozložení znázorňuje Graf 8.

Graf 8: Vzdělanostní struktura respondentů dotazníkového šetření

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

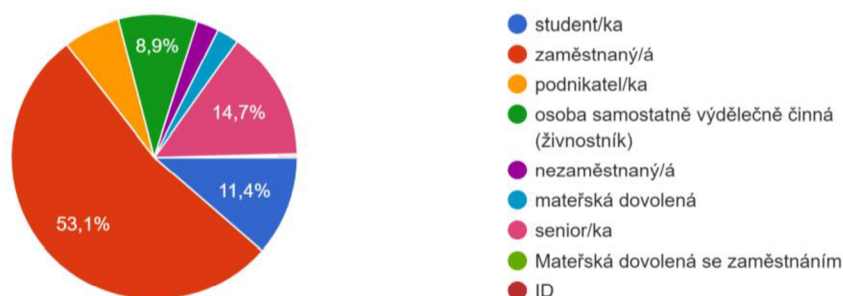
5) Společenský status

Podle společenského statusu neboli postavení respondentů ve společnosti, byl zaznamenán z celkových 482 nejvyšší počet zaměstnaných osob, a to 256 (53,1 %). Následoval počet seniorů 71 (14,7 %), studentů 55 (11,4 %). Dále 43 (8,9 %) osob samostatně výdělečně činných, tzn. živnostníků. Poté 31 (6,4 %) podnikatelů, 13 (2,7 %) osob na mateřské dovolené, 12 (2,5 %) nezaměstnaných. Jeden respondent (0,3 %) uvedl jiný než nabízený společenský status. Procentuální rozložení podle postavení ve společnosti ukazuje Graf 9.

Graf 9: Struktura respondentů dotazníkového šetření dle společenského statusu

Jaký je Váš společenský status?

482 odpovědí

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, Formuláře Google

4.3.3 Výsledky dotazníkového šetření

Po skončení výzkumu veřejného mínění a sběru dat je provedeno vyhodnocení jednotlivých otázek zařazených do tematických celků. Pro interpretaci výsledků dotazníku jsou otázky rozděleny do tří tematických sekcí. První oblast se týká regionální politiky města Vrchlabí, druhá část je o rozvojových projektech města Vrchlabí, třetí a poslední sekce je věnována rozboru doplňující otevřené otázky. Následně jsou statisticky ověřeny stanovené nulové hypotézy pomocí programu Statistica 14.

4.3.3.1 Interpretace výsledků dotazníku

V této kapitole jsou interpretovány výsledky dotazníku na základě získaných odpovědí a jejich četnosti. Interpretace výsledků dotazníku je provedena v rámci tří sekcí. Sekce č. 1 je pojmenována jako *Regionální politika města Vrchlabí*, obsahuje otázky č. 1-7. Sekce č. 2 s názvem *Vybrané rozvojové projekty města Vrchlabí* zahrnuje otázky č. 8-16. Následují otázky č. 17-21, jejichž cílem bylo zařadit respondenta do určité identifikační skupiny. Tyto skupiny již byly rozebrány v kapitole 4.3.2 Charakteristika vzorku respondentů. Sekce č. 3 se věnuje *Postřehům a připomínkám respondentů* v rámci otevřené otázky, která byla položena na závěr dotazníku. V každé sekci jsou rozebrány jednotlivé otázky včetně frekvence uvedených odpovědí, vyjádřených v absolutním i relativním počtu (v %). Dále jsou odpovědi zobrazeny graficky nebo tabulkově a výsledky okomentovány.

Sekce 1: Regionální politika města Vrchlabí

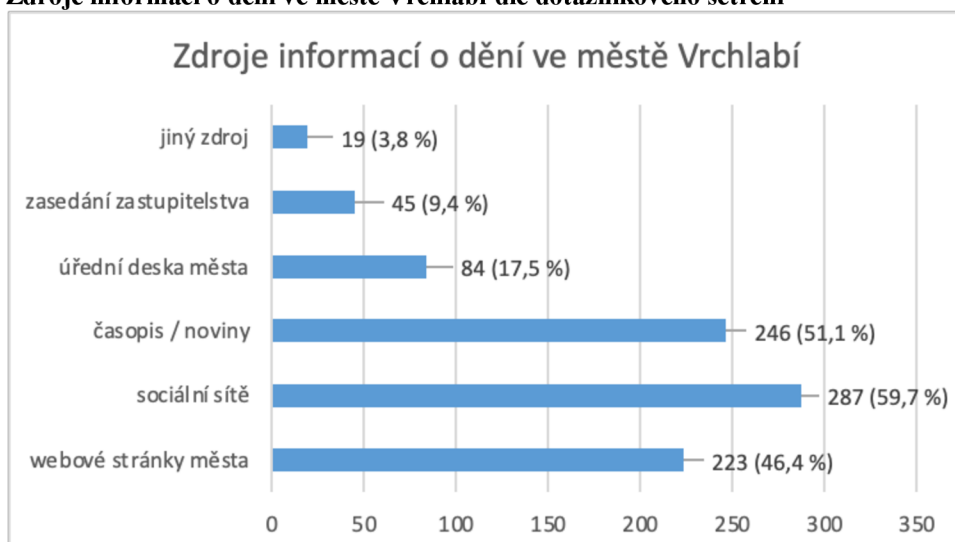
První sekce zahrnuje otázky zaměřené na zdroj informací obyvatel o dění ve městě, informovanost občanů o jeho hospodaření, hodnocení vybavenosti města, kvality života a spokojenost s rozvojem Vrchlabí.

Otázka č. 1: *Zajímáte se o dění ve městě Vrchlabí? Pokud ano, odkud čerpáte informace?*

V této otázce měli respondenti možnost zvolit jednu nebo více možností, celkem bylo zaznamenáno 481 odpovědí. Nejvíce občanů zapojených do průzkumu uvedlo jako zdroj informací o dění ve Vrchlabí sociální sítě (287 odpovědí, tj. 59,7 %). Dotazníkového šetření se zúčastnilo mnoho mladých lidí, a tak není překvapivé, že sociální sítě, zvláště v dnešní době, jako zdroj informací dominují. Představitelé města jsou navíc poměrně aktivní na sítích jako je např. Facebook, kde má město i starosta vlastní oficiální profil. Aktivních je i několik místních facebookových skupin, které mají mnoho členů. Jako zdroj informací o dění ve městě následovala možnost časopis/noviny (246 odpovědí, tj. 51,1 %). Ve Vrchlabí měsíčně vychází časopis Puls, za kterým stojí Městský úřad Vrchlabí a Kulturní dům Střelnice, a jsou v něm uvedeny aktuality města včetně např. plánovaných

kulturních akcí atd. Dotazníkové šetření potvrzuje, že má časopis poměrně velkou čtenost a je významným zdrojem informací o Vrchlabí. Webové stránky se umístily na třetím místě (223 odpovědí, tj. 46,4 %), z toho vyplývá, že jsou občany docela hojně navštěvované. Po zhlédnutí jejich obsahu je možné konstatovat, že je zaměstnanci města pravidelně aktualizují. Někteří občané čtou úřední desku města Vrchlabí (84 odpovědí, tj. 17,5 %), a ti aktivnější se účastní zasedání zastupitelstva (45 odpovědí, tj. 9,4 %). Více respondentů uvedlo různé kombinace zdrojů, např. bylo zaznamenáno 55 odpovědí jakožto kombinace sociálních sítí, časopisu/novin, webových stránek města. Celkem 52 respondentů (tj. 10,8 %) uvedlo, že se o dění ve městě Vrchlabí nezajímá. Poslední skupinu tvoří jednotlivé odpovědi respondentů, kteří uvedli jiný zdroj informací, než byl v nabízených možnostech. Tato skupina v celkovém součtu tvoří 19 individuálních odpovědí (tj. 3,8 %), mezi kterými se objevují zdroje informací: sousedé, známí, rodiče, kamarádi, drby, reklamy, billboardy, nástěnky, plakáty, vlastní aktivity, osobní procházky městem, sociální kontakt se spoluobčany města včetně představitelů MÚ Vrchlabí, aplikace mobilní rozhlas, MAS Krkonoše, akce Krkonošské slavnosti apod. Nejčastější zdroje informací o dění ve městě Vrchlabí a jejich četnost dle odpovědí respondentů ukazuje Graf 10.

Graf 10: Zdroje informací o dění ve městě Vrchlabí dle dotazníkového šetření

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 2: *Víte, okolo jaké částky se pohybuje výše celkových příjmů a výdajů rozpočtu města Vrchlabí za poslední roky?*

Celkové příjmy a výdaje rozpočtu města Vrchlabí se v posledních letech pohybují okolo částky 300 milionů Kč (rozpočet podrobněji zobrazuje Tabulka 10). Tuto odpověď správně uvedlo ze 479 respondentů 123 (25,7 %) osob. Rozpočet ve výši 100 milionů Kč mylně

odhadovalo 24 (5 %) respondentů, a 500 milionů Kč uvedlo 29 (6,1 %) respondentů. Většina respondentů, resp. 303 (63,3 %), zaškrtno odpověď „nevím“, z čehož vyplývá, že obyvatelé spíše nemají ponětí o finančních tocích města. Počet odpovědí a jejich rozložení zobrazuje Tabulka 17.

Tabulka 17: Počet odpovědí na otázku o rozpočtu města Vrchlabí

Otázka ohledně rozpočtu města Vrchlabí		
Možnosti odpovědí	Absolutní počet	Relativní počet (v %)
100 milionů Kč	24	5
300 milionů Kč (<i>správná odpověď</i>)	123	25,7
500 milionů Kč	29	6,1
nevím	303	63,3
Celkem	479	100

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 3: *Máte povědomí o tom, jestli je město Vrchlabí příjemcem dotací (finančních prostředků) na realizaci investičních projektů?*

Většina respondentů, tzn. 365 (75,7 %) z celkových 482 evidovaných, v této otázce správně odpověděla, že město Vrchlabí je příjemcem dotací na realizaci investičních projektů. Dalších 84 (17,4 %) respondentů o dotacích neví, 29 (6 %) respondentů se nezajímá. Pouhé 4 (0,8 %) osoby špatně uvedly, že město není příjemcem finančních prostředků z dotací. Větší část obyvatel si je tedy vědoma, že město Vrchlabí realizuje různé rozvojové projekty a investiční akce i díky transferům z rozpočtu kraje, státu, Evropské unie. Tabulka 18 ukazuje počet odpovědí na otázku ohledně dotací města.

Tabulka 18: Počet odpovědí na otázku o dotacích města Vrchlabí

Otázka ohledně dotací města Vrchlabí		
Možnosti odpovědí	Absolutní počet	Relativní počet (v %)
ano, je příjemcem dotací (<i>správná odpověď</i>)	365	75,7
ne, není příjemcem dotací	4	0,8
nevím	84	17,4
nezajímám se	29	6
Celkem	482	100

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 4: *Jak vnímáte vybavenost města Vrchlabí?*

Tabulka 19 níže zobrazuje hodnocení vybavenosti města Vrchlabí respondenty, na škále od 1 (výborná) do 5 (špatná), včetně počtu zaznamenaných odpovědí a jejich procentuálního vyjádření. Do vybavenosti je zařazeno několik základních položek, tzn. veřejné osvětlení, parkování, městská hromadná doprava (MHD), údržba a úklid veřejných prostranství, silnice a chodníky, obchody, zdravotní a sociální služby, nabídka pracovních míst, školství, možnosti a dostupnost bydlení, sportovní příležitosti, kulturní vyžití, volnočasové aktivity, sortiment služeb, životní prostředí. Z počtu uvedených odpovědí je patrné, že výborně a spíše dobře hodnotí respondenti zejména životní prostředí (454 kladných odpovědí = 94 %), sportovní příležitosti (427 kladných odpovědí = 89 %), veřejné osvětlení (414 kladných odpovědí = 86 %), sortiment služeb (411 kladných odpovědí = 86 %), údržbu a úklid veřejných míst (401 kladných odpovědí = 83 %), obchody (380 kladných odpovědí = 79 %), volnočasové aktivity (370 kladných odpovědí = 77 %). Spíše příznivě je hodnoceno školství (320 kladných odpovědí = 66 %), ale poměrně mnoho respondentů (134 = 28 %) uvedlo, že o kvalitě neví. Stejně tak větší skupina respondentů (143 = 30 %) neví o úrovni MHD ve městě, ale jinak je hodnoceno převážně kladně (259 odpovědí se známkou 1 nebo 2 = 54 %, 80 odpovědí se známkou 4 nebo 5 = 17 %). Kulturní vyžití také dominuje kladným hodnocením (336 odpovědí = 70 %), spíše hůř jej hodnotí 75 (16 %) respondentů. Co se týká zdravotních a sociálních služeb, 315 respondentů je ohodnotilo výborně nebo spíše dobře (celkem 66 %), 89 respondentů dalo známku spíše horší či špatnou (celkem 19 %). Rozporuplná je nabídka pracovních míst, kde nejvíce respondentů (179 = 37 %) uvedlo odpověď „nevím“, dalších 168 (35 %) ji hodnotí kladně, 135 (28 %) záporně. Hůř jsou na tom parkovací plochy, jež kladně (tzn. známkou 1 nebo 2) hodnotí celkem 202 (42 %) respondentů, ale převažuje záporné hodnocení (tzn. se známkou 4 nebo 5) s celkovým počtem 224 (46 %) odpovědí. Podle dotazníkového šetření jsou špatné možnosti a nízká dostupnost bydlení ve městě Vrchlabí (celkem 309 záporných odpovědí se známkou spíše horší či špatné = 64 %). Možnosti odpovědí v tabulce jsou seřazeny od nejlepšího ohodnocení po nejhorší, pořadí bylo určeno na základě procentuálního součtu variant „výborné“ a „spíše dobré“ u jednotlivých položek. Na prvním místě se tedy umístilo životní prostředí, na poslední pozici jsou možnosti a dostupnost bydlení.

Tabulka 19: Hodnocení vybavenosti města Vrchlabí podle respondentů

Hodnocení vybavenosti města Vrchlabí											
Možnosti odpovědí	1 výborné		2 spíše dobré		3 nevím		4 spíše horší		5 špatné		Pořadí
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	
životní prostředí (příroda, parky, lesy atd.)	260	54,1%	194	40,3%	9	1,9%	16	3,3%	2	0,4%	1.
sportovní příležitosti	210	43,6%	217	45,0%	32	6,6%	22	4,6%	1	0,2%	2.
veřejné osvětlení	115	23,9%	299	62,2%	38	7,9%	25	5,2%	4	0,8%	3.
sortiment služeb (restaurace, elektrikář, kadeřnice atd.)	133	27,7%	278	57,9%	38	7,9%	29	6,0%	2	0,4%	4.
údržba a úklid veřejných prostranství	103	21,3%	298	61,7%	41	8,5%	33	6,8%	8	1,7%	5.
obchody	83	17,3%	297	62,0%	37	7,7%	57	11,9%	5	1,0%	6.
volnočasové aktivity (hřiště, kroužky, spolky atd.)	133	27,5%	237	49,1%	83	17,2%	28	5,8%	2	0,4%	7.
kulturní vyžití	85	17,7%	251	52,2%	65	13,5%	75	15,6%	5	1,0%	8.
školenství (mateřské, základní, střední)	85	17,6%	235	48,7%	134	27,7%	28	5,8%	1	0,2%	9.
zdravotní a sociální služby	65	13,5%	250	52,1%	76	15,8%	79	16,5%	10	2,1%	10.
silnice a chodníky	38	7,9%	275	57,1%	38	7,9%	106	22,0%	25	5,2%	11.
městská hromadná doprava	62	12,9%	197	40,9%	143	29,7%	69	14,3%	11	2,3%	12.
parkování	16	3,3%	186	38,5%	57	11,8%	170	35,2%	54	11,2%	13.
nabídka pracovních míst	27	5,6%	141	29,3%	179	37,1%	113	23,4%	22	4,6%	14.
možnosti a dostupnost bydlení	9	1,9%	67	13,9%	97	20,1%	175	36,3%	134	27,8%	15.

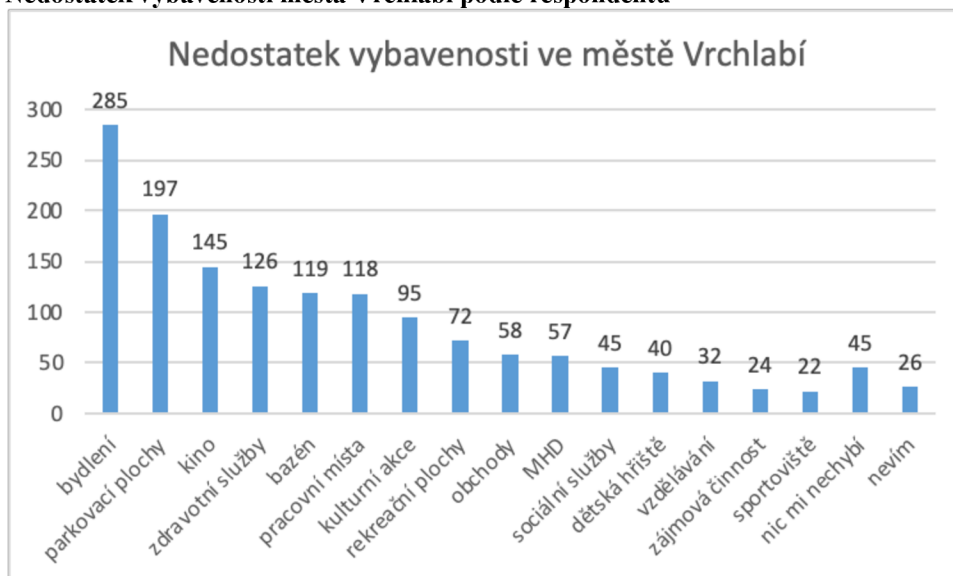
Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 5: *Co Vám ve městě Vrchlabí nejvíce chybí, případně čeho je podle Vás nedostatek?*

Na otázku odpovědělo celkem 482 respondentů, kteří mohli vybrat jednu či více možností, nebo doplnit svou jinou odpověď. Největší nedostatek je spatřován v možnostech bydlení (285 odpovědí, tj. 59,1 %) a parkovacích plochách (197 odpovědí, tj. 40,9 %). Mnoha respondentům ve městě chybí kino (145 odpovědí, tj. 30,1 %), jehož projekt je v realizaci a spuštění se chystá v blízké budoucnosti. Další v pořadí jsou zdravotní služby (126 odpovědí, tj. 26,1 %) jako např. nedostatek lékařů, zubařů, veterinářů atp. Občanům také chybí bazén (119 odpovědí, tj. 24,7 %), který je v současné době již ve výstavbě. Více než 100 odpovědí je evidováno rovněž u nedostatečné nabídky pracovních míst (118 odpovědí,

tj. 24,5 %). Málo kulturních akcí zaškrtnulo 95 respondentů, tj. 19,7 %. Počet odpovědí u jednotlivých možností vyjadřuje Graf 11. Kromě nabízených možností uvedli někteří respondenti i jiné odpovědi v souvislosti s tím, co jim ve městě nejvíce chybí, např. lavičky, in-line stezka, workout hřiště, lezecká stěna, veřejné osvětlení přechodů pro chodce, chodníky, komunikace pro vozíčkáře, drobné služby jako třeba oprava obuvi, sklenářství, knihařství apod.

Graf 11: Nedostatek vybavenosti města Vrchlabí podle respondentů

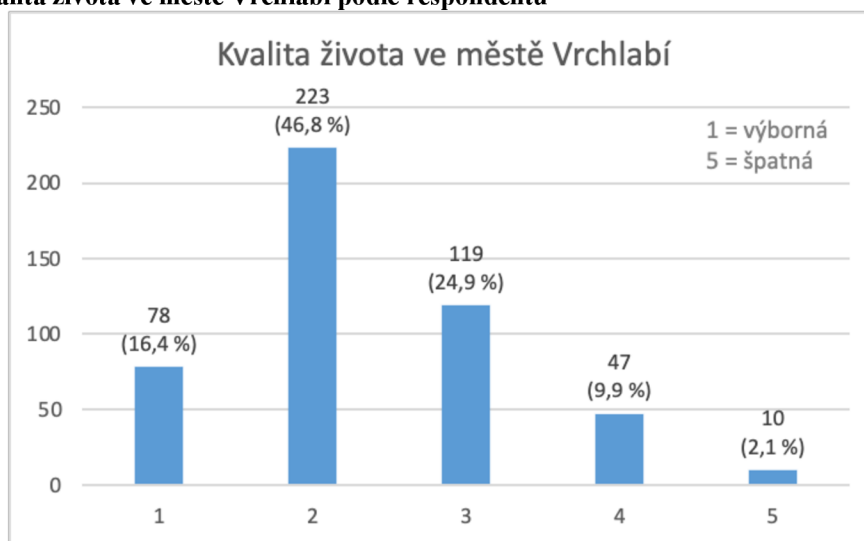

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 6: Jak hodnotíte kvalitu života ve městě Vrchlabí na škále od 1 do 5?

Na tuto otázku odpovědělo celkem 477 respondentů, kteří měli ohodnotit kvalitu života ve městě Vrchlabí na škále od 1 (výborná) do 5 (špatná). Ze zaznamenaných odpovědí je možné konstatovat převahu spokojenosti občanů s kvalitou života ve Vrchlabí, jelikož nejvíce respondentů (223, tj. 46,8 %) ji ohodnotilo známkou 2, což lze přirovnat k názoru „spíše dobrá kvalita života“. Druhou nejvíce vybranou možností byla hodnota 3, která představuje „průměrnou úroveň kvality života“, zvolilo ji 119 (tj. 24,9 %) respondentů. Známkou 1, jakožto „výbornou kvalitu“, označilo 78 (tj. 16,4 %) osob. „Spíše horší kvalita života“ s hodnotou 4 je ve Vrchlabí podle 47 (tj. 9,9 %) respondentů. „Špatnou kvalitu života“ ve městě Vrchlabí se známkou 5 vybralo pouze 10 (tj. 2,1 %) oslovených osob. Počet odpovědí včetně procentuálního rozložení ve věci názoru respondentů na kvalitu života ve Vrchlabí zobrazuje Graf 12.

Graf 12: Kvalita života ve městě Vrchlabí podle respondentů

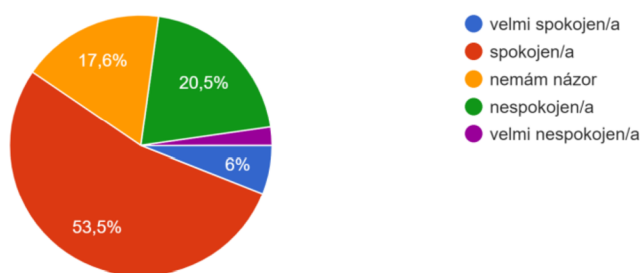
Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 7: Jaký máte názor na rozvoj města Vrchlabí?

Graf 13 ukazuje procentuální vyjádření názoru respondentů na rozvoj města Vrchlabí z celkových 482 odpovědí. Dle výsledků je patrné, že názory jsou poměrně roztržité, ale z 53,5 % převládá spokojenost s rozvojem města (258 odpovědí). Velmi spokojeno je však pouhých 29 (6 %) respondentů. Dalších 99 (20,5 %) osob je nespokojeno a 11 (2,3 %) osob velmi nespokojeno s rozvojem města. Názor nemá 85 (17,6 %) z dotázaných občanů.

Graf 13: Názor respondentů na rozvoj města Vrchlabí

Jaký máte názor na rozvoj města Vrchlabí?
482 odpovědí

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, Formuláře Google

Sekce 2: Vybrané rozvojové projekty města Vrchlabí

Druhá sekce se týká názoru občanů na konkrétní vybrané rozvojové projekty, které byly zrealizovány nebo se chystají ve městě Vrchlabí. Zjišťuje účel využití a přínos těchto investičních akcí, který byl subjektivně hodnocen dotazovanými respondenty.

Otázka č. 8: *Jak často navštěvujete areál Vejsplachy (Kačák) k odpočinku / posezení / koupání apod.?*

Areál Vejsplachy (lidově nazývaný Kačák) je podle průzkumu poměrně hojně využívaný k odpočinku, posezení, koupání a podobně. K tomu mohla přispět nejen revitalizace přírodního koupaliště a rekultivace jeho okolí v roce 2018, ale také výstavba fotbalového stadionu v rámci rozšíření vrchlabské průmyslové zóny. Tyto počiny byly rozebírány v kapitole 4.2.2 Analýza vybraných projektů. Dále se atraktivita území zvýšila díky vzniku zimních lyžařských, respektive běžeckých tratí, a také přitáhla zejména mladou populaci do nově vybudovaného skateparku. Ze 482 respondentů areál alespoň někdy navštěvuje dohromady 433 (89,8 %) osob, zbytek, tzn. 49 (10,2 %) osob, lokalitu nevyužívá nebo nezná. Četnost návštěvnosti uvádí Tabulka 20.

Tabulka 20: Návštěvnost areálu Vejsplachy dle dotazníkového šetření

Návštěvnost areálu Vejsplachy		
Možnosti odpovědí	Absolutní počet	Relativní počet (v %)
velmi často (alespoň 1x za týden)	52	10,8
často (alespoň 1x za měsíc)	137	28,4
občas (alespoň 1x za půl roku)	155	32,2
skoro vůbec (alespoň 1x za rok)	89	18,5
nikdy	37	7,7
neznám	12	2,5
Celkem	482	100

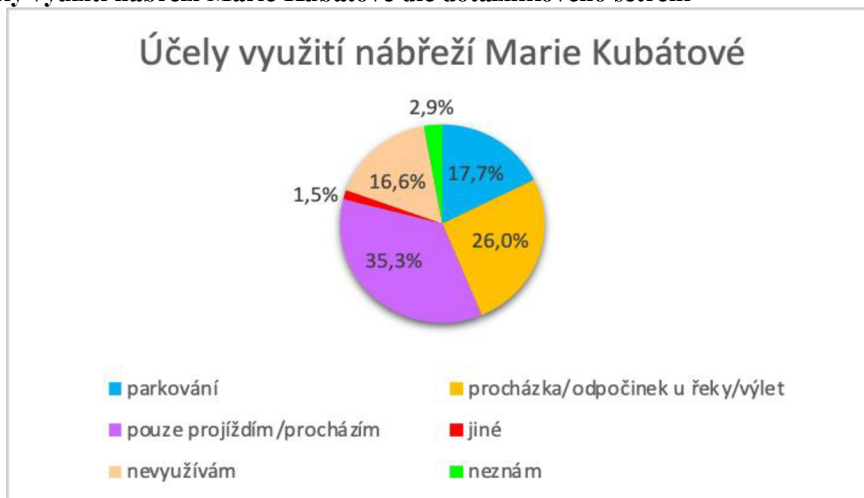
Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 9: *Za jakým účelem nejčastěji využíváte lokalitu nábřeží Marie Kubátové (náplavku)?*

Z odpovědí na otázku ohledně vrchlabské náplavky plyne, že má široké využití. Nejvíce respondentů (170, tj. 35,3 %) uvedlo, že ale pouze projíždějí nebo procházejí touto lokalitou, jež se nachází u řeky Labe v blízkosti centra města Vrchlabí. K procházce, odpočinku u řeky či výletu využívá nábřeží 125 (26 %) osob z celkových 481 respondentů, což značí poměrně vysokou cílenou návštěvnost. Někteří respondenti navíc uvedli, že místo využívají k různým setkáním, účastní se zdejších bleších trhů, nebo chodí také do stánku se zmrzlinou a občerstvením (tyto možnosti zahrnuje varianta „Jiné“, která reprezentuje 7 respondentů, tj. 1,5 %). V rámci rekonstrukce nábřeží v roce 2017 vznikla nová parkovací místa, a dotazníkové šetření potvrzuje, že mnoho občanů jezdí na nábřeží parkovat, neboť tento účel je nejčastější pro 85 (17,7 %) dotázaných respondentů. Dalších 80 (16,6 %) osob uvedlo, že lokalitu vůbec nevyužívá. Zbýlých 14 (2,9 %) jedinců

zaškrtno, že ji ani nezná. Účely využití nábřeží Marie Kubátové podle odpovědí respondentů v procentech ukazuje Graf 14.

Graf 14: Účely využití nábřeží Marie Kubátové dle dotazníkového šetření

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 10: Jaký máte názor na nově zrekonstruované náměstí Míru?

Záležitost rekonstrukce náměstí Míru je poměrně kontroverzní téma, jelikož je mezi občany známo, že panují neshody a rozporuplné názory na jeho novou podobu z roku 2018. Na základě dotazníkového šetření však bylo zjištěno, že z celkových 480 reakcí se líbí většině respondentům (celkem 282, tj. 58,8 %). Nelíbí se celkově 133 (27,7 %) dotázaným občanům. Zbytek na nově zrekonstruované náměstí nemá názor (65 odpovědí, tj. 13,5 %). Podrobnější členění odpovědí uvádí Tabulka 21.

Tabulka 21: Názor respondentů na nově zrekonstruované náměstí Míru

Názor na nově zrekonstruované náměstí Míru		
Možnosti odpovědí	Absolutní počet	Relativní počet (v %)
velmi se mi líbí	45	9,4
líbí se mi	237	49,4
nemám názor	65	13,5
nelíbí se mi	110	22,9
vůbec se mi nelíbí	23	4,8
Celkem	480	100

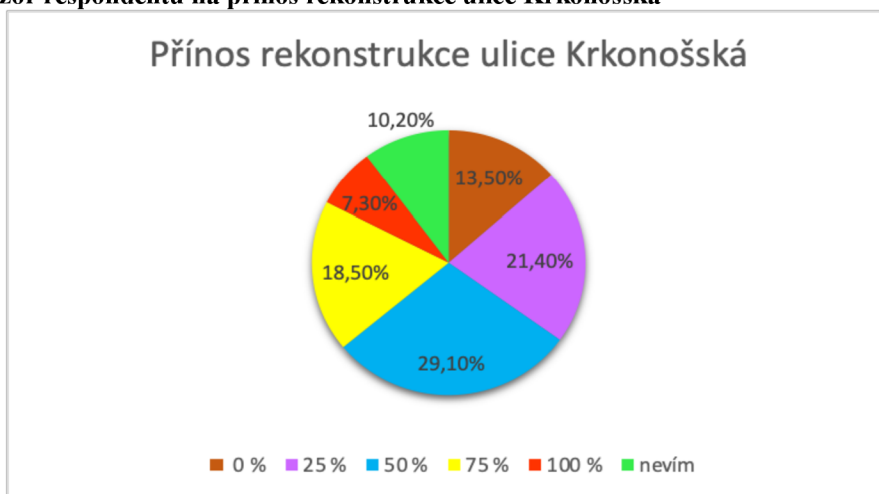
Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 11: Jak velký přínos podle Vás má rekonstrukce ulice Krkonošská procházející centrem města Vrchlabí?

Rekonstrukci ulice Krkonošská, která je hlavní třídou centra města Vrchlabí, zaznamenalo velké množství obyvatel z důvodu jejího uzavření po dobu několika měsíců v roce 2021. Názory na její přínos jsou však poměrně pestré a nejednoznačné, respektive ne každý

občan si myslí, že přinesla zlepšení zdejší dopravní situace či přispěla k atraktivitě místa. Na základě provedeného dotazníkového šetření byla rekonstrukce ulice 100% přínosem podle pouhých 35 (7,3 %) dotázaných. Přínos 75 % uvedlo 89 (18,5 %) osob. Většina, tj. 140 (29,1 %) respondentů si myslí, že rekonstrukce přinesla 50% přínos městu Vrchlabí. Poměrně velká skupina zastává názor pouhého 25% přínosu, což v dotazníku zaškrtnulo 103 (21,4 %) respondentů. Dalších 65 (13,5 %) odpovědí dokonce vyjadřuje nulový přínos. Někteří uvedli odpověď „nevím“, a to celkem 49 (10,2 %) jedinců. Dohromady bylo zaznamenáno 481 odpovědí, jejichž procentuální rozložení zobrazuje Graf 15.

Graf 15: Názor respondentů na přínos rekonstrukce ulice Krkonošská

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 12: Vite, v čem spočíval projekt Čisté horní Labe?

Do dotazníku byla zařazena také otázka ohledně projektu Čisté horní Labe, jelikož se jednalo o finančně nejnákladnější investiční akci v historii města Vrchlabí v hodnotě přibližně 600 milionů Kč. Z výzkumu vyplývá, že většina obyvatel má ponětí o tomto projektu, který spočíval v rekonstrukci kanalizačního systému a vybudování přípojek, jak bylo více přiblíženo v kapitole 4.2.2 Analýza vybraných projektů. Variantu správně zvolilo 349 respondentů, což je 72,4 % z celkových 482 odpovědí, z čehož lze usoudit, že většina občanů má povědomí o provedené rekonstrukci kanalizačního systému. Dalších 128 (26,6 %) respondentů neví, v čem projekt spočíval. Pouze 5 (1 %) osob na otázku odpovědělo špatně, vybralo buď výstavbu silničního obchvatu, nebo stavbu vodní nádrže. Přehled rozložení a počtu odpovědí uvádí Tabulka 22.

Tabulka 22: Projekt Čisté horní Labe dle dotazníkového šetření

V čem spočíval projekt Čisté horní Labe?		
Možnosti odpovědí	Absolutní počet	Relativní počet (v %)
rekonstrukce kanalizačního systému a přípojek (<i>správná odpověď</i>)	349	72,4
výstavba silničního obchvatu	3	0,6
stavba vodní nádrže	2	0,4
nevím	128	26,6
Celkem	482	100

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 13: *Myslíte si, že vybudování průmyslové zóny pozvedlo úroveň města Vrchlabí?*

Vybudování a rozšíření vrchlabské průmyslové zóny bylo velmi významným a rozsáhlým projektem za více než půl miliardy korun. Spočíval v mnoha investičních akcích, které jsou rozvedeny v kapitole 4.2.2 Analýza vybraných projektů. Podle odpovědí respondentů převažuje spíše kladný postoj k vybudování průmyslové zóny, jehož cílem bylo zlepšit technickou a dopravní infrastrukturu, a celkově pozvednout úroveň města Vrchlabí. S tím souhlasí ze 481 celkem 384 (79,9 %) respondentů, kteří označili odpověď „ano“ nebo „spíše ano“. Opačný názor má 64 (13,4 %) respondentů, jež si myslí, že projekt úroveň města nezlepšil, neboť zaškrtili odpověď „ne“ či „spíše ne“. Zbytek dotázaných je bez názoru, respektive 33 (6,9 %) osob zareagovalo odpovědí „nevím“. Graf 16 ukazuje počet a procentuální strukturu jednotlivých odpovědí na tuto otázku.

Graf 16: Názor respondentů na vybudování průmyslové zóny ve Vrchlabí

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 14: *Vrchlabí se stalo jedním z prvních „inteligentních“ měst s „chytrou“ elektrickou sítí. Jak důležité je podle Vašeho názoru zapojení města do projektu Smart Region?*

Zapojení Vrchlábí do projektu evropských chytrých sítí Smart Grids přineslo řešení problémů městských elektrických rozvodů a zároveň poskytlo další perspektivy budoucích inovací. Velká skupina respondentů (celkem 309, tj. 64,1 %) projektu přisuzuje důležitost, ale poměrně mnoho lidí (127 osob, tj. 26,3 %) má na tuto problematiku dle průzkumu nevyhraněný názor. Z toho lze usoudit, že početné zastoupení občanů pravděpodobně nemá povědomí o realizaci široké škály aktivit spojených s projektem Smart Region Vrchlábí, který byl rozebírán v kapitole 4.2.2 Analýza vybraných projektů. Podle 42 (8,7 %) respondentů byl projekt nedůležitý, někteří dokonce uvedli, že byl zcela bezvýznamný, ale to si myslí pouze 4 (0,8 %) jedinci z celkem 482 zaznamenaných odpovědí. Názor respondentů na zapojení města Vrchlábí do projektu Smart Region zobrazuje Tabulka 23.

Tabulka 23: Názor respondentů na zapojení Vrchlábí do projektu Smart Region

Názor na zapojení města Vrchlábí do projektu Smart Region		
Možnosti odpovědí	Absolutní počet	Relativní počet (v %)
velmi důležité	86	17,8
důležité	223	46,3
nemám názor	127	26,3
nedůležité	42	8,7
zcela nevýznamné	4	0,8
Celkem	482	100

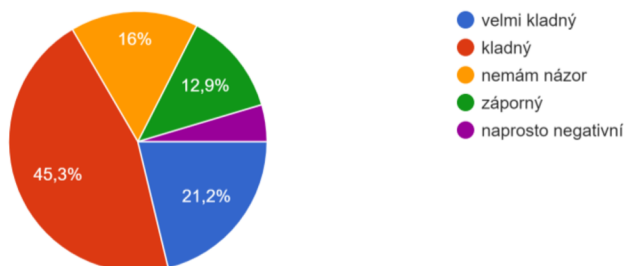
Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Otázka č. 15: Jaký máte názor na stavbu nového krytého bazénu?

Vybudování bazénu ve městě Vrchlábí bylo dlouhodobým předmětem zájmu a přáním mnoha místních obyvatel, ačkoli se najdou i nesouhlasné názory s jeho stavbou. Dotazníkové šetření ukázalo, že většina z celkových 481 reakcí je kladných, jelikož 102 (21,2 %) respondentů vyjádřilo „velmi kladný“ názor, dalších 218 (45,3 %) názor „kladný“. Negativní postoj ke stavbě bazénu má menšina obyvatel, neboť v průzkumu uvedlo „zápornou“ odpověď 62 (12,9 %) respondentů, „naprosto negativní“ pouze 22 (4,6 %) respondentů. Bez názoru je 77 (16 %) dotázaných občanů. V otázce č. 5 ohledně nedostatku městské vybavenosti uvedlo celkem 119 respondentů, že jim ve městě Vrchlábí nejvíce chybí právě bazén. Faktem je, že velmi dlouho diskutovaný projekt krytého plaveckého bazénu je nyní ve výstavbě. Názor na tuto aktuální stavbu znázorňuje Graf 17 zahrnující procentuální strukturu odpovědí respondentů zapojených do průzkumu veřejného mínění.

Graf 17: Názor respondentů na stavbu krytého bazénu ve Vrchlabí

Jaký máte názor na stavbu nového krytého bazénu?
481 odpovědí

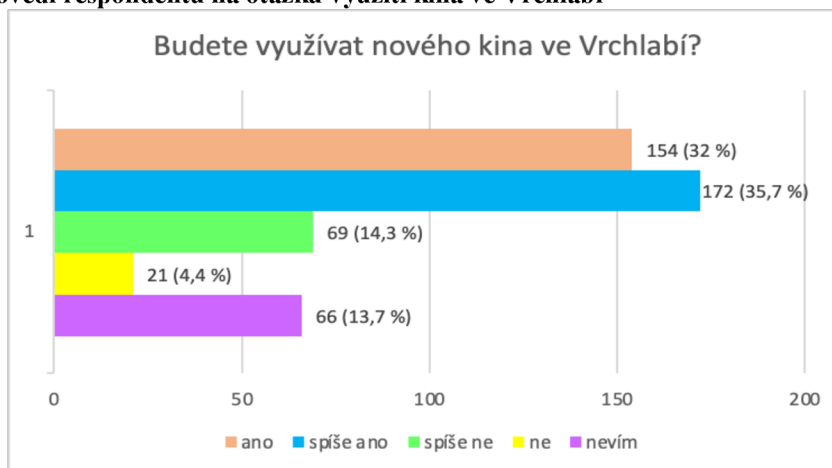

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření, Formuláře Google

Otázka č. 16: *Ve Vrchlabí se připravuje projekt tzv. Kulturní triangl, v rámci kterého se Divadelní klub stane kinem a budova bývalého kina se časem přemění na divadlo. Budete využívat nového kina?*

Kulturní triangl je projektovaná vize města Vrchlabí, v rámci které se Kulturní dům Střelnice stane spolkovým domem, Divadelní klub kinem a místem konferenčních a kongresových jednání, a bývalé kino se přemění na divadlo. V otázce využití nového kina ve Vrchlabí jasně převládá kladný názor občanů, kteří v rámci dotazníkového šetření převážně uváděli, že ho budou navštěvovat. Dohromady 326 (67,7 %) osob zaškrtnulo z celkových 482 odpovědí, že nové kino budou využívat. To, že lidem ve Vrchlabí kino chybí, je patrné i z otázky č. 5, kde 145 respondentů zvolilo možnost kina v souvislosti s tím, co jim ve městě nejvíce chybí. Někteří respondenti (celkem 90, tj. 18,7 %) však v průzkumu uvedli i opačný názor, a to že nemají v plánu kino navštěvovat. Další 66 (13,7 %) občanů neví, jestli kino budou využívat. Rozložení odpovědí respondentů v procentech ukazuje Graf 18.

Graf 18: Odpovědi respondentů na otázku využití kina ve Vrchlabí

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Sekce 3: Postřehy a připomínky respondentů

V poslední sekci je rozebrána otevřená otázka, která byla položena na závěr dotazníku jako doplňující se záměrem zjistit, zda mají respondenti nějaké postřehy či připomínky. Nebylo konkrétně specifikováno, k čemu by se měli vyjádřit, tím pádem byl vytvořen prostor napsat cokoli, ať už se to týkalo samotného dotazníku, rozvoje města, různých návrhů nebo zhodnocení apod.

Otázka č. 22: *Máte nějaké postřehy či připomínky, které chcete sdělit?*

Na tuto otázku dobrovolně reagovalo celkem 72 respondentů. Z odpovědí byly vybrány některé zajímavé nebo často se opakující poznámky, postřehy či připomínky.

Nejvíce zaznamenaných odpovědí se týká problematiky **bydlení** ve městě Vrchlabí, ke kterému se sešlo mnoho připomínek. K nedostatku bydlení pro místní občany lze uvést některé citované komentáře:

„Není podporováno bydlení mladých rodin s dětmi. Ve Vrchlabí se staví pouze rezidenční domy, které si mladí lidé nemohou dovolit.“

„Největším problémem je nedostupné sociální bydlení pro mladé a seniory.“

„Bylo by dobré začít jednat ohledně bydlení pro mladé páry, které ve Vrchlabí žijí a ne pro cizince a víkendové lyžaře. Ať se jedná o ceny nebo přístupnost.“

„Negativně vnímám výstavbu apartmánových domů/komplexů a kumulaci rádobý turistů na úkor zde stále žijících občanů města. Prosazoval bych bydlení trvale žijících občanů, zde odvádějících daně.“

„Poslední dobou mě trápí situace ohledně bydlení, které je ve Vrchlabí velmi drahé. Možným řešením by mohly být startovací byty pro mladé či více městských bytů, které jsou cenově dostupné.“

„Kdy bude město Vrchlabí preferovat svoje občany a začne pro ně budovat bydlení? V současné době se staví stále nové apartmány pro movitější obyvatele z jiných měst a pro rodilé občany s rodinami je téměř nemožné sehnat bydlení. Zastavují se volné plochy a přitom tolik objektů chátrá, stálo by za to je opravit a uzpůsobit třeba k bydlení.“

„Proč se nestaví městské byty pro lidi střední třídy?“

„Vedení města prosazuje developery, kteří zneužívají uvolněné prostory v blízkosti centra města pro výstavbu víkendových bytů, místo aby byly vybudovány byty, vyhovující seniorům, kteří by mohli uvolnit své větší byty pro mladé rodiny...“

Vyskytly se také výtky k nedostatku **pracovních míst** či **obchodů**, které se často pojily právě i s nedostatečnými kapacitami bydlení jako například:

„Je potřeba více pracovních míst a bydlení pro občany Vrchlabí.“

„Město nepodporuje místní firmy a začínající podnikatele...“

„Problémem je moc turistů, nedostatek pracovních pozic, a málo místa pro dělníky a jejich rodiny k bydlení.“

„Nelíbí se mi množství nových rezidenčních domů ve výstavbě, nebo obchody, které jsou pro běžného obyvatele naprosto k ničemu. K čemu mi je možnost koupit si drahé oblečení, když si nemám kde koupit prádelní količky...“

Vybavenost města však byla naopak i vyzdvihnuta a pochválena viz například poznámka:

„Vybavenost službami a obchody je ve Vrchlabí výborná...“

Dalším častěji zmiňovaným problémem je málo městských **parkovacích ploch a zeleně**.

Některé komentáře respondentů narážejí na konkrétní lokality ve městě Vrchlabí:

„Silnice a parkování na Liščím kopci stojí za povšimnutí a řešení.“

„Parkovací místa na Krkonošské ulici mohla být kratší. Přijde mi, že se tam vejde mnohem méně aut než před rekonstrukcí...“

„V centru bylo radikálně redukováno množství parkovacích míst a nevznikla náhrada. O úbytku zeleně nemluvě.“

Několik respondentů poznamenalo nedostatečnou **infrastrukturu a vybavenost v okrajových částech města Vrchlabí**, jak uvádí odpovědi: *„Je třeba se zaměřit na okrajové části Vrchlabí, tj. Hořejší Vrchlabí a Podhůří. Tam chybí prakticky všechno, především obchody, vybavenost. Zatímco kolem kruháčů jsou obchody dva a o kousek dál Kaufland, k tomu autobusový terminál, pumpa, prostě jeden velký zmatek. Na to by se mělo město zaměřit.“*

„Město se nezajímá o životní podmínky dotýkající se přímo občanů, zvláště se to týká okrajových periférií...“

Poměrně častou připomínkou je nedostatečná **komunikace představitelů města s místními občany** včetně nízké **participace obyvatel na plánování investičních záměrů**. To naznačují následující citované námitky:

„Chybí koordinace při plánování rozvoje města...chybí komunitní plánování, nikoli jen formální...“

„...nulová participace obyvatel na plánování investičních záměrů města...“

„Výrazná absence smysluplné komunikace rozvojových plánů a potřeb s obyvateli města. Vedení města vystupuje tak, jako by nejlépe vědělo, co je pro obyvatele města nejlepší a nepotřebuje se jich na to ptát. Jako by mělo pocit, že svůj názor umí sdělit jen ti, kteří

nesouhlasí, zatímco vedení města mluví a jedná za mlčící většinu. Šíří se tím pak pocit, že nemá smysl vést s Městem jakýkoli dialog (letargie, apatie, rezignace), nebo se rozvíjejí aktivity programově nenavázané na oficiální vedení města – což je ve výsledku škoda, protože nedochází k velmi žádoucí synergii...“.

Objevila se také poznámka k absenci **obecní kroniky**: „Vrchlabí již několik let nevede obecní kroniku...“.

Některé připomínky se kromě lepší komunikace a otevřenosti představitelů města místním obyvatelům týkají **kultury a zájmových spolků**:

„Chybí lepší komunikace a otevřenost Města obyvatelům, spolkům apod.“,

„...větší podpora zájmovým spolkům a kultuře...“.

Na druhou stranu byla kultura rovněž pochválena a zmíněno např. dobré fungování místní základní umělecké školy (ZUŠ):

„Velká pochvala za Vrchlabské hudební léto.“,

„...velice si vážím místní ZUŠ K. Haliře, která jede naplno a má velké výsledky.“.

Někdo naráží na zbytečnost projektu Kulturní triangl: „Kulturní triangl je pro Vrchlabí nevyužitelný, ani se akcemi nenaplní kapacita KD Střelnice.“.

Někdo naopak vyzdvihuje jeho přínos: „...rozhodně by se mělo investovat do projektů jako Kulturní triangl a podobné...“.

Respondenti uváděli své jak kladné, tak záporné názory k některým z realizovaných rozvojových projektů ve městě Vrchlabí, zejména k těm, které byly předmětem dotazníkového šetření. Z evidovaných příspěvků lze zmínit vybrané:

Čisté horní Labe: „Vadí mi, že rádobý ekologické akce, např. projekt Čisté horní Labe, nebyly důsledně realizovány, např. na Lihovém kopci je cca třetina domů nepřipojena ke kanalizaci...“.

Smart Region Vrchlabí: „Zapojení do Smart Regionu byla mimo jiné dotace na elektroměry. Nyní se elektroměry vyměňují zpět za klasické, bez dálkového odečtu, protože na jejich výměnu už není dotace. Za celou dobu, co jsme měli chytrý elektroměr, nikdo nedotáhl do konce možnost, abych ve svém účtu u ČEZu mohl skutečně vidět aktuální spotřebu atd., jak bylo slibováno... Při výpadku elektřiny stejně elektřina nejde, jak to tedy funguje? Respektive kde se vyrábí elektřina pro ten údajný ostrovní provoz? Tohle zůstalo za mě z půlky nedodělané. Na papíře to ale muselo vypadat super...“.

Nábřeží Marie Kubátové: „Na náplavce není nic moc k zastavení, je tu jeden stánek, co je věčně zavřený...chtělo by to více aktivit...“, „na betonové náplavce v létě není možné najít stín před sluncem a chybí zeleň...“.

Areál Vejsplachy: „Velmi oceňuji lyžařský běžecký okruh a hokejový stadion.“, „Vejsplachy běžecké tratě - super!“.

Rekonstrukce náměstí Míru: „Líbí se mi nové náměstí u kostela sv. Vavřince a nové nábřeží.“, „Velmi mě zklamalo zrekonstruované náměstí Míru. Vůbec se mi nelíbí zpomalovací retardéry v centru města, dle mého názoru často na nevhodném místě a špatně označené.“.

Rekonstrukce ulice Krkonošská: „Rekonstrukce příliš nevyřešila dopravní problémy a nedostatek parkovacích míst...“, „přínos rekonstrukce ulice Krkonošská je čistě estetický...“.

Krytý bazén: „Jestli se dostaví megalomanský krytý bazén, pochybuji, že si ho budou moci ve větší míře užívat místní, tak už by se mělo šetřit na jeho provoz...“, „Krytý bazén je ve většině měst prodělečným, ve Vrchlabí i z důvodu finanční situace města zbytečným luxusem, ve velmi krátkém dojezdovém čase máme kryté bazény v Jilemnici, Nové Pace, Špindlerově Mlýně...“, „Moc se těším na nový bazén!“.

Kromě často zmiňované absence výstavby bytů pro místní mladé občany, rodiny či seniory, a dalších pestrých názorů na jednotlivé záležitosti, chybí podle některých respondentů ve městě Vrchlabí např. dětská hřiště, pískoviště, odpočinkové zóny pro veřejnost. Dále se vyskytl komentář k chybějícím kvalitním středním školám. Dle průzkumu chybí spoje městské hromadné dopravy (autobusy a vlaky), lékaři (především praktici a zubní péče), řemeslníci atp. Někteří namítají nedostatečnou infrastrukturu pro cyklisty a stížnosti jsou také k odpadovému hospodářství města. Lze uvést výběr komentářů ke zmíněné vybavenosti města Vrchlabí:

Dětská hřiště: „Jednoznačně ve městě chybí kvalitní dětské hřiště...“.

Školství: „Domnívám se, že velice důležitým faktorem úrovně města je přítomnost fungujících středních a vyšších škol (ve Vrchlabí o vysokých mluvit asi nikdy možné nebude). Město by se mělo maximálně snažit podporovat vznik (opětovný návrat) kvalitních a pro město specifických středních škol nebo SOŠ. Nabízí se strojaři (lanovkáři, vlekaři), speciální škola pro Škoda Auto, letecká škola, hotelová škola nebo školy, které budou rozvíjet služby pro sport a rekreaci, jazykové školy... Gymnázium, které navíc spadlo pod nedůležitou „střední“ školu v Hostinném a tím klesla i jeho úroveň, je málo. Pokud jde o

volnočasové aktivity, je také jisté, co ještě nabídnout (různé mistrovské dílny zručnosti pro dospělé: práce se dřevem, s kovem, zednický kroužek...)“.

Linky veřejné dopravy: *„Ve městě mi chybí autobusový okruh města, aby svázel děti do škol a lidi nemuseli používat auta třeba i na nákup do Lidlu nebo Penny. A taky ski bus na Kněžický vrch, kam se nedá jít pěšky, protože u parkoviště není most! Město by se mělo zaměřit na to, jak omezit provoz místních obyvatel.“.*

Problém pohybu cyklistů po městě: *„Vedení města neřeší pohyb cyklistů městem, nic se nerýsuje ani na zrekonstruované hlavní ulici. Malívky na některých chodnicích, možná v hodnotě milionu, jsou trapně vyhozené peníze.“.*

Odpadové hospodářství: *„Město neakceptuje, že občané třídí odpad, všichni platí stejné poplatky, i když potřebujete popelnici vyvézt jen jednou za měsíc. Tuto logistiku zvládly už i malé obce. Proč ne Vrchlábí?“.* *„Co mi hodně vadí, je odpadový systém plastů atd., u nové výstavby u Pivovaru je místo s odpadem zastřešené hezkým dřevěným přístřeškem, u kina je to katastrofa, chodím okolo těch odpadků každý den.“.*

Za zmínku však stojí pozitivní hodnocení fungování **regionální politiky** města Vrchlábí: *„Naštěstí máme dobré vedení města, které vydrželo několik volebních období. Tomu příkládám, mimo jiné, zásluhu na tom, že se mohly uskutečnit i velké plány, které jsou v anketě uvedeny a že se město Vrchlábí rozvíjí tím správným směrem a tempem. Svědčí to i o osvícenosti zdejších občanů, kteří je volili ve volbách. Myslím, že je důvod ke spokojenosti, i když je pořád co zlepšovat.“.*

4.3.4 Statistické ověření hypotéz

Před zahájením dotazníkového šetření byly stanoveny tři nulové hypotézy, které se po skončení výzkumu ověřily statistickou metodou pomocí programu Statistica 14. V rámci stanovených hypotéz byla zkoumána závislost mezi jednotlivými sledovanými znaky pomocí metod analýzy závislosti kvalitativních znaků na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Pro zjišťování síly závislosti byl použit Cramérův koeficient kontingence. Určené hypotézy spadají do prvních dvou tematických sekcí dotazníku, a to Sekce č. 1: *Regionální politika města Vrchlabí*, a Sekce č. 2: *Vybrané rozvojové projekty města Vrchlabí*. K jejich posouzení však byla nezbytná také znalost odpovědí respondentů na identifikační otázky, zejména pohlaví, věk a vzdělanost, vybrané jako srovnávací faktory pro testování jednotlivých hypotéz.

Pohlaví a kvalita života

Pro zkoumání závislosti mezi pohlavím a názorem na kvalitu života ve Vrchlabí byla stanovena nulová hypotéza H_0 , ke které byla vyjádřena hypotéza alternativní H_1 :

H_0 : *Muži a ženy mají stejný názor na kvalitu života ve městě Vrchlabí.*

H_1 : *Muži a ženy nemají stejný názor na kvalitu života ve městě Vrchlabí.*

Hypotéza se vztahuje k otázce č. 6 v dotazníku: „*Jak hodnotíte kvalitu života ve městě Vrchlabí na škále od 1 do 5?*“. Kontingenční tabulka (Tabulka 24) uvádí četnosti odpovědí respondentů na kvalitu života dle pohlaví.

Tabulka 24: Hodnoty sledovaných ukazatelů (hypotéza č. 1)

Pohlaví a kvalita života ve městě Vrchlabí						
Pohlaví	Možnosti odpovědi na škále: 1 – 5 (1 = výborná, 5 = špatná)					Celkem
	1	2	3	4	5	
muž	28	110	57	34	4	233
žena	50	111	62	13	5	241
Celkem	78	221	119	47	9	474

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Tabulka 25 zobrazuje očekávané četnosti pro ověření použitelnosti chí-kvadrát testu. Z výstupu očekávaných četností vyplývá, že podmínka pro aplikaci chí-kvadrátu testu o nezávislosti byla splněna (více než 80 % buněk kontingenční tabulky by měla mít očekávanou četnost vyšší než 5).

Tabulka 25: Kontingenční tabulka očekávaných četností (hypotéza č. 1)

2-r. tabulka (shr.): Očekávané četnosti (Monika_data)						
Proměnná vah: Pohlavíxkvalita života						
Pohlaví	Kalita života 1	Kalita života 2	Kalita života 3	Kalita života 4	Kalita života 5	Řádek součty
muž	38,34177	108,6350	58,4958	23,10338	4,424051	233,0000
žena	39,65823	112,3650	60,5042	23,89662	4,575949	241,0000
součty	78,00000	221,0000	119,0000	47,00000	9,000000	474,0000

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

Následně byla otestována nulová hypotéza H_0 1 o nezávislosti proměnných na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Tabulka 26 obsahuje hodnotu testové statistiky Pearsonův chí-kvadrát = 15,78330, s počtem stupňů volnosti $df = 4$, a odpovídající přepočtenou hodnotou $p = 0,00332$. Podle výpočtů byl s 95% pravděpodobností prokázán vztah mezi pohlavím a názorem na kvalitu života. Muži a ženy se liší svým názorem na kvalitu života ve městě Vrchlabí. Z výsledků výzkumu vyplývá, že ženy jsou spokojenější než muži. Nulová hypotéza H_0 1 se tedy zamítá, a přijímá se alternativní hypotéza H_1 1. Pro zjištění slabé síly závislosti byl využit Cramérův V koeficient, jehož hodnota je rovna 0,1825.

Tabulka 26: Pearsonův chí-kvadrát a Cramérův V koeficient (hypotéza č. 1)

Statist. : Pohlaví(2) x Kalita života(5) (Monika_data)			
Proměnná vah: Pohlavíxkvalita života			
Statistika	Chí-kvadrát	SV	p
Pearsonův chí-kvadr	15,78330	df=4	p=,00332
M-V chí-kvadr.	16,20428	df=4	p=,00276
Fí	,1824777		
Kontingenční koeficient	,1795134		
Cramér's V	,1824777		

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

Vzdělání a spokojenost s rozvojem města

Další nulová hypotéza H_0 2 se týká závislosti mezi vzděláním a spokojeností občanů s rozvojem města Vrchlabí, rovněž byla vyjádřena alternativní hypotéza H_1 2:

H_0 2: *Spokojenost s rozvojem města Vrchlabí nesouvisí se vzděláním.*

H_1 2: *Spokojenost s rozvojem města Vrchlabí souvisí se vzděláním.*

Hypotéza se vztahuje k otázce č. 7 v dotazníku: „*Jaký máte názor na rozvoj města Vrchlabí?*“. Kontingenční tabulka (Tabulka 27) uvádí četnosti odpovědí respondentů na spokojenost s rozvojem města dle vzdělání.

Tabulka 27: Hodnoty sledovaných ukazatelů (hypotéza č. 2)

Vzdělání a spokojenost s rozvojem města Vrchlabí						
Vzdělání	Možnosti odpovědi					Celkem
	velmi spokojen/a	spokojen/a	nemám názor	nespokojen/a	velmi nespokojen/a	
základní	1	8	3	11	3	26
středoškolské bez maturity	2	15	12	14	1	44
středoškolské s maturitou	10	102	33	34	3	182
vyšší odborné	1	19	6	8	1	35
vysokoškolské	15	114	30	31	3	193
Celkem	29	258	84	98	11	480

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Očekávané četnosti představuje Tabulka 28, která zobrazuje sledované znaky pro ověření použitelnosti chí-kvadrát testu.

Tabulka 28: Kontingenční tabulka očekávaných četností (hypotéza č. 2)

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Monika_data)						
Četnost označených buněk > 5						
Pearsonův chí-kv.: 33,9169, sv=16, p=,005575						
Proměnná vah: Vzděláníxrozvoj města						
Vzdělání	Rozvoj města Velmi spokojen	Rozvoj města Spokojen	Rozvoj města Bez názoru	Rozvoj města nespokojen	Rozvoj města velmi nespokojen	Řádek součty
základní	1,57083	13,9750	4,55000	5,30833	0,59583	26,0000
SŠ bez mat.	2,65833	23,6500	7,70000	8,98333	1,00833	44,0000
SŠ s mat.	10,99583	97,8250	31,85000	37,15833	4,17083	182,0000
VOŠ	2,11458	18,8125	6,12500	7,14583	0,80208	35,0000
VŠ	11,66042	103,7375	33,77500	39,40417	4,42292	193,0000
Všechny	29,00000	258,0000	84,00000	98,00000	11,00000	480,0000

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

Bylo zjištěno, že 36 % teoretických četností je menších než 5, z toho důvodu došlo ke sloučení sloupců 1 (velmi spokojen) a 2 (spokojen), 4 (nespokojen) a 5 (velmi nespokojen). Sloupce tak byly zredukovány z pěti na tři: spokojen, bez názoru, nespokojen, jak ukazuje Tabulka 29. Očekávané četnosti po sloučení sloupců zobrazuje Tabulka 30.

Tabulka 29: Kontingenční tabulka po sloučení sloupců (hypotéza č. 2)

Kontingenční tabulka (Monika_data)				
Četnost označených buněk > 10				
(Marginální součty nejsou označeny)				
Proměnná vah: Vzděláníxrozvoj města B				
vzdělání B	Rozvoj města B Spokojen	Rozvoj města B Bez názoru	Rozvoj města B Nespokojen	Řádek součty
základní	9	3	14	26
SŠ bez matur.	17	12	15	44
SŠ s matur.	112	33	37	182
VOŠ	20	6	9	35
VŠ	129	30	34	193
Všechny	287	84	109	480

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

Tabulka 30: Kontingenční tabulka očekávaných četností po úpravě (hypotéza č. 2)

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Monika_data)				
Pearsonův chí-kv. : 27,5899, sv=8, p=,000559				
Proměnná vah: Vzděláníxrozvoj města B				
vzdělání B	Rozvoj města B Spokojen	Rozvoj města B Bez názotu	Rozvoj města B Nespokojen	Řádek součty
základní	15,5458	4,55000	5,9042	26,0000
SŠ bez matur.	26,3083	7,70000	9,9917	44,0000
SŠ s matur.	108,8208	31,85000	41,3292	182,0000
VOŠ	20,9271	6,12500	7,9479	35,0000
VŠ	115,3979	33,77500	43,8271	193,0000
Všechny	287,0000	84,00000	109,0000	480,0000

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

Na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ byla otestována druhá nulová hypotéza H_{02} o nezávislosti daných proměnných. Po sloučení sloupců lze potvrdit, že podmínka pro využití chí-kvadrát testu byla splněna. Hodnota testové statistiky Pearsonův chí-kvadrát = 27,58994, s počtem stupňů volnosti $df = 8$, a odpovídající přepočtenou hodnotou $p = 0,00056$. S pravděpodobností 95 % spokojenost s rozvojem města Vrchlabí souvisí se vzděláním o slabé síle závislosti podle Cramérova V koeficientu = 0,1695. Vzdělanější lidé jsou s rozvojem města spokojenější. Nulová hypotéza H_{02} se proto zamítá a přijímá se alternativní hypotéza H_{12} . Výsledky zobrazuje Tabulka 31.

Tabulka 31: Pearsonův chí-kvadrát a Cramérův V koeficient (hypotéza č. 2)

Statist. : vzdělání B(5) x Rozvoj města B(3) (Monika_data)			
Proměnná vah: Vzděláníxrozvoj města B			
Statistika	Chí-kvadrát	SV	p
Pearsonův chí-kvadr.	27,58994	df=8	p=,00056
M-V chí-kvadr.	24,98131	df=8	p=,00157
Fí	,2397479		
Kontingenční koeficient	,2331411		
Cramér's V	,1695274		

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

Věk a názor na vybudování průmyslové zóny

Třetí stanovená nulová hypotéza H_{03} včetně alternativní hypotézy H_{13} souvisí se závislostí mezi věkem respondentů a jejich názorem na projekt Průmyslová zóna Vrchlabí:

H_{03} : Věk nemá vliv na postoj k vybudování průmyslové zóny ve městě Vrchlabí.

H_{13} : Věk má vliv na postoj k vybudování průmyslové zóny ve městě Vrchlabí.

Hypotéza se vztahuje k otázce č. 13 v dotazníku: „Myslíte si, že vybudování průmyslové zóny pozvedlo úroveň města Vrchlabí?“. Kontingenční tabulka (Tabulka 32) uvádí četnosti odpovědí respondentů ohledně postoje k vybudování vrchlabské průmyslové zóny dle věku.

Tabulka 32: Hodnoty sledovaných ukazatelů (hypotéza č. 3)

Věk a názor na vybudování průmyslové zóny ve Vrchlabí						
Věk	Pozvedlo vybudování průmyslové zóny úroveň města Vrchlabí?					Celkem
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím	
15 - 25	27	37	10	1	11	86
26 - 40	32	70	9	5	11	127
41 - 60	57	70	20	7	6	160
61 a více let	59	31	6	6	5	107
Celkem	175	208	45	19	33	480

Zdroj: vlastní zpracování dle vlastního dotazníkového šetření

Tabulka 33 zobrazuje očekávané četnosti pro ověření použitelnosti chí-kvadrát testu, které prokazují splnění podmínek jeho použití.

Tabulka 33: Kontingenční tabulka očekávaných četností (hypotéza č. 3)

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Monika_data)						
Četnost označených buněk > 5						
Pearsonův chí-kv. : 39,4269, s.v=12, p=,000089						
Proměnná vah: věk x budování prům. zóny						
Věk	názor prům zóna ano	názor prům zóna spíše ano	názor prům zóna spíše ne	názor prům zóna ne	názor prům zóna nevím	Řádek součty
12-25	31,3541	37,2667	8,06250	3,40411	5,91250	86,0000
26-40	46,3021	55,0333	11,9062	5,02708	8,73125	127,0000
41-60	58,3333	69,3333	15,0000	6,33333	11,0000	160,0000
61 a více	39,0104	46,3667	10,0312	4,23541	7,35625	107,0000
Všechny	175,0000	208,0000	45,0000	19,0000	33,0000	480,0000

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

Nulová hypotéza H_0 byla otestována na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Hodnota testové statistiky Pearsonův chí-kvadrát = 39,42691, s počtem stupňů volnosti $df = 12$, a odpovídající přepočtenou hodnotou $p = 0,00009$. S 95% pravděpodobností bylo zjištěno, že postoj k vybudování průmyslové zóny ve Vrchlabí souvisí s věkem. Podle Cramérova V koeficientu je přítomna slabá síla závislosti o hodnotě $V = 0,1655$. Starší populace má kladnější postoj k průmyslové zóně než mladší, a je převážně toho názoru, že její vybudování pozvedlo úroveň města. Z toho důvodu došlo k zamítnutí nulové hypotézy H_0 ve prospěch alternativní hypotézy H_1 . Statistické výsledky testování nulové hypotézy H_0 uvádí Tabulka 34.

Tabulka 34: Pearsonův chí-kvadrát a Cramérův V koeficient (hypotéza č. 3)

Statistika	Statist. : Věk(4) x názor prům zóna(5) (Monika_data)		
	Chí-kvadrát	SV	p
Pearsonův chí-kvad	39,42691	df=12	p=,00009
M-V chí-kvadr.	39,28030	df=12	p=,00009
Fí	,2865997		
Kontingenční koeficient	,2755080		
Cramér's V	,1654684		

Zdroj: výstup z programu Statistica 14

5 Výsledky a diskuze

Poslední kapitola diplomové práce reflektuje výsledky dotazníkového šetření, které jsou podkladem pro zhodnocení fungování regionální politiky ve Vrchlabí a posouzení vybraných rozvojových projektů realizovaných na tomto území. Na závěr jsou uvedeny možné návrhy na další rozvoj města Vrchlabí.

5.1 Zhodnocení dotazníkového šetření

Cílem výzkumu bylo zjistit názor obyvatel na rozvoj města Vrchlabí a dozvědět se, jak veřejnost vnímá některé realizované či připravované investiční projekty na tomto území. Po provedení dotazníkového šetření v ORP Vrchlabí může být snáz posouzeno hospodaření a vybavenost města, povědomí a informovanost obyvatel o konkrétních investičních projektech včetně vyhodnocení jejich přínosů, a celkový postoj občanů k rozvoji Vrchlabí.

Celkově lze z průzkumu usuzovat, že si vrchlabští obyvatelé všimají dění ve městě včetně změn a různých událostí. Převážná většina ve Vrchlabí žije ráda a je si vědoma široké škály možností a výhod, které město nabízí. Občané jsou spokojeni například s možností volnočasových a sportovních aktivit, vybaveností službami, nabídkou obchodů. Spokojenost převládá také s čistotou města a životním prostředím, což se pojí s polohou Vrchlabí v horské oblasti a na chráněném území Krkonošského národního parku. Poloha města přináší výhodu čistého vzduchu, dostupnost rozmanité přírody, blízkost do hor atd.

5.1.1 Posouzení regionální politiky města Vrchlabí

Z provedeného průzkumu veřejného mínění vyplývá, že se občané města spíše zajímají o dění ve Vrchlabí. Nejčastěji čerpají informace ze sociálních sítí, případně místních časopisů a novin (např. z časopisu Puls), nebo z webových stránek Městského úřadu Vrchlabí. Co se týká hospodaření města, většina obyvatel spíše nemá ponětí o finančních tocích, neboť větší skupina respondentů v dotazníku uvedla, že neví, jaká je výše celkových příjmů a výdajů rozpočtu města Vrchlabí za poslední roky. Většina občanů si je však vědoma realizace rozvojových projektů s pomocí různých dotací z rozpočtu kraje, státu ČR či Evropské unie.

Majorita dotazovaných respondentů hodnotí převážně kladně vybavenost města Vrchlabí jako je veřejné osvětlení, obchody, sortiment služeb, volnočasové aktivity a sportovní příležitosti, údržba a úklid veřejných míst, životní prostředí. Poměrně dobře dopadlo také hodnocení např. školství, MHD, kulturního vyžití. Špatné ohodnocení získaly parkovací

plochy, jichž je ve městě dle průzkumu nedostatek. Ještě hůř byly hodnoceny možnosti bydlení ve Vrchlabí a jeho nízká dostupnost pro místní občany. Mnoha respondentům ve městě chybí např. kino nebo bazén, jejichž realizace je však v procesu. Dále je zaznamenán nedostatek zdravotní péče, která spočívá zejména v malém počtu praktických lékařů nebo zubařů.

Pozitivním faktem je, že většina, resp. 63,2 % respondentů je spokojena s kvalitou života ve městě Vrchlabí. Statistické ověření hypotéz potvrdilo 95% pravděpodobnost závislosti vztahu mezi pohlavím a názorem na kvalitu života, respektive, že muži a ženy se liší svým názorem na kvalitu života ve městě Vrchlabí, přičemž spokojenější jsou spíše ženy.

Názor na rozvoj města je také převážně kladný, jelikož 59,5 % respondentů je s ním spokojeno. Podle statistického ověření hypotéz byla zjištěna 95% pravděpodobnost vztahu závislosti mezi spokojeností s rozvojem města a vzděláním. Vzdělanější lidé mají k rozvoji příznivější postoj.

Ke zhodnocení úlohy regionální politiky v rozvoji města Vrchlabí přispěly výsledky dotazníkového šetření na území ORP Vrchlabí, na základě kterých je možné shrnout, že se občané zajímají o dění ve Vrchlabí, vědí o čerpání dotací, ale spíše nemají ponětí o financích v městském rozpočtu. Názor obyvatel na vybavenost města, kvalitu zdejšího života a rozvoj území Vrchlabí převažuje kladný.

5.1.2 Posouzení vybraných rozvojových projektů

Jak už naznačila spokojenost většiny respondentů s kvalitou života a rozvojem města, na základě průzkumu a odpovědí týkajících se investičních akcí je možné zhodnotit přínos rozvojových projektů realizovaných ve Vrchlabí převážně pozitivně.

Mezi úspěšnými počiny lze zmínit vysokou návštěvnost areálu Vejsplachy, kde byl v rámci projektu rozšíření vrchlabské průmyslové zóny postaven fotbalový stadion, vznikly zde zimní běžecké tratě, byl vybudován skatepark, a proběhla revitalizace přírodního koupaliště včetně rekultivace okolí areálu. Díky těmto rozvojovým akcím se jednoznačně zvýšila atraktivita lokality.

Dalším příkladem je vybudování nového nábřeží Marie Kubátové, kudy podle průzkumu většina z dotazovaných sice pouze prochází, projíždí nebo parkuje, ale 26 % respondentů využívá novou náplavku za účelem procházky, výletu či odpočinku u řeky Labe.

Co se týká zrekonstruovaného náměstí Míru a jeho nové podoby, bylo zjištěno, že se líbí většině oslovených občanů, tj. 58,8 % respondentům.

Takový úspěch však nezaznamenala rekonstrukce ulice Krkonošská, která podle převahy hlasů respondentů představuje 50% přínos pro město Vrchlabí. Podle některých odpovědí zcela nevyřešila problém s dopravní situací a parkováním na této hlavní třídě.

Čisté horní Labe bylo finančně nejnákladnější akcí v historii města Vrchlabí. Podle dotazníkového šetření je možné zkonstatovat, že valná většina tj. 72,4 % respondentů ví, v čem projekt spočíval, tedy že se jednalo o rekonstrukci kanalizačního systému a vybudování přípojek. Pro další rozvoj města Vrchlabí byl tento projekt velmi důležitý.

Významným a rozsáhlým projektem města Vrchlabí bylo vybudování a rozšíření průmyslové zóny za více než půl miliardy korun. V rámci této akce byly postaveny dvě nové montážní haly na výrobu převodovek podniku Škoda Auto a.s., a s tím modernizována městská infrastruktura včetně renovace několika silničních úseků. Oprava silnic přispěla k plynulejší a bezpečnější dopravě ve Vrchlabí a okolí. Celkem 79,9 % respondentů je toho názoru, že projekt pozvedl úroveň města Vrchlabí. Podle statistického ověření hypotéz bylo s 95% pravděpodobností zjištěno, že postoj k vybudování průmyslové zóny ve městě Vrchlabí souvisí s věkem, přičemž příznivěji tuto investici vnímá starší populace.

Kladný názor převládá též v otázce zapojení města Vrchlabí do projektu Smart Region, jelikož 64,1 % respondentů tomuto projektu přikládá důležitost.

Většina, tzn. 66,5 % dotazovaných občanů, hodnotí kladně výstavbu nového krytého bazénu ve městě Vrchlabí. Jak již bylo zmíněno, mnoho respondentů uvedlo, že jim ve Vrchlabí chybí právě bazén nebo kino. Není proto překvapující, že převažuje příznivý postoj rovněž k projektu Kulturní trianql, v rámci kterého zde v blízké době vznikne nové kino, které má v plánu navštěvovat 67,7 % obyvatel zapojených do dotazníkového šetření.

Na základě výsledků průzkumu je možné shrnout, že realizované či připravované investiční projekty se dají považovat za úspěšné akce. Společným cílem vybraných rozvojových projektů bylo a je především oživit a zatraktivnit území města, a také zvýšit nabídku možností volnočasových aktivit pro občany Vrchlabí a širší veřejnost. Uskutečněním zmíněných projektů byl podpořen cestovní ruch a turismus ve městě Vrchlabí, do kterého se např. za sportem sjíždí sportovci z širokého okolí. Jak bylo zmíněno, k realizaci investičních akcí pomohly a nadále pomáhají finanční transfery, jež město Vrchlabí hojně využívá v rámci různých dotačních programů, a které přispívají k jeho modernizaci a rozvoji.

5.2 Doporučení a návrhy na rozvoj města Vrchlabí

Z dotazníkového šetření vyplývá, kam by mělo město dále investovat a jakým směrem by se jeho rozvoj měl ubírat. K tomuto zhodnocení z velké části přispěla také otevřená otázka v dotazníku, kde respondenti uváděli své postřehy a připomínky. Ve Vrchlabí občanům nejvíce chybí dostupnější sociální bydlení, parkovací plochy a další vybavenost, do které by bylo vhodné investovat. Na základě výsledků průzkumu veřejného mínění jsou vyjádřeny následující návrhy na další rozvoj města Vrchlabí.

Dostupnější bydlení pro místní občany

Ve Vrchlabí je nedostatek bydlení, jako jsou vstupní byty, startovací byty pro rodiny, byty pro seniory, respektive chybí bydlení pro místní občany nabízené za podmínek, které jsou pro obyvatele dostupné. Město Vrchlabí podle své nové Bytové politiky pro roky 2022 až 2026 aktuálně vlastní 762 bytů, což je v porovnání s jinými městy ČR ve srovnatelné velikosti nadprůměr (např. Trutnov s více než 30 tisíci obyvateli disponuje 670 byty, Hradec Králové s 92 tisíci obyvateli vlastní 1 350 bytů). Dále má také poměrně rozsáhlý bytový fond, ale přesto lze sledovat výraznou stagnaci ve znovu-obsazování bytů. Město by mělo zajistit možnosti poskytování standardního bydlení a vytvořit tak podmínky pro stabilizaci životní situace občanů. Vzhledem k tomu, že se Vrchlabí nachází v turisticky atraktivní lokalitě, je zde poměrně vysoká cena nájemného. Zároveň velká část bytových kapacit je užívána nebo má potenciál být užívána pro rekreační účely. Důsledkem toho se prohlubuje propast mezi tržním a městským nájemným, což způsobuje stav, kdy prakticky nedochází k uvolňování městských bytů. Řada nájemníků si byty ponechává, ačkoliv v nich aktuálně nebydlí, a současně přibývá zájemců o městské bydlení. Město by mělo preferovat takové nájemníky, kteří ve Vrchlabí žijí a pracují, ale hlavně byt trvale obývají. Městské nájemné je oproti tržnímu poměrně nízké, proto by se mělo o trochu navýšit, aby se snížila motivace nájemníků držet v užívání byty, které neobývají, a zároveň se tím zajistí finanční prostředky na revitalizaci městského bytového fondu. Problémem je, že se ve Vrchlabí v současné době staví mnoho apartmánových a rezidenčních domů, které si však místní obyvatelé se středními či nižšími příjmy nemohou finančně vůbec dovolit. Soukromí vlastníci totiž jdou raději cestou developerských projektů apartmánových domů, které jsou určeny spíše pro investory než pro běžné místní obyvatele. Návrhem by proto mohlo být vytipování objektů v majetku města, jejichž opravou a rekonstrukcí by mohl být navýšen počet městských bytů, což by mohlo vyřešit problém s nedostatkem bydlení pro místní obyvatele a také vést k většímu oběhu bytů mezi nimi. Mezi potenciální objekty se

dle Koncepce sociálního bydlení města Vrchlabí na období 2019 až 2022, i dle nejnovější koncepce, řadí např. třípodlažní zděné budovy situované na břehu řeky Labe v ulici Josefa Šíra čp. 380 a 561, které jsou neobydlené, ale vyžadují kompletní rekonstrukci. Dalším doposud skoro nevyužitým objektem je památkově chráněná dvoupodlažní zděná budova s podkrovím v centru města v ulici Nádražní s čp. 100. Z celkového počtu 15 bytů jsou obsazeny pouze 4, dále se zde nachází 1 nebytový prostor, který by rovněž mohl být využit. Volné bytové prostory se nachází také ve dvoupodlažní zděné budově tvořící areál bývalého zámečku v ulici U zámku čp. 1 a 2 v městské části Vrchlabí – Podhůří. Z celkových 11 je obsazeno 7 bytových jednotek. V objektu na adrese Českých bratří čp. 595 byla v nedávné době dokončena rekonstrukce a vzniklo zde 8 sociálních bytů určených především pro matky či otce samoživitele a děti opouštějící dětské domovy, což je přínosný krok. Důležité je vybudovat kvalitní městský bytový fond, vytvořit transparentní podmínky v přidělování městských bytů a navýšit kapacity sociálního bydlení pro místní obyvatele. Snahou města by mělo být počet bytů ve vlastnictví nesnižovat, anebo případné prodeje kompenzovat rekonstrukcemi stávajícího bytového fondu, novou výstavbou bytových kapacit a důslednou kontrolou užívání jednotlivých bytů (např. zda nejsou dále pod-najímány). Město by mělo zajistit vyšší počet nájemního či družstevního typu bydlení, resp. budovat bytové domy s nájemními byty, které poskytnou zázemí pro mladé občany, rodiny nebo seniory. Rovněž by se měly vytipovat vhodné pozemky pro výstavbu rodinných domů na pozemcích ve vlastnictví města, a nabídnout je občanům Vrchlabí. Nezbytné je navázat spolupráci s vlastníky jednotlivých pozemků a stanovit jednotná pravidla pro developerskou výstavbu. Město by mělo mít snahu pozemky vykoupit, jednat s dalšími vlastníky ohledně pozemků, které má ve spoluvlastnictví. Cílem by mělo být podpořit výstavbu rodinných domů, a to např. v lokalitách Liščí kopec, Kalvárie – Lánovská, Za nemocnicí, ulice Dělnická ve Vrchlabí – Podhůří.

Navýšení parkovacích ploch

Podle respondentů je ve Vrchlabí špatná situace s možnostmi parkování. Výrazný nárůst osobních vozidel, a především nutnost jejich zaparkování, ubírá volný prostor v městských lokalitách, zejména v centru Vrchlabí. I v souvislosti s rozmachem cestovního ruchu a rozvojem turismu v této oblasti je nezbytné navýšit kapacitu parkovacích ploch ve městě. Pro vznik více parkovacích míst se jeví několik možností, jak zde vybudovat soustavu parkovišť. Vhodné lokality pro navýšení parkovacího prostoru se nacházejí např. u Augustiniánského kláštera, u Divadelního klubu či u KD Střelnice. V rámci uvedených

parkovišť by mohlo být uvažováno o vybudování parkovacího domu, což by navýšilo kapacity pro parkování. Problémem je, že parkoviště jako např. u kláštera, u Divadelního klubu, v ulici Českých bratří, ulici Pražská, u zimního stadionu a na mnoha dalších místech, jsou v pracovní dny od rána do podvečera zcela zaplněná, což není překvapivé, když nejsou zpoplatněná. V místech, kde je parkování zdarma, řidiči auto často nechají i na celý den. Řešením by mohlo být zavedení parkovacích režimů, systémů a plateb, čili umístění parkovacích platebních terminálů. Při budování sportovního areálu Vejsplachy bylo vytvořeno nové kapacitní parkoviště u fotbalového stadionu a běžeckých tratí, což částečně přispělo k řešení problému. V rámci výstavby nového krytého bazénu by mělo být rovněž zahrnuto řešení dopravní infrastruktury, tzn. vybudování dalšího parkoviště v tomto areálu. Řešit parkovací kapacity by bylo možné např. také v lyžařských areálech Herlíkovice a Bubákov, kde se parkovací plochy průběžně již podařilo navýšit.

Modernizace infrastruktury v okrajových částech města

Vrchlabí se člení do tří městských částí, které tvoří centrum města s jeho okolím, dále jsou to periferní oblasti – Hořejší Vrchlabí v severní části města, Podhůří (neboli Harta) na jižní straně města. Z dotazníkového šetření vyplývá ne příliš vyhovující stav infrastruktury v těchto okrajových částech, kde se do oprav městských objektů spíše neinvestuje. V Podhůří sice byla v rámci projektu Průmyslová zóna Vrchlabí provedena renovace hlavní silnice v ulici Dělnická a byly dobudovány chodníky, které v této lokalitě doposud chyběly, avšak oproti centru Vrchlabí jsou zde značné nedostatky v městské vybavenosti. Chybí zde např. obchody nebo dětská hřiště, na zdejší sídliště navazuje rozsáhlá čtvrť rodinných domů, kde zcela absentují herní plochy pro děti. Nachází se tu mateřská školka, která má vlastní hřiště, to je však veřejnosti nepřístupné. V zástavbě panelových domů by proto bylo vhodné nějaké hřiště vybudovat. Bylo by také příhodné revitalizovat tzv. „Park u Maxe“, kde se nachází prostor, na němž by mohla být vytvořena nějaká rekreační zóna pro veřejnost, součástí by zároveň mohlo být již zmíněné dětské hřiště. Oblast Hořejší Vrchlabí je hojně využívanou čtvrtí, jelikož tudy prochází hlavní silnice vedoucí z Vrchlabí směrem do Strážného a dále do Špindlerova Mlýna. Navrhované doporučení zahrnuje úpravu chodníků a také vybudování cyklostezky, která by zlepšila plynulost dopravního provozu a zvýšila bezpečnost v této frekventované lokalitě.

Řešení problematiky odpadového hospodářství

Problematika odpadového hospodářství představuje globální problém, jelikož celý svět je zamořen plastem. Nesprávné nakládání s odpady přispívá ke změně klimatu, znečištění

ovzduší, přímo ovlivňuje mnoho ekosystémů včetně živočišných a rostlinných druhů. Je proto nezbytné se odpady a jejich tříděním, resp. recyklací, neprodleně a s plnou vážností zabývat. Důležité je přestat podporovat produkci výrobků na jednorázové použití a motivovat občany k vytváření nižšího množství odpadů. V první řadě je potřeba šířit osvětu, vzdělávat občany v této problematice, a učit děti již od útlého věku, jak hospodařit a nakládat s odpady. Nutné je bavit se s dětmi, mládeží a širokou veřejností ohledně odpadového hospodářství v rámci různých aktivit, např. brát je na exkurze na skládky a do odpadových zařízení. K řešení by mohly přispět aktivity a pořádané akce jako je např. Den bez odpadu, Den bez aut, Do práce na kole nebo pěšky apod. Záměrem by mělo být podporovat vizi bezodpadového města, resp. začít hovořit a přemýšlet o jeho množství na zemi. V současné době město Vrchlabí zatím nemusí platit sankční poplatek za nadměrné množství likvidovaného odpadu. Ročně zaplatí za likvidaci odpadu kolem 13 milionů Kč, z toho 7 milionů Kč vybere v rámci poplatků a 3 až 4 miliony Kč doplácí ze svého rozpočtu. Nutné je řešit také biologicky rozložitelný komunální odpad umístěním speciálních kontejnerů, především na sídlišti a v místech, kde občané nemají možnost kompostovat. Důležité je informovat veřejnost co se po svozu děje s obsahem modrých, černých, žlutých a hnědých popelnic, jaká jsou koncová zařízení, produkty a způsoby likvidace odpadu. Cílem by tedy mělo být zastavit další finanční nárůst spojený s odpadovým hospodářstvím, řešit konkrétní formy likvidace odpadu, vytvářet sběrná místa, umístit více kontejnerů na tříděný odpad a motivovat občany k recyklaci, zavádět různá opatření směřovaná proti nárůstu objemu odpadu apod.

Zefektivnění komunikace představitelů města s občany

Z výsledků dotazníkového šetření plyne, že někteří občané nejsou spokojeni se stylem komunikace představitelů města s veřejností. Podle některých respondentů absentuje seznámení běžných občanů s rozvojovými záměry, jako jsou např. lokální stavební záměry, které zasahují do jejich života nebo se dokonce týkají jejich nemovitostí. Město by rozhodně mělo sdělovat zaměření veřejných finančních prostředků včetně následného vyhodnocení jejich efektivnosti. Návrhem řešení by mohlo být vyhlášení místního referenda v případě, že daná investiční akce zasahuje široký okruh obyvatel. Neúčinná a podle některých špatná komunikace města s jednotlivými kategoriemi občanů by se měla zefektivnit pomocí vhodných komunikačních prostředků. Faktem je, že město provozuje facebookové stránky, kde se jeho představitelé snaží být aktivní, informují zde občany o aktuálním dění a propagují např. různé volnočasové aktivity. Důležité je, aby město na

sociálních sítích interagovalo s občany a reagovalo na jejich dotazy či podněty k řešení různých záležitostí. Dále má město Vrchlabí své webové stránky, které jsou rovněž pravidelně aktualizovány. Město sem přispívá na úřední desku, vkládá aktuální rozvojové dokumenty, plány, strategie města, závěry z usnesení zastupitelstva apod. Existuje zde také rubrika „Diskuze“, do které se občané mohou zapojit, ale podmínkou je jejich registrace, jak ukazuje Obrázek 5 níže, což může mnoho z nich odradit. Bylo by dobré zvážit ponechání otevřené diskuze pro kohokoli bez nutnosti registrace účtu a přihlášení se. Někteří občané si stěžují, že úředníci v této rubrice odpovídají na dotazy pouze sporadicky. Z prošlých příspěvků je zřejmé, že se do diskuze většinou zapojuje hlavně tajemník úřadu. Bylo by vhodné, kdyby zde byli aktivnější i volení představitelé města, resp. zastupitelé, starosta a místostarostové. Doporučením je také zlepšit technickou úroveň webových stránek, aby byly více uživatelsky přívětivé, např. aby šlo vkládat různé soubory atp. Nelze opomenout, že zasedání zastupitelstva jsou veřejná, každý občan se jich tak může účastnit a vznášet zde své dotazy či námítky. Výsledky z usnesení zastupitelstva by měly být pravidelně předkládány občanům, např. by se vybrané závěry měly objevovat právě na sociálních sítích jako je Facebook, který má mnoho příznivců. Pozitivně lze hodnotit populární a velmi čtený časopis Puls, jehož rozmanitý obsah je o pestrém dění ve Vrchlabí. Místní časopis vychází měsíčně nejen v tištěné podobě, je dostupný také elektronicky na webových stránkách města, což může být pro mnoho obyvatel výhodou, že si ho mohou přečíst kdykoli a odkudkoli. Ve Vrchlabí funguje aplikace s názvem Mobilní rozhlas, kterou by však chtělo více rozšířit do povědomí obyvatel. Tato aplikace slouží jako komunikační brána mezi městem a občany, umožňuje zasílání informačních zpráv o mimořádných situacích a nabízí další důležitá upozornění. Má využití např. pro hlášení závad, posílání pozvánek na kulturní a sportovní akce, rozesílání anket atd. Mobilní rozhlas má potenciál umožnit efektivnější a modernější komunikaci mezi obyvateli a úřadem, rychleji a efektivněji řešit vznikající problémy ve veřejných prostorech a celkově více občany zapojit do zdejšího dění. Doporučením je tuto aplikaci více propagovat ve veřejném prostoru. V neposlední řadě by město mělo začít vést obecní kroniku, která je podstatná pro zachycení historie či významných událostí města. V dnešní době je možné ji vést různými způsoby a zakomponovat např. uchování fotografií, důležitých listin a dokumentů, knih, ale i zvukových či filmových záznamů. Vedení kroniky je nejobvyklejší formou monitoringu dějin města a tuto důležitost odráží i zákon č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí. Město Vrchlabí ji však ve smyslu tohoto zákona nevede už od roku 2006.

Město by proto mělo pověřit nějakého zaměstnance nebo ideálně vytvořit novou pracovní pozici kronikáře, kterému by vedení kroniky svěřilo. Jak již bylo jednou v této práci zmíněno, ve Vrchlabí funguje nepolitické sdružení lidí zvané „Kampanička“, které je jednoznačně přínosné, neboť podporuje komunitní život, burcuje občany k projevu veřejného názoru na záležitostech, kterými se město zabývá, podporuje komunikaci mezi zastupiteli a občany, což je pro oboustrannou spokojenost klíčové. Interakce aktérů města a obyvatel se nezdá být na špatné úrovni, přesto by se vedení města mělo snažit komunikovat s veřejností efektivně, reagovat na dotazy, názory či připomínky občanů, a jednat s nimi tak, aby měli povědomí o fungování regionální politiky. Ze strany města je důležité neustále podporovat a motivovat své obyvatele k větší participaci na správě a rozvoji území včetně plánování investičních záměrů.

Obrázek 5: Screenshot z diskuzní rubriky Městského úřadu Vrchlabí

Diskuze

Legenda [>>Vložit nový příspěvek<<](#) | [Změnit diskuzi](#)

 dnešní příspěvek

 včerejší příspěvek

Volná diskuze

Vážení návštěvníci, vítáme Vás na našem diskuzním fóru. Toto fórum je určeno ke komunikaci mezi orgány města a občany a diskuzi občanů na veřejná témata. Budeme rádi za Vaše názory a připomínky, které můžeme využít při dalším rozvoji města. Nevadí nám ani kritické příspěvky, pokud budou konkrétní a psané slušnou formou.

Z důvodu udržení kultivované diskuze je nově povoleno vkládat diskuzní příspěvky pouze registrovaným uživatelům. Přihlašte nebo registrujte se v zápatí webové stránky

V diskuzi nebudou tolerovány zejména:

- příspěvky, které jsou v rozporu s právním řádem České republiky,
- příspěvky vulgární, urážlivé nebo napadající jednotlivce či skupiny osob,
- příspěvky podepisované záměrně jmény jiných občanů za účelem jejich diskreditace,
- příspěvky osobního charakteru, nemající souvislosti s veřejnými záležitostmi města,
- příspěvky komerčního charakteru.

Uživatelům, kteří budou opakovaně výše uvedená pravidla porušovat, bude přístup do diskuze zablokován. Děkujeme za dodržování těchto pravidel a těšíme se na diskuzi s Vámi.

Zdroj: Diskuze, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]

5.3 Shrnutí výsledných návrhů

Mezi doporučené návrhy na rozvoj Vrchlabí se řadí řešení nedostatku bydlení pro místní občany, navýšení parkovacích kapacit, modernizace infrastruktury v okrajových částech města, řešení problematiky odpadového hospodářství, zefektivnění komunikace představitelů města s obyvateli včetně podpory občanské participace na správě a rozvoji města.

Kromě výše zmíněných návrhů by se město Vrchlabí mělo zaměřit na zkvalitňování infrastruktury pro místní občany. S tím souvisí podpora místní lékařské péče a zajištění nabídek pro praktické lékaře a zubaře. Důležité je komplexně řešit projekty, jako je např. dobudování chodníků nejen v okrajových částech, ale také ve vedlejších ulicích a obecně zlepšení vybavenosti. Město by mělo více investovat do opravy rozbitých silnic a chodníků, renovace fasád a interiérů městských domů. Vhodné by bylo navýšení dětských hřišť, kapacity jeslí a mateřských školek. Snahou by mělo být zapojení veřejné komunity do rozhodování a společných projektů, participativní rozpočet, měřitelnost kvality vzdělávání, kvalitní projektová příprava, komunitní energetika včetně úspor energií budov v majetku města, řešení nejen odpadového hospodářství, ale hlavně osvěta šetrného a udržitelného rozvoje, podpora řemeslníků, drobných služeb, regionálních značek a místních výrobců, a tak podobně.

Cílem této poslední kapitoly bylo navrhnout řešení představitelům města a aktérům regionálního rozvoje, kteří by si měli počínat takovým způsobem, aby trvale žijící obyvatelé Vrchlabí z města neodcházeli, a noví občané měli motivaci se do této oblasti přistěhovat. Prioritou by měla být podpora turismu a cestovního ruchu, odpovídající péče o přírodní a kulturní hodnoty města, a využití jeho kulturně historického potenciálu v souvislosti s vyhlášenou místní památkovou zónou a chráněným územím Krkonošského národního parku.

6 Závěr

Regionální politika se snaží vytvářet podmínky pro snižování rozdílů mezi regiony a zlepšovat jejich úroveň, aby přispěla k vyvážené regionální struktuře a dosáhla zvýšení konkurenceschopnosti národní ekonomiky v mezinárodním měřítku. Cílem Evropské unie je podporovat hospodářskou a sociální kohezi neboli soudržnost, která zajišťuje všeobecný harmonický rozvoj členských států. Snahou je odstraňovat rozvojové rozdíly v různých regionech tak, aby byly podpořeny zaostalé a nejvíce znevýhodněné regiony včetně venkovských oblastí. Těchto cílů je dosahováno s pomocí strukturálních a investičních fondů EU a ostatních finančních nástrojů. Největší podíl na odstranění hlavních regionálních rozdílů má Evropský fond pro regionální rozvoj, který podporuje rozvoj zaostalých a upadajících regionů včetně jejich strukturálních změn. Velký přínos má například také Evropský sociální fond nebo Kohezní fond a další. Zároveň jsou důležité různé programové dokumenty zakotvené EU, které se věnují problematice regionální politiky a udávají představy o jejím optimálním obsahovém a právním uspořádání.

Diplomová práce se zaměřuje na regionální politiku a její úlohu v rozvoji města Vrchlabí. Vrchlabí je atraktivní území, které láká svou polohou v horské oblasti s blízkostí do přírody, dobrým stavem životního prostředí, poměrně kvalitní městskou infrastrukturou, rozmanitou občanskou vybaveností a zároveň kulturním vyžitím či sportovními možnostmi. Mimořádností této obce je převažující konsensuální styl politického jednání a stabilita rozhodovacích orgánů. Na základě výsledků dotazníkového šetření byla posouzena úloha regionální politiky a zhodnocen přínos rozvojových projektů pro město Vrchlabí a jeho obyvatele, přičemž lze konstatovat, že závěry jsou převážně pozitivní. Město Vrchlabí má bohaté zkušenosti s čerpáním dotací a využívá možnosti financování různých široce zaměřených projektů z dotačních programů Královéhradeckého kraje, státu ČR i EU. V rámci diplomové práce také byly nastíněny návrhy pro aktéry působící v oblasti regionální politiky na další možný rozvoj této oblasti.

Vrchlabí je město s příjemným a atraktivním prostředím pro obyvatele a všechny jeho návštěvníky. Klade důraz na všestranný rozvoj a má potenciál upevnit svou roli v pozici moderního, pokrokového, bezpečného města vhodného pro život z pohledu všech věkových kategorií i sociálních skupin.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literatura

- BAJER, Petr a Jiří MATYÁŠ, 2009. *Praktický průvodce dotacemi z fondů Evropské unie*. Brno: Eurospolečnosti, 122 s. ISBN 978-80-254-4017-9.
- BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 256 s. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
- HUDEČKOVÁ, Helena, Michal LOŠŤÁK a Adéla ŠEVČÍKOVÁ, 2005. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 193 s. ISBN 978-80-213-1413-9.
- KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer, 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KOLEKTIV AUTORŮ, 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- KUKALOVÁ, Gabriela a Daniela PFEIFEROVÁ, 2018. *Místní finance v ČR*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra obchodu a financí, 152 s. ISBN 978-80-213-2850-1.
- LACINA, Karel, 2007. *Regionální rozvoj a veřejná správa*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 70 s. ISBN 978-80-86754-74-1.
- MAIER, Karel a kolektiv, 2012. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada Publishing, 256 s. ISBN 978-80-247-4198-7.
- MATES, Pavel a René WOKOUN, 2006a. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 351 s. ISBN 80-7201-608-3.
- MATES, Pavel a René WOKOUN a kolektiv, 2001. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 200 s. ISBN 80-7175-100-6.
- PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PLCHOVÁ, Božena, Josef ABRHÁM a Mojmír HELÍSEK, 2010. *Česká republika a EU: ekonomika - měna - hospodářská politika*. Praha: Agentura Krigl, 206 s. ISBN 978-80-86912-39-4.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

- SKOKAN, Karel, 2004. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. Ostrava: Repronis, 160 s. ISBN 80-7329-059-6.
- SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA, 2012. *Statistické metody II*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 105 s. ISBN 978-80-213-1736-9.
- TAUER, Vladimír, Helena ZEMÁNKOVÁ a Jana ŠUBRTOVÁ, 2009. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem - metodika, pravidla, návody*. Brno: Computer Press, 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.
- TOMŠÍK, Karel, 2016. *Evropská integrace a environmentální ekonomika*. 9. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra ekonomiky, 126 s. ISBN 978-80-213-2661-3.
- WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ a kol., 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.
- WOKOUN, René, Jan MALINOVSKÝ, Milan DAMBORSKÝ, Jiří BLAŽEK a kolektiv autorů, 2008. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, René a kolektiv, 2007. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Oeconomica, 246 s. ISBN 978-80-245-1301-0.
- WOKOUN, René, 2006b. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 146 s. ISBN 80-7357-138-2.
- ŽÁKOVÁ KROUPOVÁ, Zdeňka a Josef SLABOCH, 2015. *Cvičení z ekonomiky veřejného sektoru*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra ekonomiky, 101 s. ISBN 978-80-213-2574-6.

7.2 Internetové zdroje

Regionální politika. *Europa.eu* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/

Podpora hospodářského rozvoje. *Europa.eu* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_cs

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/e/evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-\(eafrd](https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/e/evropsky-zemedelsky-fond-pro-rozvoj-venkova-(eafrd)

Pět fondů ESI. *Europa.eu* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_cs

Regionální politika 2014-2020. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>

Programové období 2014-2020. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>

Hlavní úspěchy regionální politiky 2014-2020. *Europa.eu* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/key-achievements/

Regionální politika - období po roce 2020. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

Co je Evropský semestr? *Českomoravský odborový svaz pracovníků školství* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://skolskeodbory.cz/co-je-evropsky-semestr>

Regionální politika a ČR. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

Nomenklatura územních statistických jednotek NUTS. *BusinessInfo.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nomenklatura-uzemnich-statistickych/>

Rozpočet obce. *Wikipedie* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Rozpo%C4%8Det_obce

Sestavujeme obecní rozpočet. *Moderní obec* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/sestavujeme-obecni-rozpocet/>

Regionální rozvoj. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj>

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>

Program rozvoje obce. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/75e1aabc-739b-4844-8f8b-fe77488c215e/Program-rozvoje-obce-letak.pdf>

Operační program. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/o/operacni-program>

Evropské fondy politiky soudržnosti v ČR. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9047/37046/clanek/evropske-fondy-politiky-soudržnosti-v-cr/>

Programové období 2021-2027. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

Fond pro spravedlivou transformaci. *Regionální stálá konference Ústeckého kraje* [online]. [cit. 2021-12-26]. Dostupné z: <https://rskuk.cz/fond-pro-spravedlivou-transformaci>

O městě. *Turistický portál Vrchlabí* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://mestovrchlabi.cz/o-meste/ms-51/p1=51>

Vrchlabí. *Wikipedie* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vrchlab%C3%AD>

Základní charakteristika území. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/cz/VR-zakladni-charakteristika.htm>

Trocha historie. *Turistický portál Vrchlabí* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://mestovrchlabi.cz/trocha-historie/ms-1022/p1=1022>

První hostel na světě stál v Krkonoších, dnes z něj zbyly základy. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/krkonose-herberk-hostel-vrchlabi.A180728_417345_hradec-zpravy_the

Dlouhodobý vývoj obyvatelstva ve městech Královéhradeckého kraje. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/dlouhodoby_vyvoj_obyvatelstva_ve_mestech_kralovehradeckeho_kraje

Města a obce. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/mesta_a_obce

Stav obyvatel k 31.12. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=pozice-profilu&ewr=false&rn=A&rp=true&rz=true&rouska=false&u=VUZEMI_43_579858&pvo=PU-DEM-OB1&z=T&f=TABULKA&clsp=31550&katalog=31550

Pohyb obyvatel. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=pozice-profilu&ewr=false&rn=A&rp=true&rz=true&rouska=false&u=VUZEMI_43_579858&pvo=PU-DEM-OB2&z=T&f=TABULKA&clsp=31552&katalog=31552

Pohyb obyvatel (graficky). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=pozice-profilu&z=G&f=GRAFICKY_OBJEKT&pvo=PU-DEM-OB2&rup=A&katalog=31553&u=v30_VUZEMI_43_579858&c=v3%7E8_RP2020&str=v30&rouska=false

Program rozvoje města Vrchlabí. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/program-rozvoje-mesta-vrchlabi/d-9890/p1=9695>

Koncepce sociálního bydlení města Vrchlabí 2019-2022. *Databáze strategií: Portál strategických dokumentů v ČR* [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/vrchlabi/strategie/koncepce-socialniho-bydleni-mesta-vrchlabi-2019-2022?typ=tema>

Majetkový odbor. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/majetkovy-odbor/ds-1040/p1=7140>

Vlastní tabulka (počet ekonomických subjektů). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=UD-1643825189144&udIdent=-472468&&str=v10001&kodjaz=203>

Nezaměstnanost v obcích od března 2014. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace5>

Aktuální situace na trhu práce v kraji. *Královéhradecký kraj - zaměstnaný region* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.zamestnanyregion.cz/cs/aktualni-situace-na-trhu-prace>

Nezaměstnanost v ČR, vývoj, rok 2022. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/?G=4&A=2&page=2>

Rozpočet obce: Rady a doporučení /1. *Moderní obec* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/rozpocet-obce-rady-a-doporuceni-1/>

SO ORP Vrchlábí. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/so_orp_vrchlabi

Členské obce Svazku měst a obcí Krkonoše. *Krkonoše - svazek měst a obcí: Destinační společnost* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://svazek.krkonoše.eu/clenske-obce>

O spolku. *MAS Krkonoše* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.maskrkonoše.cz/o-spolku>

Město Vrchlábí (Trutnov): Souhrnný rozklikávací rozpočet, *Monitor.statnipokladna.cz* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00278475/rozpocet/souhrnny>

Vlastní tabulka (rozpočet). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=UD-1643973953093&udIdent=-472697&&str=v10001&kodjaz=203>

Rozpočet Vrchlábí na rok 2018. *Jan Sobotka* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.jansobotka.cz/rozpocet-mesta-vrchlabi-na-rok-2018.html>

Hospodaření územních rozpočtů v roce 2020 a výhled do roku 2021. *Deník veřejné správy* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6805976>

MF vyplatí příspěvky obcím, celkem obdrží 13,4 miliardy. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-vyplati-prispevky-obcim-celkem-obdrzi-39184>

Krytý bazén ve Vrchlábí dostavíme do srpna, hlásí stavbaři. Město hledá ředitele. *Krkonošský deník.cz* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/kryty-bazen-vrchlabi-vystavba-metrostav-diz-mesto-hleda-reditele-20220127.html

Jan Sobotka: Vrchlábí letos vydá na investice včetně bazénu 134 milionů. *Vrchlabinky* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://vrchlabinky.cz/zpravy/z-vrchlabi/2021/brezen/jan-sobotka-vrchlabi-letos-vyda-na-investice-vcetne-bazenu-134-milionu/>

Zastupitelstvo schválilo rozpočet města Vrchlábí na rok 2021. *Zvon - Vrchlábí* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.zvon-vrchlabi.cz/rozpocet-vrchlabi-2021.html>

Ing. Jan Sobotka. *Senát Parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: https://www.senat.cz/senatori/index.php?lng=cz&par_3=311

Zastupitelstvo města 2018 - 2022. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/zastupitelstvo-mesta-2018-2022/os-1123>

Rada města. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/rada-mesta/os-1021>

Výbory a komise. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/vybory-a-komise/ds-56>

Ing. Pavel Řehák: Tajemník. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/ing-pavel-rehak/o-1005>

Proč volit Zvon?. *Zvon - Vrchlabí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.zvon-vrchlabi.cz/>

Nová formace pro komunální volby: VRCHLABÍ DO TOHO!. *Top09.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.top09.cz/regiony/kralovehradecky-kraj/tiskove-zpravy/nova-formace-pro-komunalni-volby-vrchlabi-do-toho-24473.html>

Výsledky pro obec Vrchlabí: Volby do zastupitelstev obcí 2018 (konečné výsledky). *IDNES.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0525&o3=579858&obec=vrchlabi>

Výsledky pro obec Vrchlabí. *Český statistický úřad: Volby.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0525&o3=579858&obec=vrchlabi>

Kampanička. *Turistický portál Vrchlabí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://mestovrchlabi.cz/kampanicka/os-1034>

O svazku. *Svazek obcí Horní Labe* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.sohl.cz/o-svazku/d-1037/p1=2291>

Úvodem: Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska - Euroregion Glacensis. *Euroregion Glacensis* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.euro-glacensis.cz/uvodem.html>

Krkonoše - svazek měst a obcí: Destinační společnost. *Krkonoše - svazek měst a obcí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://svazek.krkonose.eu/>

Krkonoše - svazek měst a obcí. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=94991>

Vlastní tabulka (počet bytů). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=UD-1643724431236&udIdent=-472264&&str=v10001&kodjaz=203>

Obytný soubor Vrchlábí. *První podještědská stavební spol. s r.o.* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <http://www.podjestedska.cz/obytny-soubor-vrchlabi-lisci-kopec/>

Vlastní tabulka (počet dokončených bytů). *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=UD-1643723023161&udIdent=-472258&&str=v10001&kodjaz=203>

Zájmové sdružení a lidové spolky. *Turistický portál Vrchlábí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://mestovrchlabi.cz/zajmove-sdruzeni-a-lidove-spolky/ms-1038/p1=1038>

Sjezdové lyžování. *Turistický portál Vrchlábí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://mestovrchlabi.cz/sjezdove-lyzovani/ms-1071/p1=1071>

Vítáme Vás na stránkách Spartaku Vrchlábí!. *Spartak Vrchlábí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <http://www.spartak-vrchlabi.cz/>

O společnosti. *Městské vodovody a kanalizace Vrchlábí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.mevakvr.cz/>

Správa NP. *Správa Krkonošského národního parku* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.krnap.cz/sprava-np/>

Včasné řešení problému. Kvalitě vody ve Vrchlábí výrazně pomohla dotace EU. *Krkonošský deník.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://krkonosky.denik.cz/podnikani/mmr-eurofondy-vrchlabi-20200827.html>

Kvalitnější voda pro obyvatele Vrchlábí v Čechách díky modernizaci čistírny. *Evropská komise* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/projects/Czechia/better-water-quality-for-residents-of-vrchlabi-czechia-thanks-to-treatment-plant-upgrade

Vrchlábí - Intenzifikace úpravny vody Herlíkovice. *Ekologický rozvoj a výstavba s.r.o.* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://www.erv.cz/reference/vodohospodarske-stavby.html/208_389-vrchlabi-intenzifikace-upravny-vody-herlikovice/1

Ve Vrchlábí už brzy vznikne nový skatepark a krytý bazén. *Vrchlábí - apartmány* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.vrchlabi-apartmany.cz/blog/oddychova-zona-ve-vrchlabi-se-rozroste-o-bazen-skatepark-i-hotel>

Vrchlábí má hotový skatepark, hned na začátku musí zůstat zavřený. *Krkonošský deník.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/vrchlabi-ma-hotovy-skatepark-musi-ted-ale-zustat-zavreny-20201023.html

Areál manželů Zátopkových je hotov a předán veřejnosti. *Zvon - Vrchlábí* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://zvon-vrchlabi.cz/areal-manzelu-zatopkovych-v-novem.html>

Čisté horní Labe. *Vrchlábí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/ciste-horni-labe/ms-1755/p1=1755>

Realizované projekty v oblasti životního prostředí a zemědělství. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?id=1923>

Budování vrchlabské průmyslové zóny jde do finále. *Svazek obcí Horní Labe* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.sohl.cz/budovani-vrchlabske-prumyslove-zony-jde-do-finale/d-1337>

Průmyslová zóna zásadně podpořila rozvoj Vrchlábí. *Jan Sobotka* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.jansobotka.cz/prumyslova-zona-vrchlabi.html>

Komunikace do průmyslové zóny ve Vrchlábí otevřena. *Msilnice.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.msilnice.cz/novinky/komunikace-do-prumyslove-zony-ve-vrchlabi-otevrena>

Průmyslová zóna Vrchlábí jde do finále. Příští rok se zahájí poslední silniční stavba. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/prumyslova-zona-vrchlabi-jde-do-finale--pristi-rok-se-zahaji-posledni-silnicni-stavba-94114/>

Projekt průmyslové zóny Vrchlábí – jih je bohatší o čtyři nové akce. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/projekt-prumyslove-zony-vrchlabi-_-jih-je-bohatsi-o-ctyri-nove-akce-68726/

Rozšíření průmyslové zóny Vrchlábí – jih běží podle plánu. Co se chystá dál?. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: [https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/rozšíření-prumyslove-zony-vrchlabi-_-jih-beží-podle-plánu-co-se-chystá-dál-68726/](https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/rozsiření-prumyslove-zony-vrchlabi-_-jih-beží-podle-plánu-co-se-chystá-dál-68726/)

kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/rozsireni-prumyslove-zony-vrchlabi-_jih-bezi-podle-planu--co-se-chysta-dal--73369/

Začaly rekonstrukce silnic v průmyslové zóně Vrchlabí. *Královéhradecko: síť internetových novin Regiony24.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://kralovehradecko.regiony24.cz/13-184861-zacaly-rekonstrukce-silnic-v-prumyslove-zone-vrchlabi>

Smart Region Vrchlabí. *Centrum investic, rozvoje a inovací* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://m.cirihk.cz/files/ppt/konference-chytry-region-vrchlabi-161019.pdf>

Vrchlabí – inteligentní město s chytrou sítí. *Smart city v praxi* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: http://www.smartcityvpraxi.cz/rozhovory_komentare_1.php

Projekt Smart region Vrchlabí zblízka: úspěchy, otazníky a další plány. *Smart city v praxi* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: http://www.smartcityvpraxi.cz/zajimave_projekty_22.php

Smart Region Vrchlabí. *Svět energie: Vzdělávací portál ČEZ* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.svetenergie.cz/cz/energetika-zblizka/energetika-mest-a-domacnosti-smart-city/mestska-chytra-energetika/chytre-site/smart-region-vrchlabi>

Smart region Vrchlabí - první česká chytrá síť. *Oenergetice.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://oenergetice.cz/slug/smart-region-vrchlabi-prvni-ceska-chytra-sit>

Vrchlabské nábřeží nese jméno Marie Kubátové. *Svazek obcí Horní Labe* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.sohl.cz/vrchlabske-nabrezi-nese-jmeno-marie-kubatove/d-1678>

Obnova letního přírodního koupaliště ve Vrchlabí. *Jan Sobotka* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.jansobotka.cz/rekultivace-rybnika-vejsplachy.html>

Krkonoše mají osvěžení nejen pro turisty, Vrchlabí opravilo Kačák. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/revitalizace-rybnik-kacak-vrchlabi-krkonose.A180613_408399_hradec-zpravy_the

Vrchlabí – náměstí Míru. *Msilnice.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.msilnice.cz/vrchlabi-namesti-miru>

Vrchlabí začne s přestavbou náměstí Míru, vrátí mu historickou podobu. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/prestavba-namesti-miru-vrchlabi.A180403_392891_hradec-zpravy_the

Rekonstrukce Náměstí Míru získala ocenění v soutěži Česká dopravní stavba 2018. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z:

<https://www.muvrchlabi.cz/rekonstrukce-namesti-miru-ziskala-oceneni-v-soutezi-ceska-dopravni-stavba-2018/d-7702>

Vrchlabí opravuje nákladem 35 mil. Kč hlavní ulici přes centrum města. *Seznam Zprávy* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vrchlabi-opravuje-nakladem-35-mil-kc-hlavni-ulici-pres-centrum-mesta-174414>

Vrchlabí opraví hlavní třídu, přinese zpomalení dopravy i slevu pro obchodníky. *Krkonošský deník.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/vrchlabi-rekonstrukce-krkonoska-ulice-areal-manzelu-zatopkovych-20210501.html

Připravované investiční záměry. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/pripravovane-investicni-zamery/ds-1285>

Vrchlabí postaví krytý bazén, spolkně 190 milionů. Jak bude vypadat?. *Jan Sobotka* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.jansobotka.cz/vrchlabi-postavi-kryty-bazen.html>

Zastupitelstvo Vrchlabí kývlo na bazén, postaví ho Metrostav za 188 milionů. *Krkonošský deník.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/zastupitelstvo-vrchlabi-kyvlo-na-bazen-postavi-ho-metrostav-za-188-milionu-20201.html

Na koupání už nebude jen Kačák, Vrchlabí postaví bazén za 188 milionů. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/vrchlabi-akvapark-bazen-krkonose-kralovehradecky-investice-stavba-metrostav.A201221_586473_hradec-zpravy_tuu

Vrchlabí začalo stavět krytý bazén. Kompletně hotovo bude na konci příštího roku. *Hradecká drbna* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://hradecka.drbna.cz/zpravy/9729-vrchlabi-zacalo-stavet-kryty-bazen-kompletne-hotovo-bude-na-konci-pristiho-roku.html>

Počet obyvatel - obce vybraného území: SO ORP Vrchlabí. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&vyhltext=orp+vrchlal%C3%AD&bkv=b3JwIHZyY2hsYWwLDrQ..&katalog=all&skupId=3830&pvo=DEM15a&pvoch=5215&pvokc=65#w=>

Diskuze. *Vrchlabí - oficiální stránky města* [online]. [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.muvrchlabi.cz/diskuze/index.asp?k=3129&r=1424>

BERNARDOVÁ, Dana, Blanka VÍTOVÁ a Martin ZIELINA. The Concept of Sustainable Development in Public Administration. *International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences & Arts SGEM* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://search-ebsohost-com.infozdroje.czu.cz/login.aspx?direct=true&db=asn&AN=117052205&lang=cs&site=ehost-live>

KOZUMPLÍKOVÁ, Lucie a Jana KORYTÁROVÁ. EU Regional Policy Influence on Regional Development in the Czech Republic from 2014 to 2020. *Proceedings of the International Scientific Conference People, Buildings & Environment* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://search-ebsohost-com.infozdroje.czu.cz/login.aspx?direct=true&db=asn&AN=86215040&lang=cs&site=ehost-live>

KVETON, Viktor, Jiri LOUDA, Jan SLAVIK a Martin PELUCHA. Contribution of Local Agenda 21 to Practical Implementation of Sustainable Development: The Case of the Czech Republic. *European Planning Studies* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://search-ebsohost-com.infozdroje.czu.cz/login.aspx?direct=true&db=asn&AN=94795793&lang=cs&site=ehost-live>

MCMMASTER, Irene. Czech regional development agencies in a shifting institutional landscape. *Europe-Asia Studies* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://search-ebsohost-com.infozdroje.czu.cz/login.aspx?direct=true&db=asn&AN=20617590&lang=cs&site=ehost-live>

REZA REZVANI, Mohammad. Rural-Urban Partnership and Regional Sustainable Development; A Conceptual and Experimental Approach. *Journal of Rural Research* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://doaj.org/article/1c47139f0c28456ab779f53537f7d14b>

7.3 Další zdroje

MALÝ, Michal, 2022. Kohezní politika – principy, ukotvení, nástroje. Přednášky z předmětu: *Hospodářská politika*, 2. ročník navazujícího studia, obor VSRR, Praha: PEF ČZU v Praze, LS 2021/2022

PALÁTKOVÁ, Monika, 2021. Seminární práce – Samospráva v obci Vrchlabí. Předmět: *Politické aspekty rozvoje regionů a obcí*, 1. ročník navazujícího studia, obor VSRR, Praha: PEF ČZU v Praze, LS 2020/2021

Interní dokumenty Městského úřadu Vrchlabí

Polostandardizovaný rozhovor s místostarostou města Vrchlabí PhDr. Michalem Vávrou

Konzultace se zaměstnanci MÚ Vrchlabí:

- Bohumila Břešťovská (referentka – investiční technik)
- Mgr. Radka Nosková (referentka – dotace, mezinárodní spolupráce)

8 Přílohy

Příloha 1: Legislativa v oblasti regionální politiky na území České republiky

- zákon č. 531/1990 Sb., o místních finančních správách, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů;
- ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání.

Zdroj: Wokoun, 2006b, s. 88-89

Příloha 2: Obce správního území ORP Vrchlábí

Obce správního území ORP Vrchlábí	
1) Čermná	9) Klášterská Lhota
2) Černý Důl	10) Kunčice nad Labem
3) Dolní Branná	11) Lánov
4) Dolní Dvůr	12) Prosečné
5) Dolní Kalná	13) Rudník
6) Dolní Lánov	14) Strážné
7) Horní Kalná	15) Špindlerův Mlýn
8) Hostinné	16) Vrchlábí

Zdroj: Základní charakteristika území, *Královéhradecký kraj* [online]

Příloha 3: Největší města v Královéhradeckém kraji a jejich počet obyvatel

Město	Počet obyvatel (<i>k 1. 1. 2021</i>)			Hustota obyvatel na km ²
	celkem	z toho ženy	podíl obyvatel ve věku 15-64 let (%)	
Hradec Králové	92 683	48 140	60,4	877
Trutnov	29 958	15 436	63,0	290
Náchod	19 688	10 207	62,4	590
Jičín	16 551	8 470	62,1	640
Dvůr Králové nad Labem	15 471	7 984	60,8	432
Jaroměř	12 324	6 217	63,6	515
Vrchlábí	12 289	6 343	60,9	444
Rychnov nad Kněžnou	10 899	5 672	63,2	312
Nové Město nad Metují	9 317	4 797	60,3	403
Nová Paka	9 044	4 639	62,7	315
Hořice	8 439	4 347	60,8	394
Červený Kostelec	8 332	4 222	60,0	346

Zdroj: vlastní zpracování, Města a obce, *ČSÚ* [online]

Příloha 4: Struktura příjmů a výdajů města Vrchlabí za rok 2021

Rozpočet města Vrchlabí za rok 2021	
PŘÍJMY (tis. Kč)	359 645
Daňové příjmy	202 691
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	87 413
Daně ze zboží a služeb v tuzemsku	89 013
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	19 118
Majetkové daně	7 146
Nedaňové příjmy (tis. Kč)	91 795
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem	83 263
Přijaté sankční platby a vratky transferů	2 473
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	5 241
Přijaté splátky půjčených prostředků	818
Kapitálové příjmy (tis. Kč)	10 804
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	10 804
Přijaté transfery (tis. Kč)	54 355
Neinvestiční přijaté transfery	36 327
Investiční přijaté transfery	18 028
VÝDAJE (tis. Kč)	303 221
Běžné výdaje (tis. Kč)	230 822
Platy a podobné a související výdaje	69 873
Neinvestiční nákupy a související výdaje	62 163
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	10 426
Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a platby daní	79 066
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	926
Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí	74
Neinvestiční půjčené prostředky	4 533
Ostatní neinvestiční výdaje	3 761
Kapitálové výdaje (tis. Kč)	72 399
Investiční nákupy a související výdaje	71 104
Investiční transfery	1 296

Zdroj: Město Vrchlabí (Trutnov): Souhrnný rozklikávací rozpočet, *Monitor.statnipokladna.cz* [online]

Příloha 5: Svazek měst a obcí Krkonoše a jeho členské obce

Svazek měst a obcí Krkonoše a jeho členské obce	
1) Benecko	21) Kunčice nad Labem
2) Bukovina u Čisté	22) Lánov
3) Čermná	23) Malá Úpa
4) Černý Důl	24) Martinice v Krkonoších
5) Dolní Branná	25) Mladé Buky
6) Dolní Dvůr	26) Paseky nad Jizerou
7) Dolní Kalná	27) Pec pod Sněžkou
8) Dolní Lánov	28) Poniklá
9) Harrachov	29) Prosečné
10) Horní Branná	30) Rokytnice v Orlických horách
11) Horní Kalná	31) Roztoky u Jilemnice
12) Horní Maršov	32) Rudník
13) Hostinné	33) Strážné
14) Jablonec nad Jizerou	34) Studenec
15) Janské Lázně	35) Svoboda nad Úpou
16) Jestřabí v Krkonoších	36) Špindlerův Mlýn
17) Jilemnice	37) Vítkovice
18) Klášterní Lhota	38) Vrchlabí
19) Kořenov	39) Vysoké nad Jizerou
20) Košťálov	40) Žacléř

Zdroj: Členské obce Svazku měst a obcí Krkonoše, *Krkonoše - svazek měst a obcí: Destinační společnost* [online]

Příloha 6: Členské obce MAS Krkonoše

Členské obce Místní akční skupiny Krkonoše	
1) Bernartice	14) Lampertice
2) Černý důl	15) Lánov
3) Dolní Branná	16) Malá Úpa
4) Dolní Dvůr	17) Mladé Buky
5) Dolní Kalná	18) Pec pod Sněžkou
6) Dolní Lánov	19) Prosečné
7) Horní Kalná	20) Rudník
8) Horní Maršov	21) Strážné
9) Hostinné	22) Svoboda nad Úpou
10) Janské lázně	23) Špindlerův Mlýn
11) Klášterská Lhota	24) Vrchlabí
12) Královec	25) Zlatá Olešnice
13) Kunčice nad Labem	26) Žacléř

Zdroj: O spolku, *MAS Krkonoše* [online]

Příloha 7: Přijaté dotace města Vrchlabí v období 2015-2021

Rok	Poskytovatel	Účel	Výše (Kč)
2015	Státní fond životního prostředí	ZŠ Školní - zateplení S4	97 228,30
	Ministerstvo životního prostředí	ZŠ Školní - zateplení S4	1 652 881,10
	Ministerstvo životního prostředí	Zateplení MVD3 - ZŠ Školní	2 084 066,55
	Škoda Auto	VO přechody - ulice Dělnická	100 000,00
	Nadace ČEZ	VO přechod - ulice Krkonošská	99 000,00
	Ministerstvo pro místní rozvoj	Konsolidace IT	1 115 899,87
	Královéhradecký kraj	Cyklostezky	490 050,00
	Ministerstvo kultury	Program Regenerace městských památkových zón (MPZ)	400 000,00
2016	Škoda Auto	VO přechod - ulice Krkonošská	65 000,00
	Nadace ČEZ	VO přechod - ulice Pražská	110 000,00
	Ministerstvo pro místní rozvoj	Výstavba 4 BJ čp. 1343	1 547 306,00
	Královéhradecký kraj	Mobilní varhany	90 000,00
	Královéhradecký kraj	Mobilní varhany	90 000,00
	Královehradecký Kraj	Rekonstrukce WC - náměstí T. G. Masaryka	260 000,00
	Královehradecký Kraj	Cyklostezky - pozemky	332 000,00
	Královéhradecký kraj	Povrch hřiště u Krkonošského gymnázia	1 100 000,00
	Ministerstvo kultury	Program Regenerace městských památkových zón (MPZ)	400 000,00
2017	Státní fond životního prostředí	ZŠ Školní - tělocvična	179 931,55
	Škoda Auto	Zvýšení dopravní bezpečnosti	50 000,00
	Škoda Auto	Vrchlabí přístupnější handicapovaným	100 000,00
	Škoda Auto	Přechod - Liščí kopec	400 000,00
	Ministerstvo průmyslu a obchodu	Rozšíření průmyslové zóny - jih	82 421 963,30
	Královéhradecký kraj	Monitoring tříděného odpadu	130 000,00
	Královéhradecký kraj	Dálkové cyklotrasy 2+22	1 393 294,00
	Ministerstvo kultury	Program Regenerace městských památkových zón (MPZ)	525 000,00
2018	Státní fond životního prostředí	Elektromobil značky Nisan	199 998,00
	Škoda Auto	Zvýšení dopravní bezpečnosti	50 000,00
	Škoda Auto	Přechod - Liščí kopec	800 000,00
	Ministerstvo pro místní rozvoj	Cyklo Labská - ulice Nádražní	242 509,46
	Ministerstvo pro místní rozvoj	Cyklo Labská - ulice Nádražní	4 122 660,77
	Ministerstvo kultury	Program Regenerace městských památkových zón (MPZ)	504 000,00
	Státní fond životního prostředí	Intenzifikace úpravny vody - Herlíkovice	3 687 641,00

	Ministerstvo životního prostředí	Intenzifikace úpravny vody - Herlíkovice	46 902 674,01
2019	Škoda Auto	Přechod - ulice Pražská	90 000,00
	Škoda Auto	Koupelna imobilní klienti	127 014,00
	Škoda Auto	Mobilní radar + software	450 000,00
	Královéhradecký kraj	Rekonstrukce hřiště manželů Zátopkových	2 500 000,00
	Nadace ČEZ	Skatepark	750 000,00
	Státní fond dopravní infrastruktury	SFDI cyklotrasy	992 999,00
	Královéhradecký kraj	Dálková cyklotrasa č. 2 úsek 1	459 500,00
	Královéhradecký kraj	Dálková cyklotrasa č. 22 úsek F	887 700,00
	Ministerstvo kultury	Program Regenerace městských památkových zón (MPZ)	400 000,00
2020	Integrovaný regionální operační program, 79. výzva	Sociální bydlení Vrchlabí 595	10 031 596,10
	Královéhradecký kraj	Vrchlabí - cyklotrasa č. 22, úsek B - mostek	960 000,00
	Škoda Auto	Schodišťová sedačka - Klub seniorů, ulice Nádražní čp. 471	200 000,00
	Škoda Auto	Skatepark	150 000,00
	Škoda Auto	Digitalizace promítání - KD Střelnice	150 000,00
	Ministerstvo kultury	Program Regenerace městských památkových zón (MPZ)	665 000,00
2021	IROP - MAS Krkonoše	Stavební úpravy hygienického zázemí - ulice Pražská 1343	855 172,94
	Královéhradecký kraj	Vrchlabí - cyklotrasa č. 2, úsek 18 - výkup pozemků	1 000 000,00
	Škoda Auto	Rekonstrukce sportovního areálu manželů Zátopkových	200 000,00
	Škoda Auto	Digitální kino - Kino Kartonka	100 000,00
	Ministerstvo kultury	Program Regenerace městských památkových zón (MPZ)	400 000,00

Zdroj: Program rozvoje města Vrchlabí, *Vrchlabí – oficiální stránky města* [online]; interní dokumenty MÚ Vrchlabí

Příloha 8: Rozložení obyvatel podle pohlaví v ORP Vrchlabí k roku 2020

Správní obvod ORP Vrchlabí	Stav k 31. 12. 2020		
	Celkem	z toho muži	z toho ženy
Počet obyvatel dle pohlaví	27 483	13 552	13 931
Čermná	400	202	198
Černý Důl	697	359	338
Dolní Branná	1 000	495	505
Dolní Dvůr	273	142	131
Dolní Kalná	687	340	347
Dolní Lánov	781	384	397
Horní Kalná	373	184	189
Hostinné	4 352	2 115	2 237
Klásterská Lhota	225	105	120
Kunčice nad Labem	563	297	266
Lánov	1 816	929	887
Prosečné	597	313	284
Rudník	2 154	1 115	1 039
Strážné	219	115	104
Špindlerův Mlýn	1 057	511	546
Vrchlabí	12 289	5 946	6 343

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ [online]

Příloha 9: Rozložení obyvatel podle věku v ORP Vrchlabí k roku 2020

Správní obvod ORP Vrchlabí	Stav k 31. 12. 2020			
	Celkem	z toho 0-14 let	z toho 15-64 let	z toho 65 a více let
Počet obyvatel dle věku	27 483	4 358	17 119	6 006
Čermná	400	57	270	73
Černý Důl	697	106	421	170
Dolní Branná	1 000	164	642	194
Dolní Dvůr	273	48	183	42
Dolní Kalná	687	107	445	135
Dolní Lánov	781	143	498	140
Horní Kalná	373	74	227	72
Hostinné	4 352	650	2 677	1 025
Klásterská Lhota	225	42	137	46
Kunčice nad Labem	563	89	374	100
Lánov	1 816	339	1 156	321
Prosečné	597	118	377	102
Rudník	2 154	301	1 406	447
Strážné	219	43	133	43
Špindlerův Mlýn	1 057	158	688	211
Vrchlabí	12 289	1 919	7 485	2 885

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ [online]

Příloha 10: Vybavení nového krytého bazénu ve Vrchlabí

Krytý bazén Vrchlabí	
Celková kapacita: 186 osob	
<i>Vybavení</i>	<i>Rozloha/kapacita/teplota vody</i>
Plavecký bazén se 4 dráhami	rozloha 200 m ² , délka dráhy 25 m, teplota vody 28°
Cvičný bazén	rozloha 50 m ² , kapacita 24 osob, teplota vody 31-32°
Dětské brouzdaliště	rozloha 8 m ² , kapacita 8 osob, teplota vody 31-32°
Relaxační bazén s masážními hlavicemi	rozloha 100 m ² , kapacita 32 osob, teplota vody 31-32°
Vnitřní vířivka	kapacita 10 osob, teplota vody 36°
Venkovní vířivka	kapacita 8 osob, teplota vody 36°
Venkovní tobogán	délka 76 m
Další vybavení: vnitřní skluzavka, parní kabina (ohřívárna), podvodní stěnové trysky, divoká řeka, slunící louka před budovou bazénu, občerstvení ve vstupní hale bazénu	

Zdroj: vlastní zpracování, Zastupitelstvo Vrchlabí kývlo na bazén, postaví ho Metrostav za 188 milionů, *Krkonošský deník.cz* [online]; interní dokumenty MÚ Vrchlabí

Příloha 11: Dotazník

(vyexportovaný dotazník z webové aplikace Formuláře Google viz následující strana)

Regionální politika a její úloha v rozvoji města Vrchlabí

Dobrý den,

v rámci zpracování diplomové práce mi dovoluje Vás požádat o vyplnění anonymního dotazníku, který je zaměřený na město Vrchlabí.

Dotazník slouží ke sběru dat za účelem zjištění, jaké je povědomí obyvatel o hospodaření města, jak jsou občané spokojeni s jeho vybaveností a rozvojem, a jak vnímají vybrané rozvojové projekty realizované ve Vrchlabí.

Výsledky dotazníkového šetření pomohou ke zhodnocení vlivu regionální politiky a přínosu investičních projektů pro rozvoj města Vrchlabí.

Předem děkuji za Váš čas a ochotu. :-)
Děkuji i za případné sdílení mezi další respondenty.

Monika Palátková
studentka 2. ročníku magisterského studia, oboru Veřejná správa a regionální rozvoj
Provozně ekonomická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU)

1. Zajímáte se o dění ve městě Vrchlabí? Pokud ano, odkud čerpáte informace?

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- webové stránky města
- sociální sítě
- časopis / noviny
- úřední deska města
- zasedání zastupitelstva
- nezajímám se

Jiné: _____

2. Víte, okolo jaké částky se pohybuje výše celkových příjmů* a výdajů** rozpočtu města Vrchlabí za poslední roky?

*Celkové příjmy se skládají z daňových příjmů (daně), nedaňových příjmů (poplatky, pronájmy atd.), kapitálových příjmů (prodeje majetku, příjmy z půjček atd.) a přijatých dotací (finanční prostředky z kraje/státu/EU). **Celkové výdaje jsou tvořeny běžnými výdaji (komunální služby, veřejný pořádek a bezpečnost, vzdělání, péče o zdraví, bydlení, atd.) a kapitálovými výdaji (investiční akce, poskytované půjčky atd.).

Označte jen jednu elipsu.

- 100 milionů Kč
- 300 milionů Kč
- 500 milionů Kč
- nevím

3. Máte povědomí o tom, jestli je město Vrchlabí příjemcem dotací (finančních prostředků) na realizaci investičních projektů?

Označte jen jednu elipsu.

- ano, je příjemcem dotací
- ne, není příjemcem dotací
- nevím
- nezajímám se

4. Jak vnímáte vybavenost města Vrchlabí?

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1 výborné	2 spíše dobré	3 nevím	4 spíše horší	5 špatné
veřejné osvětlení	☐	☐	☐	☐	☐
parkování	☐	☐	☐	☐	☐
městská hromadná doprava	☐	☐	☐	☐	☐
údržba a úklid veřejných prostranství	☐	☐	☐	☐	☐
silnice a chodníky	☐	☐	☐	☐	☐
obchody	☐	☐	☐	☐	☐
zdravotní a sociální služby	☐	☐	☐	☐	☐
nabídka pracovních míst	☐	☐	☐	☐	☐
školství (mateřské, základní, střední)	☐	☐	☐	☐	☐
možnosti a dostupnost bydlení	☐	☐	☐	☐	☐
sportovní příležitosti	☐	☐	☐	☐	☐
kulturní vyžití	☐	☐	☐	☐	☐
volnočasové aktivity (hřiště, kroužky, spolky atd.)	☐	☐	☐	☐	☐
sortiment služeb (restaurace, elektrikář, kadeřnice atd.)	☐	☐	☐	☐	☐
životní prostředí (příroda, parky, lesy atd.)	☐	☐	☐	☐	☐

5. Co Vám ve městě Vrchlabí nejvíce chybí, případně čeho je podle Vás nedostatek?

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- parkovací plochy
- možnosti bydlení
- nabídka pracovních míst
- zdravotní služby (lékař, zubař, veterinář atp.)
- sociální služby (péče o děti, seniory atp.)
- městská hromadná doprava (autobusy, vlaky atp.)
- obchody
- nabídka vzdělávání (školky a školy)
- zájmová činnost (kroužky, spolky atd.)
- dětská hřiště
- sportoviště
- bazén
- kulturní akce
- kino
- odpočinkové a rekreační plochy
- nic mi nechybí
- nevím

Jiné: _____

6. Jak hodnotíte kvalitu života ve městě Vrchlabí na škále od 1 do 5?

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
výborná	☐	☐	☐	☐	☐	špatná

7. Jaký máte názor na rozvoj města Vrchlabí?

Označte jen jednu elipsu.

- velmi spokojen/a
- spokojen/a
- nemám názor
- nespokojen/a
- velmi nespokojen/a

8. Jak často navštěvujete areál Vejsplachy (Kačák) k odpočinku / posezení / koupání apod.?

Označte jen jednu elipsu.

- velmi často (alespoň 1x za týden)
- často (alespoň 1x za měsíc)
- občas (alespoň 1x za půl roku)
- skoro vůbec (alespoň 1x za rok)
- nikdy
- neznám

9. Za jakým účelem nejčastěji využíváte lokalitu nábřeží Marie Kubátové (náplavku)?

Označte jen jednu elipsu.

- parkování
- procházka / odpočinek u řeky / výlet
- pouze projíždím / procházím
- nevyužívám
- neznám
- Jiné: _____

10. Jaký máte názor na nově zrekonstruované náměstí Míru?

Označte jen jednu elipsu.

- velmi se mi líbí
- líbí se mi
- nemám názor
- nelíbí se mi
- vůbec se mi nelíbí

11. Jak velký přínos podle Vás má rekonstrukce ulice Krkonošská procházející centrem města Vrchlabí?

Označte jen jednu elipsu.

- 0 %
- 25 %
- 50 %
- 75 %
- 100 %
- nevím

12. Víte, v čem spočíval projekt Čisté Horní Labe?

Označte jen jednu elipsu.

- rekonstrukce kanalizačního systému a přípojek
- výstavba silničního obchvatu
- stavba vodní nádrže
- nevím

13. Myslíte si, že vybudování průmyslové zóny* pozvedlo úroveň města Vrchlabí?

*Průmyslová zóna Vrchlabí je projekt v hodnotě za více než půl miliardy Kč, který znamenal mj. výstavbu mostu a kruhového objezdu u Lidlu, rekonstrukci silnic (např. ulice Dělnická, Nerudova, Nádražní, silnice Studenec - Horka, Studenec - Dolní Branná atd.), nový fotbalový stadion v areálu Vejsplachy, stavbu montážních hal podniku Škoda Auto a.s. atd.

Označte jen jednu elipsu.

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

14. Vrchlabí se stalo jedním z prvních „inteligentních“ měst s „chytrou“ elektrickou sítí. Jak důležité je podle Vašeho názoru zapojení města do projektu Smart Region*?

*Projekt Smart Region Vrchlabí vznikl ve spolupráci se společností ČEZ a spočíval ve vybudování ostrovního provozu (v lokalitě Liščí kopec), který v případě výpadku elektřiny v nadřazené elektrizační soustavě zajistí vlastní výrobu elektrické energie. Projekt dále zahrnoval instalaci dobíjecích stanic pro elektromobily, zavedení inteligentních elektroměrů, dálkový odečet na 5 000 odběrných místech atd. Jde o zefektivnění zajištění dodávek elektrické energie včetně minimalizace poruch sítí ve městě Vrchlabí.

Označte jen jednu elipsu.

- velmi důležité
- důležité
- nemám názor
- nedůležité
- zcela nevýznamné

15. Jaký máte názor na stavbu nového krytého bazénu?

Označte jen jednu elipsu.

- velmi kladný
- kladný
- nemám názor
- záporný
- naprosto negativní

16. Ve Vrchlabí se připravuje projekt tzv. Kulturní triangl, v rámci kterého se Divadelní klub stane kinem a budova bývalého kina se časem přemění na divadlo. Budete využívat nového kina?

Označte jen jednu elipsu.

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

17. Kde bydlíte?

Označte jen jednu elipsu.

- ve městě Vrchlabí
- do 20 km od města Vrchlabí
- dále než 20 km od města Vrchlabí

18. Jste muž nebo žena?

Označte jen jednu elipsu.

muž

žena

19. Kolik je Vám let?

Označte jen jednu elipsu.

15 - 25 let

26 - 40 let

41 - 60 let

61 a více let

20. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Označte jen jednu elipsu.

základní

středoškolské bez maturity

středoškolské s maturitou

vyšší odborné

vysokoškolské

Jiné: _____

21. Jaký je Váš společenský status?

Označte jen jednu elipsu.

- student/ka
- zaměstnaný/á
- podnikatel/ka
- osoba samostatně výdělečně činná (živnostník)
- nezaměstnaný/á
- mateřská dovolená
- senior/ka
- Jiné: _____

22. Máte nějaké postřehy či připomínky, které chcete sdělit?

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

Google Formuláře